

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun:
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Pakt Rim-Berlin

V ponedeljek je bila v Berlinu podpisana pogodba, ki bo brez dvoma udarila svoj pečat na politični zgodovini Evrope. Italijanski zunanji minister grof Ciano in nemški zunanji minister Ribbentrop sta namreč na slovesen način sprejela »osišče Rim-Berlin«, sklenjeno v oktobru leta 1936, ki je samo začasno ustvarilo vzajemnost nemške in italijanske zunanje politike pri zasledovanju ciljev, ki so bili obema državam skupni ali jima vsaj niso škodovali in ju druga drugo ovirali, v trdno in trajno zasidrano politično in vojaško zvezo, ki so jo nemški in italijanski državniiki imenovali zvezo na življenje in smrt. Vsebinska pogodba je bila objavljena in je jasna nad vsak dvom. Prav tako jasno so tudi izjave, ki sta jih oba državnika dala po podpisu zvezne pogodbe in kjer sta še v neuradnem, bolj prostem jeziku tolmačila trdo zahtevano besedilo zvezne pogodbe. Evropa stoji pred dejstvom prave politične in vojaške dvojveze v starem, predvojnem diplomatskem smislu.

Nekateri bodo pri tej priložnosti morda šli listat v zgodovino in se bodo ustavili pri letu 1882, ko je bila sklenjena trojna zveza med takratno Nemčijo, Avstro-Ogrsko in Italijo. Skušali bodo primerjati obe zvezni pogodbi in tudi okoliščine, v katerih sta nastajali in sta bili končno sklenjeni in podpisani. Morda bodo naleteli na podobnosti, ki se same od sebe vsiljujejo. Takrat namreč, leta 1882, je tudi stalo v ospredju Sredozemsko vprašanje v vsej svoji ostrini. Italija se je zelo zavzemala za Tunizijo, ki jo je jemala pod svoj vpliv in pod svojo oblast Francija. Prav tako je v veliko nevarnostjo gledala, kako se je Anglija usidrala v Egiptu, a ni imela nobene možnosti, da bi bila uveljavila svoje težnje. Italija takrat še ni bila velesila in ni mogla nastopiti kot velesila. Nezadovoljna z ravnanjem Francije in Anglije se je vsa užaljena napotila k Avstro-Ogrski, ki je to okolnost spretno izkoristila in jo pritegnila v krog trozveze skupno z Nemčijo, kjer je ostala vse do leta 1915, ko se je ta trozveza skrhalo na življenjskih zakonih italijanskega naroda in na grehah Avstro-Ogrske. Nekatere okolnosti pri nastajanju trozveze iz leta 1882 se zares ujemajo z okolnostmi, kako je nastala sedanja zveza med Italijo in Nemčijo. Italija je imela resen namen organizirati svoje življenje kot velesila Sredozemlja v prijateljskem sožitju s Francijo in Anglijo, ki pa njenih težnj ni vstopela. Mussolini sam je pri neki priložnosti to javno priznal. Še leta 1936 je to razpoloženje trajalo. Potem pa je prišlo abesinsko razočaranje, ki je Italijo končno javno odtrgalo proč od Francije in Anglije ter jo napotilo, da je stopila ob Nemčijo, ki je prav tako kakor ona sama slovesno izjavila, da je njen cilj, da stre versajsko mirovno pogodbo, ki da je dokaz nepravilne francosko-angleške nadoblasti, ki jo je treba odstraniti, ako hoče priti nemški narod do svojega življenjskega prostora. V oktobru leta 1936 so bili v Berchtesgaden podpisani že prvi protokoli, ki so ustvarili »osišče Rim-Berlin«, to je isto usmerjenost italijanske in nemške zunanje politike pri zasledovanju skupnega velikega cilja, kakor tudi medsebojno politično podporo pri ustvarjanju obojih življenjskih prostorov, ki so bili sporazumno tako odmerjeni, da drug drugega ne križajo.

Toda, če so si nekatere poteze pri obeh diplomatskih dejanjih, med katerima je poteklo 57 let, zares vsaj navidezno podobne sta zvezni pogodbi sami tako po svoji vsebini kakor po cilju, ki ga imata pred očmi, bistveno različni. Berlinski pakt združuje usodo obeh narodov, italijanskega in nemškega, ju povezuje v eno samo strnjeno enoto, ki ji je osrednja organizacijska žila enaka idejna usmerjenost. Berlinski pakt je naravnost drakoničen v svojih predpisih in podpisnicama v določenih okoliščinah jemlje svobodo lastnega preudarka in lastnega ravnanja. V vseh evropskih vprašanjih uvaža enotno zunanjo politiko, ki ne dopušča, da bi tam, kjer so ugotovljeni skupni interesi, ena zaveznica hodila to pot, druga pa drugo. V primeru vojne uvaža avtomatično pomoč ene zaveznice drugi, kar predpostavlja vsakdanjo pripravljenost obeh oboroženih sil, da nastopita po enotnih skupnih vojaških načrtih, ki morajo biti izdelani vnaprej, tako da ni ničesar prepusteno naključju. Berlinski pakt zelo določeno izključuje, da bi en zaveznik mogel ali smel ostati nevtralen, ako je drugi zapleten v vojno, kakor tudi izrecno in zelo jasno prepoveduje, da bi se en zaveznik sam in ločeno pogajal za mir, prepustivši drugega njegovi lastni usodi. Oba zaveznika sta zares priključena drug na drugega tako v miru kakor v vojni in njuno zavezništvo nosi zares pečat, da velja za življenje in smrt. Torej glede vsebine pakta ne moremo trditi, da je podobna trozvezi iz leta 1882, ko so zavezniiki ohranili veliko svobodo ravnanja, ki so se je tudi svobodno posluževali. Tudi cilj te zveze je drugi, kot je bil cilj one pred 57 leti. Oba državnika sta namreč v svojih tolmačenjih izrecno poudarila, da je berlinski pakt tvorba miru, ki ji ne gre pripisovati napadalnih namenov, tvorba obrambnega značaja, ki naj že vnaprej preplazi vse tiste, ki bi hoteli obema zaveznikoma oporekati pridobljene pravice in ju zavirati pri razmahu po njihovih življenjskih prostorih. Končno je treba poudariti še eno novost v berlinskem paktu, ki ji v diplomatski zgodovini ne najdemo primere. Obe zaveznici sta se namreč v členu 6 zvezne pogodbe izrecno obvezali, da bosta »skupno razmerje do prijateljskih držav vzajemno razvijali v duhu skladnih koristi, ki ju vežejo do teh prijateljskih držav«, kar pomeni, da bosta obe zaveznici spoštovali prijateljstva, ki jih je eden ali drugi pogodbenik sklenil pred podpisom berlinske zvezne pogodbe.

Berlinski pakt bo imel brez dvoma velikanški odmev. Kakšen bo ta odmev, bodo pokazali že bližnji dnevi. Preden jih bomo brali že izražamo upanje, da bo ta zveza zares tvorba miru in bo tudi v tej točki različna od pogodbe l. 1882.

Zagreška vremenska napoved: Zboljšanje vremena.

Dunajska vremenska napoved: Še zelo močno oblačno, ponekod dež, toplotno stanje se ne bo mnogo spremenilo.

Zemunska vremenska napoved: Polagoma se bo pooblačilo v zahodni polovici države. Delno oblačno na vzhodu s predhodnimi nevihtami. Tlačna bo nekoliko padla.

Berlin, 23. maja. AA. DNB: Nemški minister za zunanje zadeve v Ribbentrop in italijanski minister za zunanje zadeve grof Ciano sta nadaljevala včeraj popoldne v ministrstvu za zunanje zadeve razgovore o sedanjem političnem položaju. Razpravljala sta zlasti o onih vprašanjih, ki so v zvezi s podpisom nemško-italijanske zveze.

Snoči je v Ribbentrop priredil na svojem domu v Dahlemu večerjo na čast italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana. Večerji so prisostvovali tudi general Pariani, italijanski poslanik v Berlinu Attolico z obojem poslanstva, šef italijanske gospodarske gospodarske delegacije Cianini. Razen tega so se večerje udeležili japonski veleposlanik v Berlinu general Osima, španski veleposlanik admiral Antonio de Mares, madžarski poslanik Stojay, poslanik Manžukua Lui Den ter albanski poslanik Fico. Dalje je bilo opaziti med udeleženci maršala Göringa ter ministre Göbbelsa, Fricka, Gürtnerja, Darreja, Franka, Seldteja, Lammersa in Seyss-Inquarta, šefa tiskovnega urada Dietricha, generala v Brauchitscha, Keitela in Milcha ter več drugih uglednih predstavnikov državne uprave, stranke, vojske tiska in gospodarstva. S to večerjo se je končal uradni obisk italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Berlinu. Grof Ciano se je nato odpeljal nazaj v Italijo.

Stefani:

»Pakt jamči za varnost obeh življenjskih prostorov«

Rim, 23. maja. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani piše:

Včeraj smo opomnili svet, da so skupne meje obeh imperijev za vedno določene. Medsebojno priznanje mej imperijev je bilo razširjeno na varnost življenjskega prostora. Pakt je stopil včeraj v veljavo ter bo trajal 10 let. Sredi vznemirjenega in razvnanega sveta zavaruje pakt sile za obrambo omike. Na svetu obstoja še veliko škodlo nepravilnosti. Stare krivice se podaljšujejo potom novih zlorab.

Nemško uradno glasilo:

»Medtem ko je ostala Evropa nesložna, sta Italija in Nemčija složni«

Berlin, 23. maja. AA. DNB: »Deutsche diplomatisch-politische Korrespondenz« piše:

Smisel nove pogodbe je ta, da se objavi vsemu svetu, da bo vsak poizkus škodovati eni izmed obeh držav ter vsak napad imel takoj za posledico odpor tudi druge države. Na drugi strani pa bodo one države, ki stojijo na strani osi zaradi kulturnega in političnega pojmovanja ali z ozirom na življenjski prostor, v katerem živijo, videle, da jih varuje močan blok Italije in Nemčije. Na ta način je pakt, ki je bil včeraj podpisan v Berlinu, pripomogel k razbistritvi ozračja v Evropi. Nemčija in Italija, ki sta imeli iste interese in ki sta ogroženi od skupnih nevarnosti, sta sklenili močan blok, medtem ko je ostala Evropa, ki dela proti Nemčiji nesložna in se poedine države ne strinjajo glede ukrepov, ki naj bi se izvedli v sedanjem političnem položaju. Te evropske države se strinjajo samo v tem, da se je treba boriti proti Italiji in Nemčiji.

Dr. Subotić pri Halifaxu in Bonnetu

Zeneva, 23. maja. b. Britanski zunanji minister lord Halifax je imel včeraj daljši razgovor z jugoslovanskim poslanikom dr. Subotićem, ki bo v kratkem odšel v London za poslanika kraljevine Jugoslavije. Danes dopoldne je imel dr. Subotić razgovore tudi s francoskim zunanjim ministrom Georgesom Bonnetom. Jugoslovanski poslanik v Londonu g. Kasidolac se tudi nahaja v Zenevi.

Francosko brodovje obišče Anglijo, Belgijo, Nizozemsko

Pariz, 23. maja. b. Obisk modernih francoskih pomorskih enot Veliki Britaniji, Belgiji in Nizozemski je izzval danes veliko pozornost francoskih političnih krogov in tiska, ki v uvodnih objavljaja odhod francoskega vojnega brodovja iz brestovske luke. Francosko brodovje je sestavljeno iz križark »Dumquerque«, »Strasbourg«, »Legnyes«, »Gloire« in »Montcalm«. Te križarke bo spremljalo 12 modernih torpednih rušilcev ter še nekatere druge manjše enote francoskega brodovja.

V Londonu:

»Precej iznenadeni zaradi daljnosežnega značaja določb«

London, 23. maja. b. »Echange Telegraph« poroča, da je nemško-italijanska vojna zveza na jutranji londonski tisk precej iznenadno vplivala zaradi daljnosežnega značaja določb tega sporazuma. Londonski politični krogi so z največjo skepso vzeli na znanje zagotovila o mirovnih namerah, ki sta jih v svojih govorih poudarila grof Ciano in nemški zunanji minister von Ribbentrop. Po mnenju Londona nemška in italijanska vlada zaradi tega poudarjata tako zelo mirovni značaj vojne zveze, da bi v Nemčiji in Italiji radi pomirili razpoloženje ljudstva, ki se boji vojnih zapletljajev.

Glas iz Amerike:

»To ne pomeni, da je vojna blizu«

New York, 23. maja. AA. Stefani: Newyorški »Times« komentira novo pogodbo med Italijo in Nemčijo in poudarja, da boeta odsej Nemčija in Italija delali skupno kot ena država. To ne pomeni, da je vojna blizu, pač pa nasprotno, vojaško pogodbo med obema državama spremljajo miroljubne izjave. Istočasno sta Nemčija in Italija pokazali svojo voljo, da hočeta ohraniti mir. V prvi vrsti je treba omeniti umik italijanskih in nemških prostovoljcev iz Španije. Mussolini in Hitler sta pokazala vso moč svojih držav. Treba je počakati, če bodo tudi druge države iz nasprotnega tabora dale kak odgovor na to manifestacijo.

Na gdanski meji spet mir

Zanimiv odmev v Ženevi: Zveza narodov noče spremeniti pravilnika mesta Gdanska

Gdansk, 23. maja. AA. Pat. Senat svobodnega mesta je dal generalnemu komisarju poljske republike v Gdanku zagotovilo, da bodo ukrenjeni vsi potrebni ukrepi za zavarovanje varnosti poljskih carinskih inspektorjev ter popolne svobode izvrševanja njihove dolžnosti. Poljski carinski inspektorji so po naročilu višjih carinskih oblasti snoči ponovno prevzeli dolžnost na carinarnici v Kalthofu. Kakor je znano je bilo poslopje, v katerem se je nahajal carinski inspektorat, demolirano ter so morali zaradi tega urad carinskega inspektorja namestiti začasno v železniški vagon.

Varšava, 23. maja. AA. Pat. Iz Gdanska poro-

čajo, da so oblasti zaplenile vse poljske časopise, ki so poročali o zadnjih incidentih v Kalthofu. Katoliški list »Mali Dzienik« in informativni časopis »Tempo Dnias« sta prepovedana za pet mesecev. Zeneva, 23. maja. Ob 10.30 se je sestel odbor, v katerem so delegati Velike Britanije, Francije in Sovjetske Rusije. Ta odbor, ki je razpravljal o vprašanju Gdanska, je v soglasju s poljsko vlado sklenil, da se v ničemer ne spremeni pravilnik svobodnega mesta Gdanska in njegovi odnosi z Zvezo narodov. Odbor je tudi sklenil zaprositi Burgharta, da jim prej odpojuje v Gdansk z nalogo, da izdela poročilo.

Angleško-ruske zadrege

Govorice o nemško-sovjetskih pogajanjih

Bonnet pa napoveduje hiter in uspešen zaključek pogajanj

London, 23. maja. b. Zenevski dopisnik »Timesa« sporoča, da niti v britanski, niti v sovjetski delegaciji ne delijo onega optimizma, ki se opaža v delu londonskega tiska glede angleško-ruskih pogajanj. Obe stranki upata, da bosta sklenili sporazum, kajti vsi delegati vidijo v britansko-francosko-sovjetski zvezi največje upanje, da se svetovna vojna prepreči.

Dopisnik »Daily Telegrapha« v Zenevi pravi, da so sovjetski krogi vznemirjeni nad prevelikim optimizmom londonskega tiska ter trdijo, da je več kot jasno, da se pakt, ki ga nekdo hoče skleniti, sklene takoj in se ne zavlačuje v nedogled, danes pa se vedno bolj množijo informacije, da namerava Nemčija še pred sklenitvijo angleško-sovjetske zveze doseči z Rusijo sporazum. Cilj tega sporazuma je, da se Nemčija zavaruje na vzhodu. V Zenevi trdijo, da je že znano, da namerava Nemčija ta svoj načrt izvesti najpozneje do sredine meseca avgusta. V Zenevi ne verjamejo, da bi se Nemčija pred tem časom spuščala v kakšne spore.

Dopisnik istega lista poroča, da ima dovolj razloga za domnevo, da bo tudi podpis britansko-

turskega pakta odgođen na nedoločen čas, če se v najkrajšem času ne ustvari britansko-sovjetski pakt.

»Daily Mail« poroča iz Zeneve o možnosti bližnjih razgovorov med lordom Halifaxom ter Molotovom ali Potjomkinom. Do šestankov bo bržkone prišlo v Parizu v binkoštnih praznikih.

Zeneva, 23. maja. c. Danes popoldne so se v Zenevi razširile vesti, da je bil med Anglijo in Sovjetsko Rusijo dosežen sporazum v tem smislu, da obe vladi sprejmeta kompromisni predlog, ki ga je izdelala francoska vlada. Po današnjih razgovorih med Majskim in lordom Halifaxom je bilo sklenjeno, da se pogodba sklene v najkrajšem času. Lord Halifax bi naj bil obljubil, da se bo na jutrišnji seji vlade v Londonu obravnaval doseženi sporazum v Zenevi.

Pariz, 23. maja. AA. (Havas.) »Paris Soire« prinaša izjavo, ki jo je dal Georges Bonnet posebnemu dopisniku lista v Zenevi. Izjava se glasi:

Po dolgih razgovorih, ki sem jih včeraj imel z britanskim zunanjim ministrom Halifaxom in sovjetskim londonskim poslanikom Majskim, sem se trdno prepričal, da se bodo pravkaršna pogajanja med Veliko Britanijo, Sovjetsko Rusijo in Francijo hitro končala. Kar se Francije tiče, bo ta dogovor še utrdil njen varnostni sistem.

Zeneva, 23. maja. c. Danes popoldne je bila seja sveta Zveze narodov. Bila je tudi edina in zadnja seja tega zasedanja. Predsedoval je Majski in sta govorila lord Halifax in Bonnet. Oba sta se zavzemala za mirno ureditev vseh spornih vprašanj in znova poudarila, da se bosta Francija in Anglija s silo uprli slehernemu poskusu s silo nadvladovati kak del sveta. Oba sta poudarila, da se mora ohraniti red v mednarodnem življenju.

London, 23. maja. c. Danes popoldne je bila seja sveta Zveze narodov. Bila je tudi edina in zadnja seja tega zasedanja. Predsedoval je Majski in sta govorila lord Halifax in Bonnet. Oba sta se zavzemala za mirno ureditev vseh spornih vprašanj in znova poudarila, da se bosta Francija in Anglija s silo uprli slehernemu poskusu s silo nadvladovati kak del sveta. Oba sta poudarila, da se mora ohraniti red v mednarodnem življenju.

Politični zapiski

Izjava min. predsednika Cvetkovića

Iz Subotice je nedavno odšla v Beograd velika deputacija s prošnjo, naj se razveljavi odredba, da se v Subotici odpravi posebna železniška direkcija. Deputacija je bila sprejeta od predsednika vlade Cvetkovića, ki je 200 članom te deputacije razložil, da v Subotici železniška direkcija ne more ostati in da se je premestila izključno iz stvarnih razlogov prometa ter da ni bila vmes nobena politika. Vlada si bo na vso moč prizadevala, da Subotica zaradi tega ne bo trpela gospodarske škode.

Nato je predsednik vlade dodal nekaj političnih misli ter dejal: »Gospodje, jaz vam nisem postavil za predsednika občine niti generala niti polkovnika, ampak domačega sina Bunjevca. Delajte na to, da se ustvari sporazum med političnimi ljudmi, zberite svoje narodne sile in pri tem ne pozabite na starega zaslužnega župnika Blažka Rajčiča. Moja vroča želja je, da bi bile na severu naše države razmere popolnoma urejene pri vseh nacionalnih skupinah.«

Vprašanje napredka Belgrada

Kakor znano, imajo v Srbiji tudi mesta svojo krstno slavo, oziroma se njihov zaščitnik praznuje na slovesen način. Beograd je bil na ta dan, ki je bil 22. t. m., odklikovan z redom Karadjordjeve zvezde z mečema. Ob tej priložnosti je nekdo ugledni srbski list zapisal o Belgradu sledeče: »Čeprav je Beograd danes prestolnica velike Jugoslavije in se v njem čuti dinamika novega življenja, kljub temu ni napredoval v toliki meri, kolikor bi bilo to pričakovati od prestolnice države, ki ima 15 milijonov prebivalcev. Na njegov napredek se v 20 letih svobodnega življenja ni obračala zadostna pažnja in so Beograd precej zanemarjali. Zaradi mnogih ozirov so vedno našli dosti razlogov, da gredo preko njegovih potreb in da njegov dvig prepustijo njemu samemu. Beograd pa je kljub temu napredoval po zaslugi svojih lastnih naporov in koraka v lepšo bodočnost s prepričanjem, da zavestno služi koristim vse države in vsega našega naroda.«

Če hočemo biti pravični, moramo k temu pripomniti, da se dela krivica osrednji državni oblasti, če se trdi, da se ni brigala za državno prestolnico. Da se Beograd ne zanemarija, dokazuje med drugim tudi gradnja moderne avto-ceste, ki bo vezala Beograd z Avalo. Ta cesta bo kmalu popolnoma zgrajena in ko bo gotova, bo asfaltirana cesta iz Belgrada na Avalo služila samo za povratek z avtom. Nikjer na poti ne bo nobenih križišč, ker se bodo zgradili vsi potrebni podvozi. Za tovarni promet in za promet z živino se bo na področju Belgrada zgradila nova cesta. Kaj takega bi si želeli tudi drugod.

Statistika židov v naši državi

Po uradni statistiki Zveze židovskih verskih občin je bilo 1. 1938. v Jugoslaviji vsega skupaj 68.842 židov. Od teh je prešlo v druge vere 821 oseb, od teh samo v savski banovini 624, kar pomeni, da je lani izstopilo iz svoje vere razmeroma zelo veliko židov. Kriminalna statistika kaže, da je bilo največ oseb židovske narodnosti obsojenih zaradi zločinov ali prestopkov zoper imovino, glede političnih zločinov pa prevladujejo med židi zločini zoper državo, to se pravi, da je večina takih židov bila obsojena zaradi komunizma. Zelo poučna je nadalje statistika šolanja židovske mladine, ki nam na primer v savski banovini pokaže, da domala vsi židovski otroci obiskujejo gimnazije in univerzo, le 34 židovskih otrok na Hrvatskem in v Slavoniji je rokodelcev, oziroma trgovskih pomočnikov. To je pač neizpodbiten dokaz, da so na Hrvatskem skoraj vsi židi imoviti.

Starokatoliški sabor

V nedeljo, 21. t. m. je bil v Zagrebu starokatoliški sabor, to je občni zbor pripadnikov starokatoliške cerkve. Kakor znano, je v starokatoliški občini Jugoslavije, ki ima svoje pripadnike večinoma na Hrvatskem, huda kriza. Proti škofu, znanemu Marku Kalodjeri, že dalj časa dela Donković, ki se smatra za edino pravega škofa te cerkve, dočim Kalodjera po njegovem mnenju po pravilih starokatoliške cerkvenega prava ne more biti škof, ker nima kanonične zveze z nobeno krščansko cerkvijo. S političnega stališča pa je Donković pristaša hrvatskega seljaškega pokreta, dočim je Kalodjera integralen Jugosloven. Na obnem zboru je Donković propadel in je Marko Kalodjera zopet dobil večino ter ostal škof starokatoliške cerkve.

Lažen dokument

Po državi je te dni krožil neki dokument, napisan na štirih straneh z gosto pisavo na pisalnem stroju. Vsebuje »sporazum med dr. Mačkom in predsednikom vlade Cvetkovićem«, pa je od konca do kraja izmišljen. Njegove navedbe so že same po sebi skrajno neverjetne in tudi po velikem delu smešne. Nihčevar se ne govori o resnih in stvarnih zadevah, ampak samo o nekih novih hrvatskih redovih, o ceremonijah kraljevskega kronanja v Zagrebu in sličnih preživelih stvarih, ter se tudi obseg bodoče hrvatske kraljevine čisto natančno določa po mestih, trgih in vaseh. Kakor se sedaj izve, je sestavljen in razpošiljal ta letak neki dr. Bjelovučić, dokument sam pa predstavlja intrigo nekih ljudi, ki bi bili radi s tem napravili zmedo v škodo predsednika vlade. Ta neumna »podačala« pa, kakor vidimo, ni imela nobenega uspeha.

Srbska misel

Državna tiskarna v Beogradu je izdala v »aragoceni« opremo knjigo »Spisi sv. Save i Stevana Prvovencanog«. V oglašju o tej knjigi je rečeno: »Ti spisi predstavljajo spoj krščanstva in narodne misli. Iz njih izvemo, da preteklost srbskega naroda ni bila samo krvava, ampak tudi visoko duhovna tja do nebeških višin. Iz njih spoznamo osnove duhovne omike srbskega naroda in njegovo sijajno narodno preteklost in sporočilo. Ko bomo dobro spoznali svojo preteklost, bomo znali bolj ceniti sebe in nikoli ne bomo zapustili svetlih potov našega narodnega izročila.«

Drag popotnik

Neki zagrebški list piše, da je ljudstvo v zetski banovini nadelo bivšemu banu Periću Ivaniševiću ime »Pera Putnik«. Ban Ivanišević je namreč prenehal potovati bodisi iz Cetinja v Beograd in nazaj, po svoji banovini sami, ali pa tudi drugod. V to svrhu je porabil vsoto 700.000 din, kar gotovo predstavlja lep denar za tako revno banovino.

Od povsod javljajo ogromno škodo od povodnji

Drava, Sava, Mislinja, Krka, Sotla, Ljubljana, Dravinja - divjajo

Milijonska škoda v dolini Mislinje

Slovenj Gradec, 22. maja. Včerajšnja noč, ves dan, minulo noč in danes dopoldne je nad Mislinjsko dolino deževalo. Vsi potoki so zelo narasli. Mnogo žitnih polj in travnikov ob potoku Mislinje ter njenih pritokih je pod vodo. Kmetje trpe zaradi tega obšutno škodo. Največjo škodo sta napravila pritoka hudournika potok Reka, ki izvira pod Veliko Kopo. Vse kaže, da se je minulo noč nad Pohorjem utrgal oblak, ker so uprav pritoki iz Pohorja naravnost pobesneli. Hudournik Reka je odnesel vse občinske ter zasebne mostove in brvi, poplavljal je na obeh straneh vse travnike in polja.

Ni boljše tudi ni bilo s hudournikom Gradišnica. Pod Pečotermem, kjer se oba hudournika združita, je nastala prava deroča reka. Voda je takoj iz spodnjega podzidan opornik občinskega mostu. Malo nižje se nahaja posestnik in mlinar Viktor Turšič. Velika množina vode je donesla s seboj les, kamenje in drugi material. Struga vsega tega ni mogla požirati. Zaradi tega je voda udarila čez dvorišče, podirala drevje, razdrila jez ter se pobesnelo razlila okrog in okrog poslopij. Razdrila je korito, po katerem je tekla voda na mlin ter je razdrila vso mlinsko konstrukcijo od zunaj in znotraj, da je ostal le goli zid. To je bilo okrog 7. ure zjutraj. Proti poldnevju je voda podrla še skoraj novo veliko uro za drva, poljedelsko orodje, stroje in vozove, ki je stala med staro strugo in mlinom. Na mestu, kjer je bila prej uta, je sedaj sam kup podrtih pomešanih s tramovjem, deli strehe, vozovi in drvmi, kar voda, ki bobni kakor vulkan, sproti odnaša.

Maloprijetno je bil precej velik most, ki ga je voda odnesla. Turšičnik trpi škodo nad 80 do 100 tisoč dinarjev. Od tu dalje je voda drvela dalje in je podrla velik jez žage Franca Tretjaka v Gradišcu. Škoda je nad 40.000 din. — Ker je bila struga zasuta je voda dalje drvela po travnikih ter je obkolila hišo posestnika Krenk Jakoba v Legnu, le od tu dalje do izliva v Mislinjo je tekla voda v strugi.

Veliko škodo so napravili tudi drugi pritoki Mislinje, ki pritekajo iz hribov. Potok Trobeljšica je napravil ogromno škodo našim kmetom na poljih in občinskih cestah. Blizu dva kilometra daleč zgoraj med hribi, kjer ima okrajni cestni odbor svoj kamnolom, je voda udarila iz struge na občinsko cesto, v katero je lansko leto bilo zabitih veliko tisočakov, da se je temeljito uredila. Ta cesta danes ni več cesta, temveč je nekaj sto metrov navadna struga in ni poznati, da bi bila kdaj cesta. V vasi Troblje je voda zopet zapustila strugo, se zllila na občinsko cesto in od tu dalje na rodovitne njive in travnike. Velike površine njiv in travnikov je pod vodo ter zasuto s kamenjem in prstjo. Od tu teče voda preko ban. ceste 1. reda Dravograd—Slovenj Gradec na drugo stran ceste proti potoku Mislinje, kjer se zopet razlije po poljih. Propusti banovinske ceste ter velikanske množine vode namreč ne morejo požirati. Prav tako sta povzročila pritoka med Pamečani in St. Jerdertjo. Po poplavi iz potoka Mislinja in pritokov so prizadeli: Kovnik Ivana, posestnika v Trobljah ima 50.000 din škode, ker so vsa polja pod vodo. Lakovšek Ivan 5.000 din, Lakovšek Leopold 2.000 din, Incinger Rudolf 10.000 din, delavec Repas I. si pravkar gradi na teh poljih stanovanjsko hišico, kar je voda vse zalila, trpi škodo 10.000 din, posestnik Viktor Rotovnik v Pamečah ima škodo na poplavljenem travniku ca 20.000 din in posestnik Jurij Šavec pd. Fuks v Pamečah ima sadonosnik in travnike pod vodo, škoda znaša 30.000 din. Tudi pri tem posestniku dere voda v veliki množini iz hriba preko banovinske ceste proti strugi Mislinje. V St. Janju pri Dravogradu je voda preplavila polja in travnike blizu 1 meter visoko, saj je sama banovinska cesta tu blizu en meter pod vodo. Cesto bo treba tu in še na več mestih temeljito popraviti in pogramoziti v dolžini več sto metrov.

Veliko škodo je napravila voda upravi banovinskih cest v Trobljah, kjer je deroča voda iz potoka Mislinje malo pred Kelnarjevo tovarno kos razdrila banovinsko cesto 1. reda Dravograd—Slovenj Gradec v dolžini ca 50 metrov. Promet je nemogoč. Tu bo treba napraviti dolgi betonski oporni zid ter cesto popolnoma obnoviti. Škoda bo znašala 50.000 do 60.000 din. Razen tega so zelo obšutno poškodovane vse občinske ceste, zlasti cesta Vrhe—Bukovska vas, kjer je odplavilo več mostov. Potok Mislinja je odnesel večji občinski most, ki veže tik Pameč občino Pameče ter Gmajno iz občine Slovenj Gradec. Razen tega je potok Suhadolnica odnesel most na ban. cesti II. reda

Sotla se je razlila ter dere kakor Drava

Podčetrtek, 22. maja.

V Podčetrtku in ob vsej Sotli smo imeli do zadnjih dni sušo. Je bilo tu in tam malo dežja, a tako malo, da posevki skoraj niso mogli vzkliti in so študenti postajali euh drugi za drugim. Šele pretekli teden je padlo toliko dežja, da ga je dovolj za polja in travnike.

V nedeljo, dne 21. t. m. je začelo močno deževati; med dnevom se je dež pred poldnevom, od 8 do 9 spremenil v močan naliv, ki je naglo polnil struge potokom. Po presledku nekaj ur je znova na vso moč lilo popoldne ob 5 in zvečer po deseti uri. Zaradi teh nalivov je voda narasla v Sotli in pritokih ter že v večernem mraku zalivala travnike in njive. Ko smo se davi, dne 22. 5. prebudili, smo videli na naših travnikih in njivah ob Sotli samo eno veliko jezero.

Sotla se vali široka kakor Drava ali Sava po vsej ravnini in blati vse, kar je na ravnem. Sotla rada izstopi iz svoje struge ob vsakem večjem dežju, a tako velike povodnji so tudi tukaj redke. Silno je udarjena naša živinoreja, glavna panoga govedarstva tukajšnjega kmeta. Saj bo vsa krma na razsežnih travnikih od Šmarja pri Jelšah in Rogoške Slatine do Sv. Petra pod Sv. gorami sama eno blato. In ker danes popoldne znova lije kakor bi vlival iz škafa, je nevarnost, da bo dolgotrajna povodenj uničila vse, kar ei je kmet s taklim upom sejal in vsadil na polju.

Podgorje—Suhi dol ter spodjedel banovinsko cesto na več mestih. Uprava banovinskih cest ima škodo okrog 800.000 din. Občina Slovenj Gradec pa blizu 200.000 din, zasebniki na uničenih poljih pa gotovo en milijon dinarjev. Poleg poplav se je udrla več plazov. V Gmajni pod vrhom Rantela si je delavec Jurij Brieman postavil pred 11. leti majhno hišico. To hišico je danes zjutraj ob pol 7 odnesel plaz. Sreča je bila, da se je začela hiša počasi premikati. Sel je pogledal in opazi, da je plaz. Otroke hitro spravi k najbližjemu sosedu. Drugo ni bilo več časa rešiti. Plaz je zdrknil z vso silo v dolino, zraven pa potegnil hišo, ki se je

razletela na drobno. Samo en močan trušč in hiše ni bilo več.

Danes dopoldne si je vso škodo ogledal naš narodni poslanec g. Ivan Theuerseh, ki je popoldne odpotoval v Beograd, da tam poroča o nesreči ter na merodajnih mestih posreduje za potrebno podporo. Popoldne pa sta si škodo na banovinskih cestah ogledala sreski načelnik g. dr. Franc Hrašovec in načelnik cestnega odbora ter banski svetnik g. Ivan Smolčnik. Jutri si bodo ogledali in ocenili približno škodo še na občinskih cestah in poljih. Takega neurja, kakor je bilo sedaj, tukaj ne pomnijo.

Vuzenica že 58 let ni doživela take nesreče

Vuzenica, dne 22. maja 1939.

Danes je zadela prebivalstvo občine Vuzenica ob Dravi huda nesreča. Voda, ki je pritekla iz Požarskega in Plavškega grabna, je napravila velikansko škodo, ki je neprecenljiva. Potok Cerkevica, v katerega se izliva potoka Plavčnica in Požarnica, ki teče ob cesti Vuzenica—Lenč, je razdril vse jezove, mostove, lesne ute itd. ter napravil ogromno škodo tudi na cesti, katerega je na štirih mestih tako izpodjedena, da od nje ni ostalo niti toliko, da bi človek mogel peš proti Vuzenici in obratno.

Voda je odnesla s seboj ogromna skladišča rezanega in tesanega lesa, hlodov, lesnih odpadkov. Največjo škodo trpi lesna trgovca Janiš in Zgajner iz Mute, katerega imata ob tem potoku žage in lesna skladišča. Tema dvema je voda odnesla kar cele vagonne lesa. Resno so ogrožene tudi ob tem potoku stoječe hiše. Pod železniškim viaduktom je voda podrla leta 1937 zgrajeni betonirani most in je s tem promet k postaji zaprt.

Pri Rotnerjevi žagi sta pri reševanju skoraj izgubila življenje dva možka, katere sta reševala otroke iz žage, katero je zalila voda. Pri Zgajnerjevi žagi je voda nesla kar po cesti cele hlode in tudi tam del ceste popolnoma uničila. Trški ko-

muni je voda izdrila cele smreke in jih valila po grozno naraslem potoku naprej. Tako nesrečo je Vuzenica doživela pred 58 leti.

Promet po tej cesti bo za nekaj mesecev ustavljen, preden bo cesta vsaj za silo popravljena. Skupna škoda je nad milijon. Nujna je potreba, da se ta cesta hitro popravi, ker gre vse promet od Sv. Primoža. Sv. Janža in Sv. Antona na Poh. po tej cesti. Ker je navedena cesta subvencionirana, jo bo morala popraviti banska uprava, odnosno okrajni cestni odbor, kajti s prispevki občine bi se ta cesta itak ne mogla popraviti, saj ima občina na drugi strani ogromno škodo pri podrtih mostovih in ostalih občinskih cestah, katere so tudi vse razdrte.

Pravkar smo izvedeli, da je na področju občine Vuzenica blizu Trbonj izliril osebni vlak, ki vozi iz Dravograda proti Mariboru ob 15.30. Kakšna nesreča se je pri tem pripetila, se še ni moglo poizvedeti.

Voda med tem še vedno narašča, saj tudi lije ves čas tako kakor iz škafa. Tukajšnji gasilci so na nogah že ves dan od 5 zjutraj naprej in rešujejo kar se da, vendar se proti taki premoči ne da nič napraviti, kajti vodni pritisk je strašen ter pobere s seboj vse.

Tri smrtne nesreče zaradi naraslih voda

Dva delavca in malo dekletce utonili

Maribor, 23. maja.

Katastrofalne povodnji na Stajerskem trajajo naprej. Zaradi neprestanih nalivov vode še vedno naraščajo. Od vseh strani nam prihajajo poročila o velikem obsegu poplav. Pesniška dolina je še vedno vsa pod vodo ter povodenj še narašča. Blatna voda preplavlja travnike in njive, ki jih do sedaj pri običajnih poplavah v tej dolini ni dosegala. Ker stoji voda na kulturah že nekaj dni ter ni nobenega upanja, da bi v kratkem času otekla, bodo uničeni vsi poljski pridejki. Škoda gre v milijone. Prav tako hudo je v dolini Dravinje, le da tam povodenj ni zavzela takega obsega, kakor ob Pesnici. Strašna je poplava v dolini Sotle. Od Rogateca do Brežice je vsa dolina pod vodo, ki je pri Podčetrtku preplavila tudi banovinsko cesto, tako da je prekinila za nekaj časa tudi vozni promet. Strašno so divjali v Dravski dolini hudourniki, ki pritekajo s Kozjaka. Vsak poteček je narasel v deroč hudournik, ki je rušil pred seboj vse, kar mu je stalo na poti. Narasla voda je odnašala mostove, razdrila je ceste, splavila je cele skladovnice desk in lesa, ki je bil nakopičen pri žagah. Prihajajo pa poročila tudi o človeških žrtvah.

V Ožboltški grabi sta utonila dva delavca, ko sta poskušala reševati iz naraslega ožboltškega potoka les, katerega je voda odnašala.

Blatna to neki Bajs in Prajs s Kaple. Stala sta na hlodih sredi hudournika ter s cepini spravljala les na breg. Naenkrat je enemu spodrsnilo ter je padel v vodo. Tovariš ga je skušal rešiti ter je planil za njim, pa so tudi njega valovi zagnali ter je oba hudournik odnesel s seboj. Nista se več prikazala na površje, pa tudi njunih trupel še niso našli. Šele ko bo voda upadla, ju bodo odkrili kje v grabi, če ju valovi niso zanesli v Dravo.

Druga, prav tako tragična nesreča se je pripetila v bližini Slovenske Bistrice. Posestnik Juhart iz Visol je zaposlen na žagi v Zgor. Bistrici. Od doma mu prinesejo vsak dan kosilo. Včeraj sta mu nesli jed njegovi hčerki, 9letna Marica in 6letna Danica. Ko sta obetu izročili kosilo, sta se napolnili zopet domov. Šli sta preko zasilne brvi, ki pelje čez Bistriški potok. Voda v potoku je zelo narasla ter je segala skoraj do brvi. Ker pa brv nima držajev — uporabljali so jo delavci, ki so spravljali na drugi breg potoka pesek, je hvoja po mokrih spolskih deskah nevarna. Ko sta bili deklici na brvi, sta obe naenkrat omahnili v vodo. Starejša Marica je padla v sredino potoka ter jo je voda odnesla s seboj in je utonila. Mlajša Danica je padla v vodo tik brega, pa se je še pravočasno ujela za vrbovo vejo in splezala po njej iz vode.

Povodenj v struški dolini

Spet grozi lakota kakor leta 1933

Kakor je bilo že včeraj priobčeno pod napačnim naslovom »Poplave v Dobropoljah«, je struško dolino zopet zalila velika povodenj in je s tem tudi vse polje osimih vasi pod vodo, kjer bo brez dvoma pokončana vsa setev in s tem seveda tudi žetev. Uničena ni samo koruza, krompir in fižol, ampak tudi žita, katerih ni mogoče letos več sejati. Uničena in pokončana je tudi vsa krma za živino in prašiče.

Zato zopet grozi lakota, kakor je bilo leta 1933. Še se niso našim revežem kmetom zacelile rane, ki jim jih je prizadejala poplava leta 1933, ko nam je voda vzela in pokončala vse poljske prideleke in porušila mnogo hiš. Premnogi še danes trpe pomanjkanje vprav zaradi tega, ker plačujejo še stare dolgove, da so popravili poslopja in si kupili potrebno hrano in obleko. Bilo je sicer nabrane mnogo podpore od dobrih ljudi, toda te so bili poplavljeni, pristaši bivše SLS, kaj malo deželni. Marsikje še danes ni vse popravljeno in mnogi so si zaradi siromaštva nakopali bolezen ter so nekateri tudi umrli prezgodnje smrti, ker so morali lačni in v vlažnih hišah prebiti celo jesen 1933 in zimo.

To so žalostni spomini, prežalostni za nas, tako da smo Stružanci sprito povodnji, ki se razliva po naših poljih sedaj, popolnoma obupani in se čutimo skrajno nesrečni, ker poplava nikoli ne prizaneša, ampak pride, ko polje najlepše kaže, in nam uniči vse naše nade in upe.

Ko to pišemo, dež še neprestano lije in voda raste in raste ter vdira v hleve in gospodarska poslopja in bo v kratkem tudi v hišah.

Zadnja leta je čistila kr. banska uprava pri nas požiralnike, vendar se je zlasti letos pokazalo, da je bilo to delo nezadostno in je nujno potrebno s čiščenjem nadaljevati. Voda namreč nima drugega odтока, kakor po podzemskih jamah, katere so pa premalo odprte. Zaradi tega voda stoji

Nadaljevanje na 3. strani.

Objava

Dne 30. maja 1939 dopoldne ob 9. uri bo na stanovanju Kunšča Ivana v Celju, Prešernova ulica št. 5, II. nadstropje

prostovoljna javna dražba

v zapuščeno spadajočih premičnin. Pojasnila daje javni notar Burger Fr. v Celju kot sodni komisar.

Povodenj v struški dolini

(Nadaljevanje z 2. strani)

vselej po več dni, včasih do 14 dni, da vse, kar je pod vodo, poginje. Zato je naš položaj skrajno žalosten in nesrečen, da ne rečemo obupen.

Videm-Dobrepolje, 22. maja.

Ze od sobote skoraj napretrgoma dežuje, kar ima za posledico, da vse vode silno naraščajo. Posebno naraščanje se opaža pri nas in je nevarnost, da se ponovi povodenj iz leta 1932, ki je še veem v dobrem spominu.

Voda, ki priteka s hribov nad Robom, teče skozi vas Rašica in panikne v vasi Ponikve, kjer je ogromen požiralnik. Zaradi velike količine vode se je pa požiralnik zatrpal in voda je prestopila karito, ki je 30 m globoko. Razlila se je po polju in cesti, ki pelje proti Dobrepolju ter dere dalje proti Strugam. Voda na banovinski cesti je mestoma do pol metra visoka tako, da je pešcem onemogočen vsak promet.

V bližini dobrepoljskega kolodvora je voda podrla skladovalnice drv in jih razmetala po njivah, kjer odnaša zemljo tako, da je mladane uničena

setev krompirja. Ogromna škoda je pa napravila na že lepo kazočem žitu.

V bližini vasi Podpeč, kjer je velika podzemna jama in teče običajno pohlerna vodica, katera ne pride na svetlo, temveč se kakih 100 metrov pred vodom pojavi in takoj zopet teče dalje pod hribom, se je razlila po jami in dere kakor hudournik okoli vas. V eredi vasi dere meter visoka voda, ki odnaša vse, kar ji je na poti. V sleherni hiši stoji voda mestoma do pol metra, v višje ležečih zgradbah pa izvira voda pod podnicam v stanovanjih in hlevih.

Vsa zemlja v vasi pri hoji kar valovi in na vsak korak se delajo novi izvirki iz katerih vre voda. Vsa dapišnik, ki je hotel napraviti posnetek povodnj, se je prepehal na otoček, ki je štrlel iz vode, da se na njem izkrca, se mu je pa udrlo in iz njega je brizgnila voda. Ljudje si pomagajo s tem, da si pokladajo deske in po njih hodijo iz hiše do hleva, kjer voda še ni dosegla stanovanjskega poslopja.

Ljudstvo s strahom pričakuje kaj bo, če deževje ne preneha v kratkem.

Voda zalila Kostanjevico in okoliške vasi

Ljudje z živino so zbežali pred grozečimi vodami v hribe

Kostanjevica, 23. maja,

Krka je po sedanjem deževju dosegla danes zjutraj že 4.26 m nad normalo. Vkljub temu, da je voda že tako silno narasla, vendar še vedno narašča. Pa ko stanje vasi hišah stoji že voda 1 meter globoko. Ceste in ulice so kajpada vse zalile in po njih dere voda. Vsak promet z mestom je pretrgan.

Na Ostercu pri Kostanjevici je nastalo ogromno jezero. Vse vasi okoli in okoli Kostanjevice so že v vodi. Ljudje so morali z živino in najnujnejšim blagom bežati v hribe, da so se rešili. Strašen je pogled na Kostanjevico in okoliške vasi, kjer se iz velikanske vodne gladine vidijo le strehe nesrečnih hiš.

Krka pod Novim mestom divja

St. Peter pri Nov. mestu in okolica, 22. V. Zadnje deževje je zopet zelo usodno. Krka je prejšnji teden zelo narasla, in vse se je balo,

da se razlije po travnikih in njivah, ki leže ob njenih obrežjih. Vreme se je obrnilo na boljše, posijalo je solnce in vode so zopet padle na normalno višino. Včerajšnji dež in nocojsnja noč pa je povzročil takšno povodenj kakor je že dolgo let ni bilo. Krka je prestopila svojo strugo in se razlila po travnikih in njivah ter uničila travo in žito. Po hribih se trgajo bregovi, zelo so odrti vinogradi in pota. Zelo so prizadete žage ob Krki. Na žagi grofa Villavicencia Margheri v Otočcu je odnesla voda veliko lesa in mu podrla zasilni most do gradu. L. 1933. je Krka podrla oba mosta, ki sta bila še dokaj uporabna, zatem so naredili dosedanjskega, a ga je zopet odnesla voda s seboj. Prosimo oblast, da se na tem mestu zgradi nov primeren most. Na žagi v Družinski vasi, lasti g. Bernarda, poročajo, da je voda tudi odnesla veliko lesa. Ka to poročamo, dež še vedno pada, Krka stalno narašča in šele čez nekaj dni bo mogoče ugotoviti posledice povodnj.

Občino Škocjan zadela nova nesreča

Škocjan, 23. maja.

V nedeljo je ves dan in vso noč močno deževalo. Zemlja je bila že od prej vsa prepojena z vodo. Ze v večernih urah sta v nedeljo Radulja, ki teče okoli Škocjan, in Krka močno narasli in prestopili bregove. Radulja je preplavila ves spodnji del Škocjana in voda še vedno ni odtekla. Naredila je ogromno škodo. Uničila je vsa polja, ki leže ob njej.

Še hujša nesreča je povzročila povodenj ob Krki. Od leta 1933. v teh krajih še ni bilo takšne povodni. Voda je vdrla v mnogo hiš in preplavila vse travnike ter velik kompleks njiv. Najhujše so prizadete vasi Dobrova, Čučja, Mlaka, Hrvaški breg, Zameško in Čisti breg. Kmetje iz teh vasi bodo ob ves pridelek, saj je voda visoko preplavila pšenico in rž po poljih tako, da ni mogoče videti, kje raste. Če bo voda stala po polju vsaj pet dni, bodo segnili vsi posevki.

Kmetje so ob tej strahotni nesreči čisto obupani. Komaj so se malo zacelile rane, ki sta jih prizadela kmetom povodnji leta 1933. in 1937., je kmete zadela nova, še hujša nesreča. Promet na cestah Krka—Škocjan in St. Jernej—Škocjan je prekinjen in bo mogoč šele v petih dneh, če ne bo več deževalo, sicer pa še v petih dneh ne.

Oblasti kličemo, naj si pridejo od blizu ogledat katastrofo, da se prepričajo, kako potrebni so pomoči tukajšnji kmetje. Ta nesreča je nov opomin, da je že skrajni čas, da se prične resno misliti na regulacijo Krke in Radulje. Trdno se zanašamo na pomoč kr. banske uprave, našega poslanca ministra dr. Mihe Kreka in vseh drugih.

Kot najnovejšo vest poročamo, da je most, ki veže St. Jernej s Škocjanom pri Dobrovi v veliki nevarnosti, da ga voda odnese. Ljudje so začeli odstranjevati njegove zgornje lesene dele, da bi ga razbremenili in na ta način rešili.

Sava v Zagrebu narašča

Zagreb, 23. maja. b. Zaradi neprestanega deževja je prišla Sava naglo naraščati ter je davi ob 7. imela 355 cm nad normalo. Dve uri pozneje je stanje naraslo še za 10 cm višje. Ob 11. je imela Sava že 378 cm nad normalo, ob 4. popoldne pa nad 4 metre. Popoldne ob 4. do 6. je naraščanje zastalo, ker je prenehalo deževje v Sloveniji. Najvišje vodno stanje, ki ga je Zagreb doživel brez strahu za povodenj, je bilo pred nekaj leti 450 cm.

London, 23. maja. AA. Reuter: Ameriško vodno letalo »Yankee Cliper« je priletelo v Southampton ob 11.45.

Kneinja Olga

v angleškem otroškem vrtcu

Belgrad, 23. maja. m. Nj. Vis. kneinja Olga je s hčerko princeso Elizabeto dopoldne obiskala angleški otroški vrt. Otroci so uprizarili več prizorov iz najboljših otroških igrokazov, med drugim tudi igrokaz »Snežulčica«, v katerem je Snežulčica igrala mala princesa. Kneinja Olga si je nato ogledala prostore otroškega vrtca, princeznja pa se je medtem igrala z otroci.

Važno za slovensko kmetijstvo

Belgrad, 23. maja. m. V imenu Kmetijske zbornice in Kmetijske zveze so davi dopotovali v Belgrad poslanci Martin Steblovič, dr. Jože Lavrič, Janez Brodar in Ivan Stercin. Dopoldne so bili ponovno sprejeti pri finančnem ministru ter so mu znova obrazložili zahtevo slovenskega kmetijstva, da se ukine trošarina za cement v kmetijske svrhe. Finančni minister je na zahtevo slovenskih poslancev pokazal popolno razumevanje in je v celoti ugodil njihovim prošnjam. V kratkem bo izdal tozadevno uredbu. Slovenskim poslancem je izjavil, da že lahko sedaj objavijo, da

je na vse te zahteve pristal. Oprostitev trošarina za cement v kmetijske svrhe bo po zaslugi slovenskih poslancev prinesla našemu kmetijstvu velike koristi.

Posvet pri dr. Stojadinoviču

Belgrad, 23. maja. m. Na stanovanju bivšega predsednika vlade dr. Stojadinoviča je bila sredi konferenca, ki se je udeležilo 24 oseb, med drugimi: dr. Niko Novaković, dr. Ljuba Popović, Josip Cvetič, inž. Kabalin, dr. Branko Kaludjerić, Panta Jovanović, Ugrin Joksimović, dr. Djura Kotur, Djura Janković, Dobrovo Stošević, Momčilo Janković, Bogoljub Kujundžić, Dušan Letica, Dragomir Stojadinović in Vlado Kazimirovič. Na konferenci ni bil sprejet noben sklep.

Belgrad, 23. maja. AA. Danes je bila seja upravnega odbora narodne skupščine. Predsedoval ji je poslanec Dimitrijevič. Na njej so reševali tekoče posle.

Belgrad, 23. maja. AA. Na podlagi čl. 3 zak. o spremembah in dopolnitvah o zakonu o izplačevanju vojne škode in na podlagi sklepa finančnega ministarstva št. 6894 od 21. decembra 1938 bo v oddelku za državne dolge in državne kredite na dan 1. junija ob 9 dopoldne 34. zbiranje 2,5% državne rente za vojno škodo nove emisije.

SCHICHTOVO
terpentinovo milo
varuje perilo

Kolesarska tekma »okrog Srbije«

Raška, 23. maja. m. Davi ob 7 se je pričela druga etapa kolesarske dirke okrog Srbije. Tekmovalci so se odpeljali ob 7 zjutraj iz Užičke Požege proti Kraljevu in Raški. Današnja proga je znašala 169 km. Pot je vodila skozi strmo bregovito področje, cesta je bila na mnogih krajih posuta s peskom, zaradi česar so imeli kolesarji večkrat napake na kolesih. Zaradi teh napak, katerih žrtve so bili zlasti zagrebški vozači Prošinek, Pokupac in Grgec, so Zagrebčani, ki so bili doslej v vodstvu, izgubili vodstvo, ki ga je prevzel nato izvrstni tekmovalac Tudose. Ob 9.30 so tekmovalci prispeli v Kraljevo, kjer so kosili. Ob pol 3 popoldne pa so nadaljevali vožnjo Kraljevo—Raška, ki je znašala 81 km. Po malo naporni vožnji so prišli ob 5.41 popoldne na cilj v Raško. Prvi je prispel Tudose (Romunija) v času 5.03.17. Sledili so Lavrih (Jugoslavija), Christea (Romunija), Ljubič (Belgrad), Drljačič (Belgrad), Kelej (Zagreb), Erdeli (Borovo), Velković (Belgrad), Grigorij (Romunija) in Penčev (Zagreb).

Po današnji vožnji, vzešči v poštev tudi včerajšnje tekmovalce Belgrad—Užička Požega, je še vedno na čelu Prošinek s časom 10.42.40; drugi Tudose (Rom) 10.48.58; 3. Kelej 10.50.31; 6. Premk 10.54.56.

Tenis

Varšava, 23. maja. e. Danes je nemški igralec Henkel, 7. zadnjim setom 6:3 premagal Poljaka in tako odločil izid tekme za Davisov pokal z rezultatom 3:2 v korist Nemčije. Včerajšnja zaključna igra je bila prekinjena in je moral Henkel danes dobiti le še zadnji set.

Trenja v nemškem „Kulturbundu“

Belgrad, 23. maja. m. Kakor smo že poročali, je dolgoletni predsednik švabsko-nemške kulturne zveze, centralne organizacije Nemcev v Jugoslaviji g. Keks, odstopil. O njegovem odstopu poročajo sedaj »Ravnopravnost«, mesečnik za narodno obrambo, naslednje: Johan Keks, ki je 12 let vodil švabsko-nemško kulturno zvezo, je dne 30. aprila t. l. nenadoma sklical sejo glavnega odbora in je na njej podal ostavko. Po poročilih glavnega glasila Kulturbunda »Deutsches Volksblatt«, bo volitev novega predsednika v roku 4—8 tednov. Vodstvo je sedaj poverjeno glavnemu tajniku g. Giljurmju. O razlogih ostavke g. Keka ni bilo izdano nobeno službeno obvestilo. Znano je, da je g. Keks politik z velikimi izkušnjami, ki je znal obrzati veliko nemško organizacijo na črni ravnotežja, tako da ni prišlo do nasprotja z zakoni in z veliko toleranco jugoslovanske javnosti, medtem ko so razne ekstremne struje pod raznimi imeni delale na tem, da Kulturbund poževo v radikalno smer. Po zedinjenju vseh struj in po vrnitvi desidentov v Kulturbund so radikalni elementi zahtevali pomladitev samega vodstva.

»Donav«, katoliški časopis za Nemce v Jugoslaviji, ki izhaja v Opatini, piše, da je g. Keks hotel zavrovati kulturno delo in vzgojo mladine na krščanski osnovi in je nasprotoval »bolesnemu pretiravanju in otroškim gonjam«. Zaradi tega je bil leta in leta izpostavljen strahotnim napadom neodgovornih, razgretih oseb. »Donav« obžaluje odhod g. Keka in ugotavlja: »če bo njegovi ostavki vodstvo prišlo v roke radikalnim nasprotnikom, bo to imelo najžalostnejše posledice za našo narodno skupino«.

Ban v ptujski okolici

Zavrče, 23. maja.

V ponedeljek je g. ban dr. Marko Natlačen po uradnih sprejemih na magistratu v Ptuj obiskal okrajno načelstvo, kjer je sprejel uradništvo. Za tem je obiskal gimnazijo, zatem pa Ferkov muzej. Ban si je tudi ogledal kleti znane »Vinarije«. Ogledal si je tudi ptujsko bolnišnico in stari stolp ob Dravi, ki bi se dal preurediti za vinarski muzej.

Popoldne je nadaljeval g. ban nadzorstveno potovanje ter je popoldne v bližini Sv. Vida pri Ptuju odprl na banovinski cesti nov železobetonski most čez Polskavo. V imenu prebivalstva sta pozdravila bana za krajevo organizacijo JRZ Vavpotič Ivan in domači župnik Jelušič Karel. Učenec in učenka sta izročila g. banu šopke, član Fantovskega odseka in gasilci pa so ga tudi pozdravili. Ban je imel nato krajši govor ter je med tem, ko je godba iz Sv. Vida igrala državno himno, prestrigel žico, ki je zapirala most in tako izročil novo zgradbo prometu.

Odtod je nadaljeval pot proti Sv. Trojici v Haložah. Kljub deževju se je zbralo polno vrlih Haložanov, ki so postavili pred cerkvijo velikanski mlaj. Najprej je pozdravil bana domači župan Šega, zatem župnik Jazbinšek, šolski upravitelj, zastopniki krajevnih organizacij in šolske mladine. Ban je nadaljeval pot k Sv. Vidu pri Ptuj, ki mu je priredil nadvse veličasten sprejem. Pred farno cerkvijo se je v dolgem špalirju postavila šolska mladina, močna četa slovenskih fantov in deklet v krojih in naraščaj. Tudi gasilci so prišli v obilnem številu, prav tako pa je prihitelo veliko število prebivalstva od blizu in daleč. Najprej je pozdravil bana župan Vinko Anton, zatem domači župnik Jelušič Karel in številni zastopniki krajevnih, političnih, gospodarskih in kulturnih organizacij. Šolska mladina je izročila šopke, v imenu naraščaja pa se je dobro odrezal šestletni fantek, ki je banu v imenu »nas mladih fantov« želel dobrodoščilo. Ban se je za pritrjeni sprejem zahvalil v krajšem govoru. Zatem je ban obiskal kmetijsko-gospodinski tečaj, kjer so dekleta izročila banu lep šopek. Na večer se je g. ban vrnil v Ptuj, kjer mu je v minoritskem samostanu priredil izvrstni Cecilijanski pevski zbor prelepo podoknico.

V torek je g. ban nadaljeval nadzorstveno potovanje in je dopoldne obiskal Sv. Andraž v Haložah, kjer se je kljub deževju zbralo veliko število prebivalstva in šolske mladine. Gasilci in člani Fantovskega odseka so postavili svoje čete. Pozdravila sta ga dekan Samiec in župan g. Hrovat, šolska mladina pa mu je izročila šopke.

Od tod je nadaljeval pot po novi cesti, ki bo vezala Leskovec in Podlehnik, ter prispel k Sv. Barbari v Haložah, kjer je bil pred šolo sprejem. Bana sta pozdravila domači župnik g. Grohar in pa župan; šolska mladina mu je izročila šopke. Ban se je za lep sprejem zahvalil in nadaljeval pot v Zavrč. Med potom si je ogledal most čez Dravo pri Borlu, ki je nujno potreben popravila.

V Zavrču, ki je najvzhodnejši del Halož, je pričakovala bana pred farno cerkvijo pod lepim slavalokom velika množica prebivalstva in šolska mladina. Najprej ga je pozdravil domači župnik Jarh, župan Rihtarič, šolski upravitelj, dekleta in šolarji. V krajšem govoru se je g. ban zahvalil za lep sprejem.

Predsednik senata dr. Korošec se je nedavno nekoliko ranil pri očesu. Sedaj je že spet na poti ozdravljenja. Na sliki, ki je vzeta pri izhodu iz cerkve Kristusa Kralja v Belgradu; belgrajski »Slovenec« poročevalec g. Joško Krošelj v razgovoru z g. dr. Korošcem. V ozadju stoji: minister Snoj, senator Šmodej, župnik Kristina Kralja magr. dr. Petlič, referent za meščanske šole v prosvetnem ministristvu Kos, prof. Tomaž Ulaša, na levi strani šef odseka min. za telesno vzgojo ljudstva Drago Ulaša.

Velik domoljub in katolik

Te dni je minulo osemdeset let, odkar je bil stopil v red sv. Dominika Lacordaire, eden največjih duhov Francije v preteklem stoletju.

Bil je čas, zelo podoben današnjemu, ko se je zbral v Parizu krožek mladih ljudi, da pomaga domovini iz takratne velike zmede. To je bilo za časa tako imenovane julijske revolucije leta 1830, ko so bili strmoglavljeni Bourboni in je zavladal meščanski kralj Ludovik Filip. Francijo je pretresala borba med desnico, ki so ji bile demokratične svoboščine zoprne in med levico, ki je rušila temelje krščanskega nraštvenega reda samega. Lacordaire, Lamennais in Ozanam ter nekaj drugih katoličanov se je združilo, da obnove pravega katoliškega duha, ki bi ohranil kulturno tradicijo Francije in jo obenem oplodil z novimi pogledi in nalogami za sodobno življenje. Lamennais je ustanovil L'Avenir, v katerem je zastopal svobodoljubne nazore, Ozanam se je posvetil leposlovju in ustanovil Vincencijevo družbo, ki je dala toliko pobudo karitativnem in socialno-skrbstenemu delovanju sodobnega katolicizma, Lacordaire pa se je poglobil v filozofijo sv. Tomaža, postal duhovnik in končno stopil v Rimu v dominikanski red, ki ga je sklenil zopet obnoviti v svoji lastni domovini, kjer ga je bila uničila brezbožna revolucija 1789. Dočim so njegovi tovariši, predvsem Lamennais, ki je kmalu začel s pravega pta v skrajnost, zagovarjali katoliško demokracijo, o kateri moremo reči, da je pozneje kot političen nauk in praksa zajela ves katoliški svet, se je Lacordaire osredotočil okoli verske in nraštvene obnove svoje domovine. To delo je prestalo vse politične in socialne viharje Francije tja do konca 19. stoletja, ki je zavladal najhujši antiklerikalizem pod vodstvom frazonskih lož, dokler ni na novo oživel v sodobnem duhovnem preporodu Francije, ki se hvaležno spominja Lacordairea kot svojega početnika po veliki francoski revoluciji in razdejantju Napoleonomih vojsk ter bourbonski reakciji.

Lacordaire je svoj delovni program sam razložil v znameniti pridigi od 14. februarja 1841 iz lece notredamske katedrale, ki je bila središče njegovega delovanja. Prvič slišimo od njega geslo poslanstva francoskega naroda v zgodovini. V tem svojem govoru poveljuje svojo domovino, ki jo je neizmerno ljubil, kot ono deželo, ki je od vseh najbolj pristno ohranila duha krščanske omike, ki je v tesni zvezi s humanizmom grške in rimske starine osnova vsemu napredku belih narodov. Tako se je ustvarilo ono lepo in plodonosno ravnovesje med silami razuma in srca ter nagonov, ki odlikuje zapadnega krščanskega človeka in ima svoje osiše v spoštovanju dostojanstva in svobode ter vse vesoljstvo presegajoče vrednosti človeške osebe. To svoje neizmerno visoko stališče pa more krščanski človek ohraniti le, če je njegova svoboda obenem svoboda od tistih nagonov, ki skušajo prestopiti meje božjega zakona in nraštvenega reda. To se je zgodilo s francosko dušo v letih brezbožne revolucije, ki pomeni izdajstvo plemenitega krščanskega izročila. Preporod je mogoč le v tistem ravnovesju med božjim in človeškim večnim in sodobnim, od najvišje avtoritete zapovedanim in svobodnim početom, ki odlikuje krščanskega človeka in je tudi Francijo postavilo na čelo pravega političnega, nraštvenega in kulturnega napredka, ki je zaznamovan po takih vzvišenih postavah, kakor so sv. Ludovik, sv. Jeanne d'Arc, Vincenc Pavlanski in drugi. Zato se je Lacordaire z vsemi silami upiral taki nacionalizaciji francoske cerkve, ki bo oddaljila od njenega vesoljskega pomena in naloge, kakor se je upiral ločitvi človeških pravic od Boga, ki je naš postavodalec.

Besede in delo Lacordairea so v vsem svojem obsegu program francoske verske nraštvene obnove tudi danes, ko se njegovo ime z globoko hvaležnostjo imenuje od vsakega Francoza in od vsega katoliškega sveta.

Ogrožene pravice delavstva iz starostnega zavarovanja

Delavska zbornica v Ljubljani je poslala Osrednjemu tajništvu delavskih zbornic v Belgradu spomenico, v katerih zahteva, naj ukrene Osrednje tajništvo v Belgradu, da bodo pravice delavstva, katere izvirajo iz starostnega zavarovanja, varovane.

Dogaja se namreč vedno pogosteje, da delodajalci zadržujejo delavstvu pri izplačilu odtegnjene zneske za socialno zavarovanje, ker pa je pravica do dajatev iz starostnega zavarovanja vezana na plačilo prispevkov, se bo pripetilo, da bo organ socialnega zavarovanja odklonil priznanje rente zaradi neplačanja prispevkov. Organ bo prisiljen izterjati rento od delodajalca z odškodninsko tožbo, kar bo povzročilo delodajalcu sto in stokrat večje izdatke, kakor znašajo trenutno zadržani prispevki.

Številke samo za Okrožni urad v Ljubljani kažejo, da dolgujejo delodajalci na prispevkih za starostno zavarovanje delavstva, po stanju konca leta 1938 4.56 milij. din. Ker dolgujejo posamezna podjetja tako visoke zaostanke, se vidi, da so pravice delavstva v takih podjetjih glede starostnega zavarovanja zelo ogrožene.

Posebno se ljubljanska Delavska zbornica zavzema za to, da naj bi bile v primeru prenehanja službe varovane vse pravice brezposelnemu delavcu najmanj za 12 mesecev. Po preteku te dobe mora delavec plačati v primeru, da ne dobi zaposlitve, takso za priznanje članstva, v višini enomesečnega zadnjega prispevka, letno. Nadalje naj se vdovi prizna pravica na rento do njene smrti, odnosno ponovne poroke.

Tudi naj se dopolnijo zakonita določila tako, da sme upravna oblast prve stopnje onemogočiti delodajalcu, pri katerem bi doslej določene kazenske sankcije ostale brezuspešne in ki bi vključile izterjavanje nadalje zadrževal nabrane prispevke, odvzeti za gotovo dobo pravice do izvrševanja obrti, odnosno zaposlitve pomožnih moči.

Bilanca Drž. hip. banke

Drž. hipotekarna banka izkazuje za 30. april naslednje bilančne postavke (v milij. din, v oklepajih postavke za 31. marec 1939):

Aktiva: gotovina in blagajniški zapiski 530.8 (698.34), posojila: hipotekarna 1839.55 (1850.2), na dohodke in doklade 1473.5 (1478.0), vodnim zadrugam 70.2 (70.53), lombardna 160.34 (147.6), menično hipotekarna 74.8 (75.2), menična 63.97 (64.2), tek. rač. min. finane 795.24 (831.0), razni tek. rač. 449.5 (446.4), efekti rez. sklada 246.1 (246.1), efekti sklada za zavarovanje bančnih zgradb 1.7 (1.7), vrednostni papirji 1216.4 (1118.2), nepremičnine 268.2 (268.96), razna aktiva 59.85 (60.6), bilančna vsota 7250.1 (7357.05), kavelje itd. 2527.25 (3351.4).

Pasiva: samostojni skladi 588.7 (588.6), razni skladi 1712.84 (1734.4), kapitali javnih ustanov 510.1 (513.3), hranilne vloge 1412.4 (1511.6), tek. račun fin. ministarstva 20.65 (61.4), razni tek. računi 1348.44 (1346.27), zastavni listi in obveznice v obtoku 637.7 (639.2), predjuri in depoziti bank 297.3 (306.0), rezervni sklad 338.6 (291.6), sklad za amortizacijo bančnih zgradb 74.6 (74.5), sklad za zavarovanje bančnih zgradb 1.95 (1.8), pokojninski sklad bančnega osebja 5.6 (5.5), razna pasiva 303.2 (280.7).

Iz tega pregleda je razvidno, da so se hranilne vloge pri banki zmanjšale. Omenjamo še, da so se hranilne vloge pri Poštni hranilnici zmanjšale v aprilu od 1.358 na 1.219 milij. din.

Občni zbor ljubljanske borze

Ljubljana, 23. maja.

Pod predsedstvom g. dr. Ivana Slokarja je bil danes občni zbor ljubljanske borze za blago in vrednot, katerega se je udeležilo lepo število članov (od 175 članov jih je bilo zastopanih 108). Predsednik g. dr. Slokar je najprej pozdravil navzoče: zastopnika banke uprave svetnika g. Borštnerja, predsednika Zbornice za TOI g. Jelačina, tajnika Zveze industrijskeve Gorjupa, tajnika Zveze trg. združenj g. dr. Puštrijca, zastopnika Društva industrijskeve in veletrgovcev g. Smrkolja in borznega komisarja finančnega ravnatelja g. Sedlarja.

Nato je predlagal udanostne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, kar je bilo z odobravanjem sprejeto, nadalje brzojavne pozdrave predsedniku vlade g. Dragiši Cvetkoviču, ministru trg. in industrije g. Tomiču, ministru financ g. V. Duričiču, ministru za gradbe g. dr. Krenku ter ministru brez listine g. Snoju, kar je bilo tudi soglasno sprejeto. Spomnil se je tudi lani umrlih članov borze.

Nato je spregovoril o našem in svetovnem gospodarskem položaju, v katerem se nahajamo, izvajajoč tole:

Govor predsednika dr. Slokarja

Vsak, ki aktivno sodeluje v gospodarskem življenju, od katerega je odvisen razmah in napredek telesne in duhovne kulture in civilizacije sveta, skratka, vsak gospodarstvenik je postal v minulemu letu za marekatersko izkušnjo bogatejši. Sicer opažamo še nekaj let gigantsko borbo med svobodnimi in vezanimi, dirigiranimi ali manipuliranimi gospodarskimi sistemi, opazujemo tudi in proučujemo vzroke in efekte in eventualne končne posledice še mladega avtarkičnega gibanja, ki zadaja skrb za bodočnost. Ker se borba za gospodarsko premoč naslanja na oboroženo silo in se tudi narodi vzgajajo v tem smislu, je gospodarstva politika zašla v vrtnice borbe med dvema taboroma, ki eta do ekrajnosti oborožena, ideološko pa ei popolnoma nasprotujeta.

Največje in najvažnejše državne, narodne, vojaške in gospodarske enote na evetu so vse zapletene v metež, iz katerega za enkrat ni moč videti izhoda. Samo ob eebi umevno ie, da se manjši narodi ne morejo izogniti posledicam tega dolgotrajnega prerivanja, ki ogroža evetovni mir. Na gospodarstvo veepovsod močno vpliva tudi skrb za vojaško pripravljenost. Kopicijo se zaloge življenjskih in obrambnih sredstev. Povsod vlada nervozno pričakovanje, nikjer ni duševnega miru. Strah povzroča ogromne gospodarske izgube, vrednostni papirji kolebajo, nepremičnine se precejujejo, zlato beži čez oceane v varnejše dežele, cene eurovin so podvržene velikemu valovanju zaradi različnega presojanja mednarodnega položaja in spremenjajočih se deviznih tečajev in plačilnih omejitev.

Premiera
najdubovitejša
komedije

Plavolasa prikazen
Constance Bennett — Cary Grant

(nemški
dialog)

Komur je ležeče na zdravem humorju, naj si na vsak način ogleda ta film, ker se bo smejal do solz. — Na Dunaju se je vrtil ta film pri največjem navdušenju publike. Hitite z ogledom — le kratak čas na sporedu.

Gospodarstvo

Zasebni kliring s češko-Moravsko

Narodna banka je izdala dne 20. maja navodila za uvedbo zasebnega kliringa s Češko in Moravsko, odnosno Češkomoravskim protektoratom. Ta kliring je z objavo navodil Narodne banke že začel delovati in pojavili so se tudi že prvi tečaji v tem kliringu. Danes je beležila Praga v Belgradu 1.45.

Navodila Narodne banke so naslednja: Finančni minister je na predlog Narodne banke dne 15. maja 1939 izdal naslednji odlok:

1. Narodna banka je pooblaščenca izdajati klirinške čeke, s katerimi potrjuje znesek vplačan pri Zemski banki v Pragi v korist odnosno jugoslovanskega koristnika. Ti klirinški čeki se bodo lahko realizirali izključno s prodajo borzi za plačila v češkem protektoratu.

2. Uvozniki blaga, ki je uvoženo z ozemlja češkega protektorata, se lahko razdolužejo nasproti svojim češkim upnikom s stoodstotnim odkupom na borzi po pooblaščenih zavodih terjatev, ki izvirajo od izvoza na Češko ali event. po drugih na blagovnih osnovah, po odobritvi Narodne banke.

3. Narodna banka je pooblaščenca izdati v ta namen potrebna navodila.

Navodila Narodne banke

Narodna banka je na podlagi tega odloka izdala naslednja navodila:

1. Počeniš z 22. majem 1939 bo Narodna banka za vsote kron, vplačala pri Zemski banki v Pragi, izdajala koristnikom klirinške čeke, ki bodo služili kot potrdilo o plačanih zneskih. Izvozniki bodo lahko te čeke realizirali v celoti izključno s prodajo na borzi po pooblaščenih zavodih za plačila v Češkomoravski v smislu deviznih predpisov.

2. Klirinški ček se prenaša z žilom (točka 6. okrožnice št. 80-935). V primeru, da se ček glasi na več oseb (n. pr. na banko za iznos izvoznika), se bo lahko prenesel s skupnim indosamentom vseh koristnikov, ki so navedeni v oznaki titularja čeka.

3. Ob plačilu uvoženega blaga iz Češkomoravske se mora razlikovati stari od novega uvoza. Pod starim uvozom se razume ves uvoz, izvršen v našo državo z omenjenih ozemelj pred 12. okt. 1936, ki se more plačati 50 odstotkov s plačilom po poobl. zavodih na stari zbiralni račun po tečaju 180.14158 din za 10 kron (dev. št. 84 z dne 10. oktobra 1936), drugih 50 odstotkov pa z nakupom klirinških čekov po poobl. zavodih na domačih borzah.

Ves bodoči uvoz, kakor tudi do 12. oktobra 1936 uvoženo blago se more plačati v celoti z nakupom klirinških čekov v zasebnem kliringu na borzi. Borzna zaključnica velja kot tiho dovoljenje Narodne banke za kompenzacije.

Tako stanje onemogoča vsako sigurno kalkulacijo in mora končno spraviti vsakega še tako dobrega gospodarja iz ravnotežja.

Četudi odobravamo in s hvaležnostjo priznavamo smotnost zunanje politike naših vlad, ki so umele odstraniti od nas neposredne vojne nevarnosti, vendar moramo ugotoviti, da naše gospodarstvo kljub temu čuti vse omenjene momente negotovosti in stalnih motenj. Kaleidonske spremembe vsakodnevnega položaja ustvarjajo za trgovino in industrijo neznošen položaj, ki povzroča radi vtisa nestrokovnega eksperimentiranja še večje nezadovoljstvo. Čeprav imamo občutek, da naši trgovinski in intervalarni politiki manjkajo neki jasni, dalekosežni in načrtni pogledi, vendar moramo pravici na ljubo priznati, da se nahajamo na mestu, kjer se srečujejo razburkani valovi avtarkije in evobodne trgovine in da ni lahko dirigirati gospodarstva, ki mora balansirati nad nevarnimi prepadi. Vsako razpoložljivo vzbujajo notranje dvome, katere smer bo morda pravilna, in ustvarja občutke nesigurnosti in nevednosti. V takih trenutkih eta razsodnost in mirna kri najbolj potrebni. Zaradi tega si mi vsi želimo čimveč preudarnosti, inicijative in elastičnosti v naši trgovinski in valutni politiki, dokler se med narode ne povrne dobra volja do odkritosrčnega sodelovanja, do sporazumnega reševanja vseh spornih vprašanj in do trajnega mirnega sožitja. Šele takrat bo zopet zasijalo sonce, ki s svojimi žarki oplojuje vse žive organizme in omogoča tudi duševni optimizem, ki je največja pogonska in ustvarjajoča sila vsakega materialnega in duhovnega človeškega udejstvovanja.

Po tem govoru, katerega so navzoči soglasno odobraval, je poročal predsednik finančnega odbora borze g. Ivan Gregorc. Iz njegovega poročila je posneti, da se je lani imovina borze povečala za četrtilijona din ter je stavbeni sklad borze dosegel že 2 milij. din. Po tem poročilu je bila dana razrešnica borzni upravi in so bile še volitve, ker je izpadla tretjina članov borznega sveta, finančnega odbora in del razsodišča.

V borzni svet so bili ponovno izvoljeni soglasno: gg.: Ček Karel, Jelačin Ivan, Meden Viktor, inž. Remec Vladimir, dr. Vrbanič Duja.

V finančni odbor so bili ponovno izvoljeni soglasno: gg.: Gregorc Ivan, Jovan Janko, Kralj Anton, Ljubič Josip, Soršak Anton.

Za borzno razsodišče pa so bili izvoljeni soglasno: gg.: dr. Loreto Fran, dr. Lunacek Alekander, Miklavc Žane, Naglas Viktor, Pauli Anton, Rus Fran, Sever Magno, Soršak Anton, Vidmar Stane, Volk Avgust, Agnola Anton, Čermelj Kristijan, Dobret Milenko, Franzl Henrik, Javornik Ivan, Klein Julij, Kunovar Franjo, inž. Likar Boleslav, Pučnik Albert, Slamič Franc, Smrkolj Albin, Vovk Miro, inž. Zupančič Fran.

S tem je bila uspešna skupščina ljubljanske borze končana.

4. V svrhu olajšanja poslovanja se odobrava terminski trgovina na borzi s klir. čeki na krone. Termineki rok more biti najdaljši 3 mesece.

5. Vsa neblagovna plačila se morejo izvrševati tudi z nakupom klir. čekov v zas. kliringu na borzi, toda na osnovi predhodnega dovoljenja Narodne banke.

6. Posredovanje med izvozniki in uvozniki blaga v odnosu s Češkomoravsko morejo vršiti samo pooblaščen zavodi za delo z devizami in valutami (I), izvajajoč istočasno tudi zaključke na borzah.

7. Opravičevanje obveznosti po izvoznikih potrdilih, izkoriščanih za izvoz blaga v Češkomoravsko, se bo izvršilo s spremnim pismom Narodne banke o dostavljanju klirinških čekov, v katerih pismih bo naznačena klavzula v tem smislu kakor tudi z borznimi zaključnicami (število, datum).

8. Provizije bodo plačane na isti način kot v kliringu z Nemčijo in sicer 2.5% od uvoznika (od vsote, ki se vplačuje na skupni račun kakor tudi od vrednosti kupljenih klirinških čekov po borznem tečaju) in 2.5% od izvoznika (za vrednost prodanega klir. čeka). Minimalna provizija znaša 5 din.

9. V svrhu olajšanja poslov je sklenjeno, da morejo pooblaščen zavodi odpirati specialne račune v kronah in to samo pri teritorialno pristojnih bančnih sedežih pod naslednjimi pogoji:

A. Pooblaščen zavodi morejo, ne pa morajo odpirati račune v kronah pri Narodni banki. Zavodi, kateri ne bi imeli računov v kronah, se bodo dostavljali klir. čeki. Za ostanke neporabljenih zneskov ob izvrševanju posameznih plačil se bodo koristnikom tudi izdajali čeki.

B. Liste podpisov poobl. oseb (točka 6. okr. št. 6/936) bodo zavodi pošiljali pristojnemu sedežu Narodne banke, pri katerem žele odpreti tekoči račun.

C. Pooblaščenim zavodom, ki bodo imeli račune v kronah, Narodna banka ne bo izdajala ponovno čekov v breme terjatev po teh računih.

D. Prosnje za odpiranje tek. računov bodo denarni zavodi pošiljali teritorialno pristojnemu sedežu, ki bo izdal tudi sklep o odpiranju računa s sporočilom prosilcu.

E. Vsa pooblaščen zavodi, ki za račun svojih komitentov kupi na borzi klir. čeki na krone, jih bo mogel v redu žirirane dostaviti Narodni banki za nologom, da se znesek odobri njegovemu posebnemu računu čeških kron.

F. Ti računi se bodo dotirali tudi z ostanke kronskih čekov, katere bodo pooblaščen zavodi dostavljali Narodni banki radi konkretne likvidacije posameznih izplačil koristnikom iz Češkomoravske. Čeki na krone, ki se pošiljajo v korist računa poobl. zavoda pri Narodni banki se morajo biti vedno sprovedeni po borzi.

G. S svojimi terjatvami na teh računih bodo mogli pooblaščen zavodi razpolagati samo za izplačila v Češkomoravski v smislu deviznih predpisov in sicer na osnovi seznamov, katere imajo izpolnjevati in dostavljati Narodni banki na doedanjih obrazcih na isti način, kot so to delali doslej. Ti seznamu se morajo posebej izpolnjevati za plačilo obveznosti po uvozu do 12. oktobra 1936 z označbo v zgornjem desnem oglišču: stari uvoz 50 in 50%, s posebnimi seznamu za plačilo obveznosti po navedenem datumu z označbo: novi uvoz 100%. Terjatve v tekočih računih morajo biti porabljene v roku 15 dni, kateri rok velja tudi za realiziranje klirinških čekov.

H. V vseh primerih, v katerih bo v nalogah, katere prejme Narodna banka od Zemске banke v Pragi, označene, da je znesek kron plačan, odnosno da se ima izplačilo izvršiti v pooblaščenem zavodu v korist izvoznika tudi za primer, da ima odnosno poobl. zavod račun v kronah pri Nar. banki, se ne bodo izdajali klir. čeki na krone, ampak se bodo zneski odobraval z računom odn. zavodov. O odobritvi v kronskih računih, pa naj jih izvrše pri centrali ali pri podružnicah, bo Nar. banka obveščala poobl. zavod s sporočilom imena domače tvrdke, v korist katere je bilo plačilo izvršeno z označbo potrebne izjave za opravičilo.

I. V kolikor bodo realni posli zahtevali, je dovoljen virman z računa čeških kron na račun enega zavoda na isti tak račun drugega poobl. zavoda.

Češka filmska umetnina

KINO UNION tel. 22-21

Pastorka

Danes zadnjikrat!

Predstave ob 16, 19 in 21

Licitacije. Dne 24. maja bo pri štabu za utrjevanje v Ljubljani (II) licitacija za dobavo raznih aparatov za dravsko delavnico; 25. maja ročnih ventilatorjev, dveh strojev za rondiranje lesa; 26. maja dveh obličev. — Dne 26. maja bo v inženirskem štabu drav. diviz. oblaisti v Ljubljani licitacija za napravo okvirov in vrat v Slov. Bistrici; 27. maja za popravilo strelkovske inštalacije na skladišču Pečovniku pri Celju; 30. maja za generalno popravilo konjušnice »Dravskega vozaškega eskadrona« v Ljubljani.

Licitacija: Dne 18. junija bo ustna licitacija pri komandi dravskega orožniškega polka v Ljubljani za dobavo 250 m³ bukovih drv.

— Korpulentni in miščasti, pri katerih se pojavljajo znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izboru pomaga večtedensko pitje naravne »Franz-Josefove« grenke vode. Taki ljudje se morejo tudi doma — seveda pod nadzorstvom zdravnika — zdraviti za shujšanje. Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

Borze

Denar

Dne 23. maja.

Angleški funt 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu so ostali tečaji marke neizpremenjeni.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 5,493.860 dinarjev, v Belgradu 6,596.000 dinarjev. V efekth je bilo v Belgradu prometa 2,115.000 dinarjev.

Ljubljana — Uradni tečaji:

London 1 funt	206.35—209.55
Pariz 100 frankov	165.50—118.80
Newyork 100 dolarjev	4389.87—4449.87
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.00
Milan—Trst 100 lir	232.25—235.35
Amsterdam 100 gold.	2364.70—2402.70
Berlin 100 mark	1773.62—1791.38
Bruselj 100 belg	750.25—762.25

Zasebni kliring:

Ljubljana:

Berlin 1 marka 13.70—13.90

Zagreb:

Solun 1 drahma 31.40—32.10

Belgrad:

Solun 1 drahma 31.15—31.85

Praga 1 krona 1.425

Ljubljana — Svobodno tržišče:

London 1 funt	256.40—259.60
Pariz 100 frankov	144.81—147.11
Newyork 100 dolarjev	5458.94—5518.94
Zeneva 100 frankov	1235.68—1245.68
Amsterdam 100 gold.	2938.40—2976.40
Bruselj 100 belg	932.26—944.26

Curik. Belgrad 10.—, Pariz 11.755, London 20.7775, Newyork 443.75, Bruselj 75.575, Milan 23.34, Amsterdam 238.10, Berlin 178.—, Stockholm 107.05, Oslo 104.40, Kopenhagen 92.75, Praga 15.25, Varšava 83.75, Budimpešta 87.—, Atene 3.90, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.16, Buenos Aires 102.50, Sofija 5.40.

Vojna škoda!

Vrednostni papirji

v Ljubljani 461—463.50

v Zagrebu 461—462

v Belgradu 460—460.50

Ljubljana. Državni papirji: 7% invest. posojilo 99.50—101, agrarji 60—62, vojna škoda promptna 461—463.50, begluške obveznice 90—91, dalm. agr. 87—88, 8% Blerovo posojilo 101—102, 7% Blerovo posojilo 99—94, 7% posojilo Drž. hip. banke 99 do 101, 7% slab. posojilo 99—100. — Delnice: Narodna banka 7.400—7.500, Trboveljska 188—190.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 99—100, agrarji 59.50—61, vojna škoda promptna 461—462 (461, 462), begluške obveznice 88—89, dalm. agrarji 86.50—87.50, 4% severni agrarji 60 do 60.62 (50, 60.62), 8% Blerovo posojilo 101 do 101.75 (101), 7% Blerovo posojilo 92.50 denar (93), 7% posojilo Drž. hip. banke 99 denar, 7% slab. posojilo 99—100 (99). — Delnice: Narodna banka 7.400 denar, Priv. agrarna banka 212 denar.

Belgrad. Državni papirji: agrarji 60.25 denar (61), vojna škoda promptna 460—460.50 (460.50), za konec maja (459.50), begluške obveznice 89 do 89.25 (89), dalm. agrarji 87—87.25 (87.25), 4% severni agrarji 60—60.75, 6% šumske obv. 85.25 do 85.50 (85.50, 85.25). 7% Blerovo posojilo 92.50 do 93.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 217 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjene. Promet srednji. — 24. V. bo borza zaprta.

Sombor. Pšenica bač, sred. bač, bač. okolica Sombor, bač. okolica Novi Sad 141—143, gor. bač. kasaduplikat 142—144, srem. kasaduplikat 141 do 143, slav. kasaduplikat 142—144, južna ban. gornja ban. 141—143, bač. ladja kanal, bač. ladja Begej 141—143, bač. Tisa šlep I. II. 143—145, bač. ban. ladja Dunav 142—144, srem. ladja Sava 139 do 141. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Živinski sejmi

Mariborski živinski sejem dne 23. maja. Na današnji živinski sejem je bilo prignanih 10 konj, 7 bikov, 70 volov, 213 krav, 20 telet, skupno 320 komadov. Cene živini so bile naslednje za 1 kg žive teže: debeli voli 3.75—5, poldebili 3—4, ple-menska živina 4.25—6, biki za klanje 3.25—4, klavne krave debele 3.50—3.75, plemenske krave 3.25 do 4.60, krave za klobasarje 2.25—3, molzne krave 4—5.50, brejce krave 3.50—4.50, mlada živina 4 do 5.50, teleta 4.50—6 din. Prodanih je bilo 262 kom. Mesne cene so bile naslednje: volovsko meso prve vrste 10—12 din, II. vrste 8—10 din, meso bikov, krav, telic od 6—12 din, telečje meso I. vrste 10 do 12 din, II. vrste 8—10 din, svinjsko meso sveže 10 do 14 din za 1 kg.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Krško dne 18. maja 1939. Voli: I. vrste do 6, II. vrste do 5, III. vrste do 4.50; telice: I. vrste do 5.50, II. vrste do 4.75, III. vrste do 4; krave: I. vrste do 5, II. vrste do 4, III. vrste 2—3; teleta: I. vrste do 7, II. vrste do 6; prašiči: špeharji 7—10, pršutarji 6—10 din kg žive teže. — Goveje meso: I. vrste 10, II. vrste 8; svinjina 12—14, slanina 15—16, svinjska mast 16—20, čisti med 15—20, volna: neoprana 16—17, oprana 20; srove kože: goveje 7—12, telečje 9—12, svinjske 4—8 din kg. — Pšenica 150—200, ječmen 150, rž 150—200, oves 150—200, koruza 130—150, fižol 150—400, krompir 75—175, seno 75—100, slama 25—50, pšenina moka 250—350, koruzna moka 175—200 din 100 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 3.50—5, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 5—7 din liter.

Samo še danes ob 16. in 19. uri vesela in zabavna filmska komedija

Dediči milijonov

V glavni vlogi: HEINZ RÜHMANN

Kino Sloga, tel. 27-30

Ob 21. uri premiera velikega kriminalnega filma v dveh delih:

TAJNI AGENT X-9

I. del
MODERNI
GUSARJI

po istoimenskem novinskem strip-romanu in originalni noveli Wyndham Gittensa. V gl. vlogi Scott Kolk, Jean Rogers, Monte Blue, Henry Brandon. Režija: Ford Beebe in Clifford Smith, tvorca poznanege filma »Daim iz džungle« ! Film peklenske brzine, heroj. podvigov in senzacionalne režije !

Armada delavskih invalidov je vsako leto večja

Nekaj strašnih podatkov, kako pri svojem delu umirajo naši delavci

Nesreča nikoli ne počiva. Naši delavci vsak dan doživljajo resničnost tega reka. En sam trenutek zadostuje in delavec postane invalid. Dan za dnem teče po tovarnah človeška kri in od sten odmeva krik umirajočih. Iz leta v leto naša dežela bogati invalidov.

Tempo, tempo! Tega nismo vajeni. Prehitro nas je industrija zajela. »Počasi se daleč pride,« smo govorili do nedavna. A vsak stroj pa nam ne prestopa kliče: tempo, tempo! In vsak mrlič, ki leži razbit poleg stroja, ki visi raztrgan na transmisiji osi, nam nemo kriči: tempo, tempo!

Bogata žetev

Preteklo leto 1938 je bilo bogato žrtev obratnih nezd. Samo v tovarnah, v obrtniških obratovnicah in v naših lepih gozdovih se je ponesrečilo 2973 delavcev. Niso bili sami možje, ampak je bilo med temi nesrečniki tudi 218 žensk. Visoka številka. Vedno pa še nepopolna, ker sem nismo prišteli ponesrečenih rudarjev, topilničarjev in železničarjev.

Takoj pa je treba povedati, da vse te nezgode niso enako hude, ker 2194 ponesrečenec ni bilo zaradi posledice nezgode niti 10 tednov bolnih in dela nezmožnih. Ozdraveli so brez posledice in njihova pridobitna sposobnost je ostala naokrnjena. Vendar pa je še ostalo 12% ponesrečenec, ki bodo ostali začasnali ali pa trajni invalidi. Njihova pridobitna sposobnost je ostala zmanjšana nad 10% in Okrožni urad za zavarovanje delavcev jim bo moral izplačevati začasne ali pa trajne rente.

Smrtne žrtve dela in poklica

Delo zahteva tudi smrtne žrtve. Tiho in neopazno se je pojavila smrt zdaj v tovarni, zdaj na žagi, enkrat na poti, drugič v gozdu. Zamahnila je s koso in presekala mlado življenje. V letu 1938 je bilo 52 življenj položenih na oltar dela. Smrt ni izbirala med moškimi in ženskami in se ni ozirala na samske in družinske očete. Po vseh je mahnila. Le v enem je izbrala: starcev ni marala, ampak je segala po mladih.

Kako so umirali

Ne veste ne ure, ne dneva... Tak napis bi moral biti nad slehernimi tovarniškimi vratmi. Tam, kjer so najmanj mislili, jih je smrt dosegla. Na transmisijsko os, ki napravi na minuto 200 obratov, je nataknila usnarja, z električno iskro je udarila zidarskega strežaja pri dvigalu in zidarja je z visokega nadstropja pahnila na tla. Prelomila je krožno žago in jo pognala žagarju v glavo. Nenadoma je izpodsekano bukev zvalila na drvarja in voznika pahnila pod poln voz hlodov ter mu strla prsni koš in glavo. V zidarja, ki se je s kolesom vračal domov, je pognala avto. Utrujenega ogledarja je na tleh kopl zabil v sladek sen, iz katerega se ni več zbudil. Strašne so te smrti, ko umirajo delavci proč od svojcev, strašne tem bolj, ko umirajo brez sv. popotnice za večnost. Vsako leto je bogato smrtnih žrtev in vedno več je vdov in sirot.

Težka in nevarna dela

Sleherno delo je sicer težko, ni pa vsako enako nevarno za delavčvo življenje in zdravje. Najtežje in najnevarnejše delo opravljajo gozdni delavci: drvarji, tesarji in ogledarji. V tej panogi je število nezd najboljše in poškodbe najtežje. Lani leto se je ponesrečilo nad 800 gozdnih delavcev. Navedene poškodbe so kostolomi, lomi nog ali rok, prelom lobanje, stisnjenje prsnega koša in številna gnojna vnetja staničnine zaradi zanemarjenih krvavih žuljev in malenkostnih ran. Ker ti delavci navadno delajo daleč v gozdovih, trpe silne muke in bolečine, preden dobijo zdravniško pomoč. Zelo težko in nevarno je delo na žagah. Niti ni treba biti raztresen, zadostuje grča v deski in že odbije krožna žaga desko, delavcu pa zdrkne roka pod žago in na mizi obleži včasih roka, včasih več prstov, skoraj vedno pa en prst. Kakor je videti žaganje desk enostavno, je vendar zelo nevarno delo. Na žagah, v strojnih mizarnicah, parketarnah in v tovarnah zabojev se je ponesrečilo 146 delavcev. V gozdno-žagarski industriji se je v letu 1938 smrtno ponesrečilo 13 delavcev.

Zidarji vsak dan gledajo smrti v oči, saj se je ponesrečilo nič manj ko 337 zidarjev, življenje pa je zaradi obratnih nezd izgubilo 13 zidarjev. Pri zidarjih so očesne poškodbe zelo številne.

Manj pa je nezd v tovarnah. Tovarniški obrati, zlasti novejši, so lepo urejeni, higienski in varnostne naprave so povsod na mestu. Ker sta pri nas kovinska in tekstilna industrija najmočnejši, zaposlujeta največ delavstva, zato je tudi število nezd višje. Ponesrečilo se je lani 279 kovinarskih in 249 tekstilnih delavcev. Obe panogi pa sta terjali le tri človeška življenja. Poškodbe po navadi niso hude in ponesrečenci po končanem zdravljenju dobe zopet popolno delazmožnost. Navadne poškodbe so zmečkanine mehkih delov, odrgnine in raztrganine kože, odtrganine prstov in lažje poškodbe na glavi.

Zelo težko in nevarno pa je delo v kamnolomih in peskolomih. Poškodbe so po navadi zelo težke. Večina nezd se zgodi zaradi pomanjkljivih varnostnih naprav in odredb. Delavci izpodkopljejo stene, ki se nenadoma sesujejo in jih pokopljejo pod seboj. Večkrat se v kamnolomih utaje mine. Minerji se jim predčasno približajo, mine nenadoma eksplodirajo in posledice so strahotne. V kamnolomu je lahko smrtno nevaren vsak kamen, ki se odtrga v steni. V kamnolomih in pri gradnji cest in železnic se je ponesrečilo 440 delavcev, 6 pa jih je izgubilo življenje.

Pri poljedelskih strojih, to je slamožernicah, mlatilnicah, krožnih žagah za žaganje drv se je sicer ponesrečilo le 67 delavcev, toda sleherna poškodba je težka in ima za posledico invalidnost.

Črni meseci

Pravijo, da nesreča nikoli ne počiva, a nekateri meseci so izredno bogati nezd in jih po pravici imenujemo črne mesece. Število nezd začne rasti z aprilom in doseže višek v oktobru. Tako je bilo lani julija 298 obratnih nezd, avgusta 263, septembra 287 in oktobra 355. V zimskih mesecih jih je bilo manj, v novembru 272, v decembru 243, v januarju in februarju pa jih je bilo okrog 200 na mesec. V stavbni stroki jih je največ julija, v gozdno-žagarski pa oktobra in novembra. Povprečno odpade na vsak mesec po 250 obratnih nezd.

Kdo je kriv nesreč

Kdo je kriv, to je vedno najtežje vprašanje. Ponesrečenci navadno odgovarjajo zelo enostavno: nesreča! Neprizadetu opazovalcu je lažje presojati in ta bi na to vprašanje takole odgovoril:

Mnogi, zlasti mladi delavci postanejo prezgodnji invalidi delavske armade, ker jih delodajalci prehitro zaposlijo pri strojih. Našim delavcem manjka strokovnega pouka. Marsikatera delavka je že prvo uro pustila svoj prst na stroju.

Najprej: Delavci so večkrat sami krivi nezd. Pri delu so včasih raztreseni ali pa razposajeni in klepetavi. Življenje ima danes nizko ceno, zato ga tudi delavci malo cenijo. Kjer se vse preveč ruši avtoriteta delodajalcev, upada tudi pri delavcih čut spoštovanja do delodajalčeve lastnine. Na stroje in na orodje zato ne pazijo, pokvarjen stroj pa vedno

Rafaelovo sliko spoznali po — prstnih odtisih

Slikar Martinez Delgado iz Kolumbije je v neki zasebni hiši v Bogoti našel sliko, ki jo je spoznal za delo slavnega italijanskega slikarja Rafaela. Slika predstavlja sveto družino in je že stoletij last družine de Martinez, vendar doslej še ni bilo znano, kdo jo je naslikal. Šele Delgado je ugotovil, da je slika Rafaelova, ki je leta 1615 na še nepojasnjen način izginila iz cerkve Santa Maria del popolo (ljudska Marija) v Rimu.

Da je ta slika v resnici Rafaelova, so dognali ne samo po umetniški zgodovini, ampak na še bolj zanesljiv način. Najprej so razposlali fotografije slike vsem umetniškim ustanovam po svetu. Najbolj merodajni pa so bili — prstni odtisi. Umestnostna kritika namreč pozna posebno povečevalno steklo, ki mu pravijo spinakoskopski, s katerim je mogoče opaziti in razbrati še bolj zabrisane prstne odtise. Rafaelovi prstni odtisi pa so znani, ker je veliki mojster imel namreč navado, da je preveč na debelo naložena barvo zgledil in razvlekel kar s palcem. Primerjali so prstne odtise na tej sliki svete družine s prstnimi odtisi na drugih slikah, o katerih je že nedvomno tudi po drugih virih dognano, da so Rafaelove. Izkazalo se je, da so si prstni odtisi povsem podobni in ni več dvoma, da je nova slika, ki je doslej imela samo družinsko vrednost, v resnici Rafaelova.

Kanonik J. Oman - 60 letnik

sin Janez, po številu tretji izmed enajstih otrok. V mladosti se ni ne njemu ne staršem sanjalo, da bo kdaj duhovnik, župnik in kanonik. Gospod ga je namreč poklical v svoj vinograd šele ob 9. uri. Po končani ljudski šoli je sprva pomagal doma na polju in v hlevu pri živali, pozneje pa je kot navaden delavec delal na železniški progi, med drvarji v gozdu, med rudarji v železnih rudnikih in slednjič kot strojnik v mestni elektrarni. Ko pa je stopil v 22. leto, ga je ljubi Bog nepričakovano zagrabil in mu jasno pokazal, kje ga hoče imeti. Janez je razumel božji klic, se mu v najlepših fantovskih letih odzval in tudi brez pridržka izročil, dasi ga je čakala še huda trnjeva pot.

Srednjo šolo je obiskoval pri oo. benediktincah v Zavodu sv. Janeza Krstnika v Minnesoti. Prihod 22-letnega učenca je sprva povzročil veliko govorjenja med učenci in profesorji. Součenci, ki so bili po letih veliko mlajši, so mu radi nagajali in ga na različne načine dražili. Namesto Oman so ga imenovali Old Man in se posmehovali njegovi starosti. Ker je bil vedno dostojno oblečen, tovariši pa v obleki dostikrat zanemarjeni, so mu vzdeli priimek Sportman. Za dijaki niso zaostajali tudi nekateri profesorji; v nenajboljšem spominu sta mu ostala zlasti prof. grščine in matematike.

Vendar pa vse take in podobne neprijetnosti Janeza niso potirale. Kljub ponovnemu zbadanju in sramotitvi je ohranil vedrost duha in srca. Z vztrajnim delom in dosledno marljivostjo, je kmalu premagal vse prvotne težave in zopnost in se izpopolnjeval v vsem, kar je bil v mlajših letih zamudil. Zato so ga polagoma vsi ljubili, mladi nagajalci in profesorji. In tako je že po šestih letih z odličnim uspehom dovršil gimnazijo.

Prvi dve leti bogoslovnih študij je Janez prebil istotam, ker imajo benediktinci tudi bogoslovno. Leta 1909 pa se je z dovoljenjem svo-

predstavila večjo ali manjšo nevarnost za delavčvo življenje in zdravje.

Potem pa tole: Priganjaški sistem, ki je v nekaterih obratih epeljan pod krinko akordnega služka, prehitro izčrpa delavčve telesne in duševne sile. Preutrujen delavec ne more paziti, zato se ponesreči.

Po tovarnah je precej domačih lekarn, ki so v glavnem zasluga Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, a premalo je oseba, ki bi znalo nuditi ponesrečenecem uspešno prvo pomoč. Poškodbe, ki so v začetku lahke, imajo pogosto težke posledice, ker se je zanemarila takojšnja nega ran. Pri zastrupljeni rani se je treba čisto zateči k operaciji.

Okrožni urad se vprav v tej smeri mnogo trudi. Žal, da se njegovo prizadevanje napak očejuje in se mu podtikajo vsi mogoči nameni. Ni pa bilo doslej slišati, da bi kaka delavska organizacija v tem vprašanju kaj napravila.

Vprašanje delavskih invalidov ne zanima samo bolniške blagajne. Ljubljanski Okrožni urad izda

„Živo orodje“ Vsi vemo, kako je naše delo odvisno od orodja. Tudi naše telo ima svoje orodje: zoba.

Zato jih moramo ne le varovati, pač pa, kakor z vsakim orodjem, tudi skrbno ravnati z njimi. Predvsem jih moramo čistiti in pravilno negovati. Za pravilno nego dragocenega orodja — zob — pa bi morali rabiti kvalitetno zobno pasto, kakor je Chlorodont. Domači proizvod.

vsak mesec za zdravljenje in vzdrževanje ponesrečenec do pol milijona dinarjev. To vprašanje je socialno in narodnogospodarsko vprašanje, zakaj sodobna industrija nam ustvarja več invalidov, kot pa nam jih je pustila katerakoli vojna. Tiče se nas vseh in vsak po svoji moči bi moral pomagati in sodelovati pri reševanju tega vprašanja.

Še tole je važno

Velika vrzel v reševanju vprašanja o nezdah pri delu pa je pomanjkanje nadomestne strokovne izobrazbe ponesrečenec. Mlad delavec, ki zaradi poškodbe pri delu ne more več izvrševati svojega doseganega poklica, bi se prav lahko privadil s primerno nadomestno strokovno izobrazbo novemu poklicu, v katerem bi dobival polno plačo. Koliko dostojneje in moralneje je to, kakor pa nezadostna odškodnina s kakim nižjim opravilom. Morda bi tudi marsikateri rentnik, ki odvrnilo od pijače, kateri se nekateri v velikem brezdelju in nezanesljivi mesečni renti tako radi udajo. Prav to vprašanje bi moralo zanimati naše korporacije in občine, kajti armada delavskih invalidov je vsako leto večja.

fp

V 10 letih pobila 50.000 bivolov

Iz življenja dveh Angležev v severno-avstralskih planjavah

Iz divjega življenja prerij in velikih ravnin Kanade je bil nekdanji znan Buffalo Bill, ki je posebno spretnostjo na divjih konjih znal zasledovati bivolce. S svojimi drznimi čini je postal ljubljene vseh prijateljev napetega čtiva, v filmu so se mu čudili tisoči in tisoči.

Naj je bilo njegovo življenje v resnici tako romantično ali ne, vsekakor sta ga prekosila Angleža Joseph Cooper in njegov sin, ki se že deset let držita v tropskih puščavah avstralskega severa in jima je lov na bivolce glavni poklic. Oče je v teh letih ustrelil 27.000 bivolov, sin pa 23.000 — to so cele črede, ki jih morejo prehraniti samo neomejene planjave.

Lov na bivolce je danes že cela industrijska panoga. Tovarne, ki predelujejo kože bivolov, najamejo veliko lovcev in sklenejo z njimi dobaviteljske pogodbe, da jih bodo vse leto tako zalagali s kožami, da bo tovarna vedno lahko v obratu. Ako ti lovci pogosto ne izpolnijo in v tovarni nastane zastoj, so ob krhu. Tudi Cooper je postal tak dobavitelj tovarne in se je moral seveda s svojim sinom krepko potruditi, da je točno zalagal strojarno z bivoljimi kožami. To ni več romantika Buffalo Billa, ampak trd boj za kruh, ki mu je od romantike ostala samo še — trajna življenjska nevarnost. Je pa po bivoljih kožah še vedno tako povpraševanje, da — če je količina lovske sreče zraven — nosi lep zaslužek, saj se lovcu vsaka koža zaračuna po blizu 800 din! In prav ta nemajhen zaslužek vlazi lovce iz avstralskih naselbin, da se prepustijo temu »poklicu«.

V zadnjih letih so postrelili na desetisoče bivolov, pa se vendar njihove črede doslej še niso razredile. Lovci morajo biti predvsem dobri jedači, v drugi vrsti pa dobri streli. K njihovu orodju spada dober konj in dobra puška. To je vse — ta poklic torej zahteva malo opreme in majhno delavnico. Zato pa zahteva tem več od človeka osebnega: poguma, drznosti, mirnih živcev in pa tudi telesne vztrajnosti. Lov na bivolce je precej podoben bikoborbam. Bivolci so zelo plašljivi in

kakor hitro se jim skuša jezdec približati, se spu-
ste v beg in z njimi vsa čreda samice in telet. Ko
pa jezdec začne čredo dohitevati, se samci obrnejo
in se postavijo po robu, da bi tako samicam in
teletom omogočili varen beg.

Za lovce je to sicer v nekem oziru dobro, ker
je prav koža samcev najdražja. Obenem je pa to
tudi najnevarnejši trenutek vsega lova. Živali so
namreč v tem stanju razdražene in divje in jih
nobeno orodje ne prepodi več. Mir je šele, ko drug
za drugim obleže mrtvi po pašnikih — med njimi
pa tudi ta ali oni konj ali lovec, vsi razmesarjeni.
Brez konja, ki je varen tega dvoboja v naravi, bi
lovce ne opravi nič. Bivolci so namreč kljub svoji
obilnosti in zavaljenosti v obrambi svojega živ-
ljenja in svojih čred silno urni in gibčni. Konji se
jim morajo znati sami izogibati ker ima lovec
z obema rokama dovolj opraviti s puško. Lovec in
konj se tako sučeta med bivoli in le spretnost in
vajenost obeh ju more rešiti pred divjimi živalmi
in prinesli — zaslužek. Lovec mora pri tem še
paziti, da strelav ne trati tjavendan, ker ranjena,
pa ne smrtno zadeta žival je še bolj divja; in če
začne okrog njega tuliti več takih samo ranjenih
živali, je le malo upanja še na uspeh, ker vse to
konja le zbega, da se spusti v beg. Ako se to po-
novi nekajkrat, konj izgubi tiesto samozavest in
bo ob vsakem takim poskusu le prerad pobegnil
nazaj in je kmalu — neraben. Zato je pa tudi
dober lovski konj v Severni Avstraliji pravo pre-
moženje. Seveda pa tudi smrtno nesreče med lovci
niso redke, ker če bivol lovca vrže s konja ali tudi
konja samega podere po tleh, navadno ne ostane
veliko v travi, ker razdražen bivol vse dobesedno
zmečka.

Lovci na bivolce so med domačini v Severni
Avstraliji posebno ugleden stan. Domače pleme
je omenjenega Josepha Coopera zaradi njegove
sreče v lovu izbralo za svojega poglavarja — kar
je doslej edini, v resnici izpričani primer, da je
kakemu plemenu Avstralcev načeloval belec.

in vem, kaj študira in premišljuje. Prepričan sem
se, da ima res odlično znanje.

In njegovo duhovniško življenje — saj se
razvija pred vašimi očmi in ga morete sami pre-
soditi. Najboljši dokaz, da je duhovnik vnet in
goreč, je v njem čut odgovornosti za vsako dušo
v fari. Nisem še dobil od gospoda kanonika pi-
sma, v katerem ne bi tožil, kako ga teži odgovor-
nost za duše, zlasti še, ker vidi marsikatero ov-
čico svoje paše, ki se za nauke in molitve svo-
jega župnika prav nič ne zmeni ter hodi po ne-
varnih potih pogube. Takšno skrb in bolest čuti
le tisti, ki ima očelovsko srce. In gospod kanonik
ima res očelovsko srce, ki svoje farane kot svoje
otroke ljubi, zanje skrbi in se zanje žrtvuje. To-
rej odlični dušni pastir in zgleden duhovnik.

Ce pa na to pomislim, kaj je zame storil ob
priliki mojega obiska v USA, kako mi je s svo-
jimi moralnimi in materialnimi žrtvami omogo-
čil, da sem toliko slovenskih naselbin obiskal,
potem se mi najvišja odlika, ki jo more ljubljanski škof podeliti, zdi mnogo prenzika, da bi mo-
gla biti za vse to zadostno priznanje.

Bog pa je postavil še eno veliko in važno
delo pred gospoda kanonika Omana, ko je pre-
zvel predsedništvo Baragove zveze. Velika naloga
Baragove zveze je, da podpira delo za beatifika-
cijo svetniškega škofa Friderika Barage. Ne samo,
da podpira, ampak, kakor kaže doseženi potek,
da prevzame iniciativo za vso to ogromno in na-
tano delo.

Prečistiti gospod kanonik podje v svojstvu
predsednika pred vami, dragi rojaki, vas bo vo-
dil in navdusoval, da čimprej dovrši delo ško-
fijske preiskave. Mi iz stare domovine bomo z
vsemi močmi pomagali.

Tako je moja želja ob 60-letnici Rt. Rev.
Omana, da bi z božjo pomočjo kronal svoje živ-
ljenjsko delo z uspešnim delom za Baragovo be-
atifikacijo in da bo tako nekoč deležen tudi
Baragove blaženosti.

Dr. Fr. Trdan,

Droline novice

Koledar

Sreda, 24. maja: Marija Devica, pomočnica kristjanov.
Četrtek, 25. maja: Gregorij VII., papež; Urban I., papež.

Novi grobovi

† Martin Žerdin

Crenšovec, 21. maja 1939.

V soboto, 20. maja se je razširil glas, da je v sobotni bolnišnici umrl g. Žerdin Martin, posestnik in trgovec iz Žižkov.

Težka možganska bolezen mu je strla življenje, v soboto popoldne so nam ga vrnili mrtvega. — Rajni je bil mož, kakršnih je danes težko najti. Največji del svojega življenja je posvetil našim katoliškim društvom, v katerih je delal z vsemi svojimi močmi. Od ustanovitve Orla, ki se je ustanovil v njegovi hiši, je bil član in odbornik do razpusta. Od 1927. leta je bil odbornik in šest let predsednik Prosvetnega društva v Crenšovecih do svoje smrti.

Vkljub temu, da je imel mnogo družinskih skrbi s svojimi osmimi otroki, katere je nad vse vzorno vzgajal, je ob vsaki društveni prireditvi sodeloval in pri mnogih igrah smo ga videli nastopati kot najboljšega igralca. Razen tega je bil dolgo leta tajnik gasilske čete in član Fantovskega odseka.

Kako je bil priljubljen med ljudstvom, je pokazal pogreb, ki je bil danes, in kakršnega še v Žižkih ni bilo. Udeležilo se ga je vse članstvo Prosvetnega društva, fantje v kroju, domača in trnarska gasilska četa ter vključ slabemu vremenu okrog tisoč ljudi.

Pogrebno slovesnost so vršili ž. g. župnik Zadrevec, župnik v p. ž. g. Kleki in domači g. kaplan Rous, ki se je v imenu Prosvetnega društva poslovil od rajnega. V kratkih besedah je opisal njegovo delo ter se mu zadržal zahvaliti za trud. Ljudstvo, posebno pa njegovi sodelavci so jokali, ko so poslušali tako težko slovo od prijatelja, katerega izguba je nenadomestljiva.

Na zadnji poti mu je izkazala čast tudi domača godba, katero je rad popirjal, pri odprtem grobu pa se je poslovil od njega predsednik gasilske čete. — Ohranili ga bomo v častnem spominu!

† V Gorici je umrla včeraj zjutraj v 17. letu starosti Milica Komel, hčerka skladatelja in profesorja glasbe Emila Komel-ja. Naj ji sveti večna luč. Zahajajočim ostalim naše globoko sožalje.

† Ga. Milka Debevec, rojena Jeglič, knjigovodkinja tvrdke Ivan Jelacina, je izdihnila svojo dušo v ljubljanski bolnišnici. Pogreb bo danes ob 3 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice. Naj počiva v miru! Zahajajočim svojem izrekamo globoko sožalje!

† Pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju je umrla v visoki starosti 90 let Marija Turin, bivša trgovka in posestnica. Pokojnica zapušta 4 otroke, Viktorja, ki je upokojen postajenačelnik v Pljuju, Antona, zasebnega podjetnika v Belgradu, Ludvika, ki živi v Ameriki, in Makska, ki je zastopnik poveljnika policijske straže v Mariboru. Iz prvega zakona pa živita dve hčerki, Minka, upokojena učiteljica, in Neža, ki gospodari na domačem domu. Bila je do zadnjega čila in krepka, sedaj pa so jo leta strla. Smrt jo je rešila hudega trpljenja. Pokopali jo bodo v četrtek 25. maja t. l. ob 10 iz hiše žalosti na domačem pokopališču pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Blagi krščanski materi ohranimo najlepši spomin. Zahajajočim ostalim naše iskreno sožalje!

Posebno pazite, kaj bolnik pije!
Če vam je le mogoče, dajte mu za zdravje in užitek čim čišče najboljše naravno mineralno vodo

ono z rdečimi srcl.
Če sami bolehate ali se ne počutite dobro, zahtevajte naš brezplačni prospekt v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravju.

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

— Rdeči križ vabi. Če bi se pripetila večja elementarna neizgoda, če bi se pojavila epidemija, zlasti pa če bi izbruhnila vojna, zadenejo Društvo Rdečega križa množične in težavne naloge. Zato dravski banovinski odbor DRK prosi in pozivlja vse domoljubne rojake, katerih ne veže vojaška dolžnost, posebno pa žene in dekleta, da se priključijo pri odboru RK v svojem kraju za razne prostovoljne službe v vojni, kakor so: upravno računski posli v bolnišnicah, ambulantah, postaja-

jah za prvo pomoč in drugih napravah RK; dalje za razna druga dela pri omenjenih ustanovah (za kuhanje, pranje, snajenje in službovanje v skladiščih); za izdelovanje perila, za sprejemanje in oskrbo beguncev, za nabiranje darov v denarju, v pridelkih in izdelkih itd. Za službovanje v Ljubljani naj se dotične osebe prijavijo osebno v pisarni Dravskega banovinskega odbora RK, Gosposvetska cesta 2-II. Tu se sprejemajo prijave vsak dan od 9—12. Prijava se odda lahko tudi pisмено na zgoraj navedeni naslov, ali telefonski na št. 40-31. V prijavi naj navede vsak svoj natančni naslov in vrsto službe, ki jo želi opravljati.

Darujte za VI. mednarodni kongres Kristusa Kralja, ki bo v Ljubljani od 25. do 30. julija 1939

Naslov čekovnega računa je: Pripravljalni odbor za kongres Kristusa Kralja, Ljubljana — številka čekovnega računa je: 11.711.

— Lepa narodna prireditev pri Mariji Snežni. Pri Mariji Snežni so imeli v nedeljo 21. t. m. lepo narodno prireditev. Ljudski oder iz Maribora je kljub slabemu vremenu priredil izlet, katerega je združil z uprizoritvijo Jurčičeve narodne igre »Domenc«. Po večernicah se je zgrnila množica ljudstva, ki je prišla v dežju in blatu po uro daleč in še več v narodno šolo, kjer je imel pozdravni govor predsednik Ljudskega odra dr. Meško, kateremu se je v imenu tamošnjega prebivalstva toplo zahvalil g. Majcen. Nato je sledila narodna igra »Domenc«, ki se jo izvajali člani Ljudskega odra v splošno zadovoljstvo vseh navzočih. Po končani igri je bila prireditev zaključena z himno »Hej Slovani«, ki so jo vsi navzoči stoje peli. Težko so se ločili ljudje od te prireditve ter izrazili željo, da bi si take prireditve večkrat želeli. Da je prireditev tako uspešna, gre zahvala Ljudskemu odru, domačemu g. župniku in gg. učiteljem. Lep čisti dobiček je Ljudski oder poklonil tamošnjim revnim otrokom.

Tvornica P. J. Klefiš v Jagodini je pričela zopet obratovati

Po trimesečnem počivanju dela je tvrdka P. J. Klefiš v Jagodini pričela zopet obratovati. Vodstvo tvornice prosi vse svoje cenjene odjemalce, da jo zopet počaste s svojimi naročili. Tvrdka proizvaja — kakor do sedaj — vse izdelke iz najboljšega tvoriva, pri čemer zaposluje le specialne mojstre. — Vest o pričetku novega obratovanja je meščanstvu Jagodine javila tvorniška sirena; skupina delavcev pa je napravila obhod po ulicah in tako manifestirala svoje veliko veselje.

V vročini raste meta.
Ali za osvajejanje je
vendar najboljši motil
bonbon 505 s črto!

— Razcep v vrstah NSZ. Delavec KID Kralj France nam je poslal izjavo, iz katere povzemanmo: Podpisani Kralj France, delegat Delavske zbornice in bivši predsednik Narodne strokovne zveze na Javorniku, sem bil izključen dne 17. IV. 1939 od centrale Narodne strokovne zveze. S to izključitvijo sem razrešen predsedništva in članstva v Narodni strokovni zvezi. Kot razlog za ta postopek navaja NSZ nediscipliniranost in nezavednost, ker na njen poziv nisem odločil mandat delegata Delavske zbornice. Izjavljam, da sem trdnega prepričanja, da se delavstvu more pomagati in koristiti zlasti v zakoniti obliki delavskega zastopstva, to je v Delavski zbornici. Prepričan sem, da je tudi večina članstva Narodne strokovne zveze na Javorniku tega mnenja in zato moje postopanje odobrava. To sklepam med drugim tudi iz tega, da odborniki NSZ na svoji seji dne 23. IV. 1939 niso soglašali s sklepom in ravnanjem centrale in so soglašali z veliko večino proti temu odloku. Zato nameravam ostati še dalje s svojimi tovariši v najtesnejših stikih in pričakujem, da me bodo tudi še nadalje podpirali pri skupnih prizadevanjih za delavske koristi. — Kralj France, I. r.

— Pred fotografsko razstavo v Kranju. Pripravljalni odbor za ustanovitev fotoamaterskega kluba v Kranju pripravlja za mesec junij prvo razstavo umetniške fotografije v Kranju. Kodelovanju na tej pomembni prireditvi vabi zlasti vse aktivne ljubitelje fotografije v Kranju ter njegovi bližnji in širši okolici. V Trzinu, Jezerskem itd. Vsak amater pošlje lahko poljubno število svojih del v najmanjšem formatu 18x24 cm, najbolje nemontirano. Zaželeni so posebno motivi, ki kažejo lepote in posebnosti Kranja ter njegove bližnje in širše okolice. Slike je treba poslati na naslov: Pripravljalni odbor Fotokluba Kranja, Kranj, Savski breg 7.

— Razpisana služba. Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje pri banovinski bolnišnici v Brezicah mesto uradnega pripravnika v banovinski bolnišnici v Brezicah. Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v državno odnosno banovinsko službo v smislu § 3. zakona o uradnikih ter zdravniško pripravljalo dobo. Prošnje naj se vložijo pri kraljevski banški upravi dravske banovine v Ljubljani do 4. junija 1939.

— Ne le božja pot, tudi prijeten in poučen izlet bo letošnje romanje na grob sv. Eme v Krko na Korosko v dne 28. in 29. junija. Saj si bodo romarji ogledali vse znamenitosti slovenske Koroske, kot Celovec, Vrbsko jezero, Otok, Gospo Sveto, vojvodski prestol itd. Prijave sprejema do 12. junija t. l. Salezijanski zavod na Rakovniku v Ljubljani.

— Izredna ugodnost za vajence in dijake. 50 izkaznic za romanje na Trsat, združeno z izletom po morju v Malinsko na Krku, o binkošti, po znižani ceni 60 din mesto 110 din, je, na pobudo in prispevek blagega mojstra - odbornika, vajencem in dijakom odločil odbor dobrodelnega romarsko-izletnega društva »Družina božjega sveta«. Vajenci in dijaki, ki se žele akoristiti s to ugodnostjo, naj se danes in jutri dopoldne, s kakršnimkoli dokazilom zglasijo v društveni pisarni »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17. Potovanje, v tehnični izvedbi Tujsko-prometne zveze, traja od sobote zjutraj do torka zjutraj.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in slično. Radenska vam obrani zdravje in mladostno svežost.

— Prešernova kočna na Stolu bo od 27. maja odprta in stalno oskrbovana, enako tudi novozgrajeni Valvasorjev dom na Stolu.

— Naročnikom »Doma in sveta«. Zaradi tehničnih ovir v tiskarni ni »Doma in sveta« mogel iziti pravočasno; bo pa izšel konec tega tedna. Prosimo, da nam naročniki oprostite neprostovoljno zamudo.

— Pri saprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Po državi

* Anketa o ciganski nadlogi na Hrvaškem. Hrvatski listi poročajo, da je banska uprava savske banovine razpisala anketo o ciganih. Razposlala je vsem občinam okrožnice, naj povedo, kako bi se zaježila ciganska nadloga. Večina občin je že odgovorila. Baje je večina odgovorov želela, naj bi oblast cigane kam naselila ter jih tako prisilila, da bi obdelovali zemljo. Listi naglašajo, koliko otrok imajo cigani, medtem ko se med hrvatskim ljudstvom razširja bela kuga. Cigani imajo do 10 otrok vsaka družina, pa ne plačujejo nobenih davkov, poleg tega pa so daleč stran od vsake kulturne sredine, ne hodijo ne v šolo ne v cerkev. Na drugi strani pa so vedno bolj valjivi in nadležni, zaradi česar jih je treba brezpogojno naseliti.

* 200 hrvatskih kmečkih delavcev v Nemčijo. V Ivancu v hrvaškem Zagorju se je preteklo nedeljo dopoldne zbralo 200 kmečkih delavcev, ki so jim pregledali na glavarstvu polne liste, da bodo 2. junija lahko odšli na Nemško, kjer so najeli za dela na polju. Delavci bodo dobivali po 35 mark na mesec in prosto hrano. Pot do meje in od meje do doma bodo morali sami plačati.

* Neurje je v hrvaškem Zagorju razdejal večino cest, tako da ni mogoče po njih noben promet.

* Zborovanje češke mladine v Slavoniji. Preteklo nedeljo se je v Daruvuru zbralo 600 zastopnikov čeških mladinskih društev iz Slavonije in Srema, kjer so naseljeni Čehi. Zveza ima 14 društev z 839 izvršujočih članov. Ta češka mladina se v svojih društvih izobražuje ter skrbi tudi za gospodarski razvoj. Posebna naloga teh mladih ljudi je, da uvajajo sadjerejo v Slavonijo. Samo lanske leto so člani po Slavoniji posadili 1000 žlahtnih sadnih dreves. Na zborovanje mladih slavonovskih Čehov v Daruvur so prišli tudi hrvatski mladinci. Listi poročajo, da je bilo tudi nekaj Slovencev iz Ljubljane.

* 25 jaje je pojedel za stavo. V Sremski Mitrovi so na vnebohod tamkajšnji izvoščki sedeli v krčmi ter se menili, koliko kdo poje. Oglašil se je izvošček z nemškimi imenom Andras Reinbrecht, ki je dejal, da lahko poje jajčno jed — kajgano iz 25 jajc. Možakom se je ta zdel predel, pa so stavlili. Ker pa jim je krčmarica potrdila, da Andras res toliko poje, ji niso verjeli, da bi šlo pošteno. Zato so sami ubili vseh 25 jajc ter dali v kozico le četrt kile masti, nakar so vse skupaj postavili pred Andrasa. Ta je res vse popravil. Zato pa so mu morali tovariši plačati še nekaj litrov vina, da je lažje prebavil.

* Potres so čutili v Belovaru v nedeljo ob 11.10 dopoldne. Škode potres ni napravil.

* Jadrnica se je potopila v soboto ponoči tik pred Dubrovnikom. Jadrnica »Izvor« je bila last Tome Gjuroviča ter je vozila opeko. Pred gruško luko pa so jo pokrili valovi, nakar se je potopila. Posadka se je pravočasno rešila. Ladja ni bila zavarovana, zaradi česar trpi lastnik veliko škodo.

* V zagrebškem živalskem vrtu so do zadnjega imeli družino severnih medvedov: dve samici

Slovenski delavski tabor

Pod pokroviteljstvom

g. bana dr. Marka Natlačena

vabimo slovenski delavski stan na skupno manifestacijo, ki bo v Ljubljani dne 4. junija 1939

s geslom:

Bog, stan, narod!

Proti razkrajanju marksističnih demagogov, za enotno združeno delavstvo, za zmago, za nov družabni red pravice in ljubezni!

**Zveza združenih delavcev
glavni odbor — Ljubljana**

Tovorni avtomobil treščil v drevo

Celje, 23. maja.

Danes ob pol 2 je bil ovinek državne ceste blizu trgovine Močnik v Šmarjeti pri Celju pozorišče velikega avtomobilskega karambola... Na tem ovinku se državna cesta precej zoži in je nepregledna, na vsaki strani ceste pa stoji velike jablane s košatimi vejami, tako da je na tem ovinku vsem voznikom potrebna še posebna pozornost. Ko je danes vozil šofer Lamprecht iz Pljuja s tovornim avtomobilom, last sadnega trgovca Simontiča iz Pljuja, velike zaboje masti, obenem pa tudi pohištvo zasebnika Franca Kaizerja iz Zbelovca pri Polčanah, iz Ljubljane, je okrog pol 2 pripeljal po cesti proti Šmarjeti. V Šmarjeti mu je nasproti privozil nek rdeč tovorni avtomobil, ki pa je vozil sredi ceste. Lamprecht je zavil popolnoma na desno, da bi se izognil nasproti prihajajočemu tovornemu avtomobilu. V tem trenutku pa je visoko naloženo pohištvo treščilo v veje sadnega drevja ter odbilo tovorni

Ljubljana, 24. maja

Gledališče

Drama. Sreda, 24.: »Othello«. Red A. Četrtek, 25.: »Živi mrtveci«. Red Četrtek, Petek, 26.: Zaprt.

Opera. Sreda, 24.: »Vse za šalok«. Red Sreda, Četrtek, 25.: »Falstaff«. Red A. Četrtek, 26.: Zaprt.

Radio Ljubljana

Sreda, 24. maja: 12 Godbe na pihala (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Sramel »Štirje fantje« — 14 Napovedi — 18 Mladin. ura: a) Jezik, najdražja dola (g. prof. Fr. Vodnik); b) Opazuj in poskušaj (g. prof. M. Adlešič) — 18.40 Podlaga za odmero posrednih in neposrednih davkov (dave. uprav. g. Voljč Stefan) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Težnje Hrvatov na polju likovne umetnosti, II. del (Edvard Čanič, publ. Zgb) — 19.50 Prirodopisni kotiček (g. prof. Fr. Pengov) — 20 Wurlitske orgle (plošče) — 20.15 Prenos iz Zagreba: Koncert Hrvatskega obrtnega pevskega društva »Jugo« — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Kvarit mandolin.

Drugi programi

Sreda, 24. maja: Belgrad: 20 Prenos iz bejgrajskega Narodnega gledališča — Zagreb: 20.15 Prenos koncerta — Bratislava: 20.40 Slovaške pesmi — Solija: 20.55 Lahka glasba — Varšava: 20.15 Koncert — Berlin: 20.15 Faustova simfonija, Liszt — Breslau: 20.15 Zabavna in plesna glasba — Budimpešta: 22 Ciganski orkester — Bukarešta: 22.15 Prenos koncerta — Dunaj: 20.15 Koncert dunajskih simfonikov — Monakovo: 22.30 Danska narodna glasba — Pariz: 20.30 Prenos — Strasbourg: 20.30 Prenos koncerta iz Metza.

Prireditve in zabave

Prva produkcija žola Glasbene Matice bo v petek 28. t. m. Nastopila bosta poleg gojenec klavirskega oddelka (Cotič Marija, Strniša Metka, Bartol Zora in Gorjane Franci) in gojencev violine (Dolinar Vera, Matičič Janez, Kogelj Leopold in Batista Marko) ter gojenca za čelo (Ferdic Ignac) oba šolska ansambla in sicer mladinski zbor pod vodstvom prof. Viktorja Sonca in godalni orkester pod vodstvom prof. Karla Jeraja. Tako bo na prvi produkciji jako raznolik in zanimiv spored, starše in gojence vabimo k produkciji. Podrobní spored se dobi v knjižarni Glasb. Matice.

Sestanki

Kongregacija akademčark ima drevi točno ob četrt na 8 sestanek v franciskanski kapeli. Ker je to zadnji kongregacijski sestanek v tem šolskem letu, ete prav vse akademčarke vabljenje, da se ga gotovo udeležite.

Rojaki iz Cerkne se opozarjajo, da se tudi letošnji sestanek vrši na binkoštno nedeljo, dne 28. maja popoldne v gostilni pri »Urbančku« na Stozicah pri Ljubljani. Ta sestanek bo združen z obširnim zborom društva »Porezen« in s proslavo 70 letnice ustanovitve »Nar. čitalnice« v Cerknem. Pridite vse — prijatelji in znanci dobrodošli!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjinih 17 g; mr. Kural, Gosposvetska c. 4 in mr. Bohinec, ded., Rimska cesta 31.

in enega sameca. Samec pa je bil že hudo star, je oslepel ter bil ves onemogel. Zato so ga morali ubiti. Namesto njega so od Hagebecka kupili 5 let starega severnega medveda, ki so zanj plačali 12.000 dinarjev v našem denarju.

* 110 let stara ženska. Belgrajski listi poročajo, da v vasi Palaopori blizu grške Kavale v južni Macedoniji živi 110 let stara ženska, ki se piše Vazilika Hadži Nikola. Rodila se je leta 1829 ter je v zakonu imela 12 otrok, ki so menda že vsi pomrli, živi pa njenih 10 vnukov ter 17 pravnukov. Pravi, da ni bila še nikdar pri zdravniku, ker se nikdar ni bila bolna. Še vedno sama hodi v gozd po drva ter brez načinikov živa ter plete. Pravi, da bi še rada živela kako leto.

* Človek, ki je pobil že 50 volkov ter ujel 7 volčičev. Cvetko Jožević iz vasi Nikodina pri Črni ploči na Mukosu je srdit volčji lovec. V 10 letih je pobil že 50 volkov. Te dni je šel v gozd s svo. jim prijateljem. Šla sta brez orožja. V gozdu pa sta zaždelala volkuljo, ki je imela pri sebi 7 malih volčičev. Kar s kamenjem eta šla na volkuljo ter jo pregnala, nakar eta volčiče pobasala v svoje torbe ter jih sedaj kažete po vaseh kmetom za denar.

Anekdota

Nemški pesnik Teodor Strom je nekoč za kratak čas prišel v Hamburg, kjer so mu njegovi častilci priredili slovesen obed. Med gosti je bil tudi Lillencron, ki je bil posebno navdušen za pesnika. Med obedom pa je pesnik Strom po nesreči prevrnil kozarec črnine, ki je umazala lepo beli namizni prt. Gostje so si sicer prizadeli, da bi škodo popravili, vendar je bil pesnik v veliki k zadregi. Debel hamburški trgovec se je čez mizo sklonil k pesniku in mu dejal: »Gospod Strom, ali pri vas doma v vaših krajih večkrat kaj takega užagate?« Lillencrona je to zbadanje, ki je veljalo oboževanemu pesniku, močno pogrelo. Ves divji je odgovoril namesto Stroma: »To se razume, gospod! Zato pa so tam toliko vzgojeni, da o tem ne govorijo.«

Kaj pravite?

V ljubljanski okolici nekje stoji lesena baraka, okrog nje z deskami ograjeno telovadilišče, prav blizu zraven velik vzgojni zavod. Na telovadilišču se zabavajo popoldne in dopoldne fantje in dekleta, igrajo žogo, se zibljejo na krogih itd. Vse to gre tako naravno in po domače, da je vedno dovolj gledalcev znotraj in pri špranjah ograje, celo nekaj desk so radovalce že odtrgali, da bi bolje videli ali da bi se zabave hitreje tudi sami mogli udeležiti. Zelo verjetno si vsi to telovadbo lahko ogledajo tudi gojenci z visoko ležalich oken sosednega vzgojnega zaroda. Tako je življenje zunaj barake. Baje so imeli tudi že šolske oblasti s temi stvarmi opravka. Da pa je ironija moderne vzgoje popolnoma si je treba ogledati napis nad barako: ki slove: Otroško zavetišče.

Kaj pravite, gospod urednik, ali imajo prav listi črnogledi, ki vsak dan bolj prihajajo do prepričanja, da živimo v času, ko je vse dovoljeno? Blaženi časi!

LJUBLJANA

Varujmo lepoto ljubljanskih parkov

Ljubljana, 23. maja. Neumno in včasih tudi zločinsko početje raznih divjakov, ki lomijo po ljubljanskih parkih klopi, teptajo cvetlice, poškodejo drevesa ter pustošijo naravo, je povzročilo že marsikaj skrbi mestni občini in njenim izvršujočim uslužbencem. Tudi turistični odbor mesta Ljubljane, ki je sestavljen iz nekaterih občinskih svetnikov in predstavnikov raznih društev, se je že petal s to zadevo. Saj je na primer znano, da je mojster Plečnik dal postaviti v nekatere parke težke masivne klopi, samo da jih ne bi mogli zlikovci pokvariti in razdejati.

Snoči je bila zanimiva anketa, ki jo je sklical turistični odbor. Ankete se je udeležilo kar lepo število udeležencev. Poleg občinskih svetnikov dr. Stelata, Vončina, Vidra, polk. Andrejka, inep. Silva Kranjca, ins. Westra, so se med drugim udeležili ankete tudi tajnik odbora sv. dr. Brilej, vrtn. nadzornik Lap, šolski upravitelj ljubljanskih šol prof. Janko Mlakar, inž. Rado Kregar in drugi.

Anketo je vodil v zastopstvu župana dr. Adlešiča, ki je dal pobudo za to anketo, predsednik dr. Stela. Naglašal je, da ima anketa namen najti uredstva, ki naj preprečijo ali vsaj omeje pustošenje, kakor ga povzroča slabo vzgojena mladina po parkih in da bi se v mladini vzgojil čut ljubezni do narave.

Zanimivo poročilo je podal nato g. dr. Brilej. Navajal je več drastičnih primerov pustošenja, tako na pr. pri vremenski hišici v Zvezdi, pri orientacijski tabli na grajskem stolpu, o trganju cvetlic po parkih, o vrezavanju začetnih črk v drevesa, o pustošenju markacijskih znamenj, orientacijskih tablic in tako dalje. Tega pa ne delajo samo otroci in mladina, temveč pogosto tudi odrasli. Tudi odraslo občinstvo je treba vzgojiti k spoštovanju do narave in do javnih naprav. Zlasti pa je treba mladino in odraslo občinstvo pripraviti do tega, da bi sama preprečevala taka razdejavanja ter sama energično posegla vmes, kjer bi kaj takega opazila. Pazniki in stražniki vendar ne morejo stati dan in noč pri vsaki klopi, pri vsaki cvetlici.

Tiskovni referent Gaber je podal lepo poročilo o tem vprašanju ter je o tem omenjal zlasti napore Sadržanskega in vrtnarskega društva, da bi se mladina navadila spoštovati naravo. To društvo si zlasti prizadeva, da bi se na učiteljskih bodeci učitelji vzgajali bolj za praktične strokovnjake v kmetijstvu in vrtnarstvu, ne pa za filozofe. Taki učitelji bi mogli mladino tudi bolj vzgajati v tej smeri. Istega mnenja sta tudi predsednik Kmetijske zbornice in načelnik kmetijskega oddelka banske uprave.

G. Vončina je bil mnenja, da se mora v kolah uvesti pouk o lepem vedenju in da naj se poostri nadzor nasadov. Zlasti naj bi otroci pazili drug na drugega. Ljubljana mora čim prej dobiti čim več otroških igrišč, da otrokom ne bo treba skakati po cvetličnih nasadih. Otroci nimajo prostora, kjer bi se razvili. G. Vidar obžaluje, da ima le malo ljubljanskih šol poleg poslopja tudi igrišča. Resnica pa je tudi ta, da je več poškodb izvršenih ponoči, ko pridejo krokarji iz gostin. Proti tem je treba nastopiti z ostriji kaznimi, ker prav ti tipi napravijo več škod kakor šolska mladina. Polkovnik Andrejka je dal več nasvetov kako zatreti take zlonamerne poškodbe, zlasti pa bi bila umestno, da se opozori nato skavtske organizacije.

Komisar Mihelič je naglašal, da je v splošnem mladina dobra in da škodo povzročajo le izjeme. Take izjeme je treba izločiti in jih oddati poboljševalnim zavodom.

Prof. Mlakar je mnenja, da mladina ljubi

cvetlice, toda odrasli ne dajejo dobrih zgledov. Največ pustošenja povzročajo slabo vzgojeni turisti.

Inep. Silvo Kranjec je naglašal, da take poškodbe vrše navadno ljudje, ki so že izven šole, da celo taki z akademskim naslovom.

Inep. Westra pa je predlagal, naj bi šolska mladina nosila posebne čepice z znaki, tako da bi bilo takoj omogočeno škodljivca javnih nasadov dobiti.

Inž. Rado Kregar se je pridružil mnenju, da je treba mladini dati čim več igrišč, da bo poškodovanje nasadov prenehalo.

Dr. Stela je končno podal jedro vse debate. V smislu navedenih predlogov in nasvetov bo mestna občina storila vse korake, ter se obrnila na vse odločujoče činitele in tudi sama bo nastopila dovolj energično, da se pustošenje javnih nasadov in naprav prepreči.

»SVILA«

ni le lepa valed pestrosti barv, temveč je tudi praktična, kajti kot pena lahka kvaliteta, ki jo imamo na zalogi se odlično nosi in lepo pere.

BRATA VLAJ, Wolfova 5

1 Najkasneje v soboto bo tramvaj po Starem trgu zopet stekel. Kljub slabemu vremenu hite s tramvajskimi deli na Starem trgu, kar le morejo. Do sobote hočejo progo na vsak način končati in jo zopet priključiti na ostalo tramvajsko omrežje. Na binkošne praznike bo namreč na Rakovniku tradicionalno romanje k Mariji Pomočnici. Na te slovesnosti pride vsako leto veliko romarjev z dežele, pa tudi ljubljanci tisti dan radi pohite na Rakovnik vsaj na zaključno procesijo. Znano je, da ob takih prilikah dojenjski tramvaj velikanskega prometa ni zmagoval, letos pa bo vsekar boljše, ker bodo na prenovljeno progo lahko postavili večje vozove.

1 Brivnice o binkošti. Združenje brivcev in frizerjev vlnudo obvešča cenjeno občinstvo, da bodo brivsko-frizerski saloni v Ljubljani na binkoštno soboto odprti do 21. na binkoštno nedeljo po od pol 8 do 12 opoldne, na binkoštni ponedeljek pa ves dan zaprti.

1 K poročilu o novem mozaiku na pročelju šempeterske cerkve popravljamo v toliko, da to ni prvi slovenski domači mozaik, kakor smo pisali, da se nam zdi, temveč da mozaik iz umetnega marmorja izdeluje od 1. 1932 dalje tvrdka »Alpeko«, trgovsko industrijska družba z o. z. Toliko v pojasnilo.

1 Dve nesreči. Včeraj zjutraj so bili reševalci poklicani v Kristanovo mehanično delavnico na Dunajski cesti, kjer se je pri delu ponesrečil 38-letni manipulant Josip Flerin, doma iz Damžal. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil nogo. — Na kolodvoru pa so včeraj reševalci prevzeli 72-letno bivšo služkinjo Barbko Vidmarjevo z Javornika pri Jesenicah. Tudi ta si je pri padcu zlomila nogo. Oba ponesrečenca se zdravita v bolnišnici.

— Z rovnico nad žensko. Hudega sosedu ima posestnikava žena Julka Vodenikova iz Poljske pri Litiji. V vasi Ravne jo je ta sosed napadel kar z rovnico ter jo občutno poškodoval po levi roki. Žena je morala v bolnišnico.

1 Naval krošnjarjev. Pred približno pol leta je popolnoma prenehal naval krošnjarjev v Ljubljano in okolico. Sedaj na pomlad pa se je naenkrat skoro podvojil. Kdor je na Hrvaškem ali še južneje doli brezposeln, misli, da bo še najbolj ehajal, če pride v Slovenijo krošnjariti. Pa ti Bosanci in Dalmatinci, ki prodajajo galanterijo, niso

niti tako nevarni. Znano je, da ti kupujejo svojo drobnarijo največ pri ljubljanskih trgovcih in se zadovoljujejo z majhnim dobičkom. Toda ti ljudje prodajajo večkrat tudi nekatere predmete, ki jih mora pošten človek odkloniti. So še drugi neredni krošnjarji, ki poštenim krošnjarjem jemljejo ugled.

1 Namesto venca na grob svojega sinčka je daroval g. inž. Schidjanski Dragotin iz Belgrade 500 din za reveže v Zavetišču sv. Jožefa, za kar mu izrekamo iskreno zahvalo.

MARIBOR

Zivahne kupčije s posestvi v Mariboru

Maribor, 22. maja.

Posestna kupčija je bila v Mariboru do nedavnega časa v velikem zastoju. Edino mestna občina mariborska je prodajala svoje parcele na bivšem Rosenbergovem posestvu v Magdalenskem predmestju, ker so tam cene zelo ugodne, prav tako pa tudi plačilni pogoji. Pred nekaj dnevi pa se je posestni trg zopet odprl ter so postale kupčije izredno živahne. V teku nekaj dni je zabeleženih v Mariboru niž manj kot 13 takšnih transakcij. Med spremembami so poleg parcelnih kupčij tudi nekatere prodaje hiš, in sicer:

Posestnica Terezija Pošinger je kupila vogalno hišo Cvetlična ulica 29 in Prečna ulica 1 od posestnika Pavla Kunsteke za 528.000 din; Stefanija Gottlich, roj. Jančič, soproga trgovca, je kupila od industrijalca Izidorja Obradoviča in njegove žene hišo v Kneza Koclja ulici (Tattenbachova) št. 17 za 650.000 din; soproga trgovca Jerica Šlik je kupila vilo v Kosarjevi ulici 37 od prof. dr. Franca Zgeča za 232.500 din, posestnica Ivanka Jaklič iz Studencev je kupila od uradnika drž. žel. Ivana

m Ogradne množine vode se zlivajo na Maribor. — Nalivi v Mariboru trajajo kar naprej. Ogradne množine vode so se že zllle na mesto. V noči od sobote na nedeljo in v nedeljo dopoldne so zabeležili na meteorološki postaji na Tezmem 53,3 mm dežja več, kakor prej v treh mesecih skupaj. V naslednjih 24 urah — noč od nedelje na ponedeljek — pa je zabeležila postaja 34,5 mm padavin. Posledice nalivov se tudi v mestu poznajo. Ribnik v parku je do vrha zalit z vodo ter se že razliva po okolici. Po Zgor. Gosposki ulici predirajo od časa do časa iz parka pravcati hudourniki. Ceste so izprane mestoma do kamnite podlage. Drava pa stalno narašča ter je začela pod Meljem na pobročkem nabrežju že preplavljati travnike in njive. Prav tako je izstopila čez breg pri St. Petru.

m Naplavljeno truplo. V Selnici je Drava naplavila truplo nepoznane žene, stare kakih 50 let. Truplo je moralo ležati v vodi kake tri tedne, ker je bilo že na pol razpadlo. Spravili so ga v selniško mrtvašnico. Ker niso našli pri votpljenki nobenih listin, se ne da ugotoviti, kdo je in od kod jo je reka prinesla.

m Palec mu je odtrgalo. V opekarni v Račah se je pripetila huda nesreča. Stroj je odrezal delavcu Karlu Hohniku palec desne roke. Ponesrečenca so spravili v mariborsko bolnišnico.

m Občni zbor »Napredkac«. Hrvatsko kulturno društvo »Napredak« v Mariboru je imelo občni zbor, ki ga je vodil predsednik industrijalec Drago Paljaga. Mariborska podružnica ima organiziranih v svojih vrstah 153 v Mariboru živčih Hrvatov, ki imajo vsak četrtek zvečer svoj sešatek. Pri volitvah si je društvo izvolilo zopet dosedanjí odbor s predsednikom Paljaga na čelu.

m S svincom so igrali avtomatski biljard. V gostilni Pristovnik v Slov. Bistrici so prišli na sled zanimivi slepariji. V gostilni imajo avtomatski biljard, na katerem se igra le toliko časa, dokler je v pogonu posebna ura. V pogon pa se spravi z novcem za 2 din, ki se vrže v odprtino. Namesto denarja pa so našli v zbiralniku skoraj same kose svinca v obliki dvodinarskih novcev. Ugotovilo se je, da so hodili igrati na ta biljard šolski otroci. Ker pa niso imeli denarja, so vili v model iz flovice svince v obliki dvodinarskega novca. Ker se jim je poskus posrečil, so ga očitno večkrat z uspehom uporabljali ter pridno igrali na biljard za svince.

m Program Ljudske univerze za bodočo sezono. O obnem zboru Ljudske univerze v Mariboru smo že poročali. Na zborovanju je bil napravljen tudi program za prihodnjo predavalno sezono, ki se bo začela meseca oktobra. Ljudska univerza bo letos proslavila 550 letnico kosovske bitke, 150 letnico francoske revolucije s predavanjem univ. prof. dr. Hauptmana, dalje bo pripravila več strokovnih tečajev iz fiziologije in biologije.

m Okraden avtomobilist. Mariborski trgovec Alfonz Wressnigg je imel smolo, ko se je nahajal v Ciglenah pri Duplexu. Pustil je avto na dvorišču nekega posestnika ter odšel po svojih opravkih. Ko se je nato vrnil, se je vsedel v avto ter se odpeljal. Šele v Mariboru pa je zapazil, da mu je neznavec iz avtomobila odnesel 1500 din vreden plašč in usnjate rokavice.

ABBZIA — HOTEL EDEN

NAJLEPŠA OSREDNJA LEGA OB MORJU

Vse moderne udobnosti
Sijajna kuhinja

Popolni pension 40.— lir
Zahtevajte prospekte

Domitra hišo na Betnavski cesti 61 s stavbiščem za 180.000 din; obratovodja Mirko Sel iz Podvelke je kupil od trgovca Maksa Kerna iz Vražđina in Dore Tarandek, soproge steklarja v Zagrebu hišo z zemljiščem v Magdalenskem predmestju za 70 tisoč dinarjev. — Zanimivo je, da so med kupci hiš večinoma ženske!

Prav tako živahna je bila kupčija s parcelami. Avtoprevoznik in posestnik Srečko Sušec iz Kamnice je kupil od posestnika in trgovca Ivana Poscha v Koroškem predmestju parcelo v skupni izmeri 14.700 kv. m za 147.000 din. Zel Ana je kupila od posestnice Ivane Šibold parcelo 410 m² v Magdalenskem predmestju za 31.000 din. Ivan Baumgartner iz Pernice je kupil od Terezije Peckar parcelo Grajski marof za 65.925 din. Mestna občina je prodala na Rosenbergovem posestvu stavbišča naslednjim kupcem: Policijskemu agentu Pavlu Penku 703 m² za 15.476 din; magistratnemu uradniku Ivanu Mavriču 832 m² za 18.304 din; gostilničarki Heleni Habjančič 761 m² za 22.830 din; Ivanu Toni 843 m² za 18.546 din; Maksu Pasecky in Berti Lang 893 m² za 19.646 din.

m Strela vžiga. Na Vel. Boču nad Selnico ob Dravi je povzročila strela tik meje velik požar. Udarila je sredi noči v gospodarsko poslopje posestnika Franca Stelza ter ga zažgala. Poslopje je zgorelo do tal, prav tako vse gospodarsko orodje in 15 ovac. Granicarjem gre zahvala, da je bila rešena iz gorečega hleva goveja živina. Posestnik trpi 101.500 din škode.

m Pokojninski zavod bo začel zidati. Pokojninski zavod je kupil lansko leto v Mariboru velike parcele, na katerih bi moral že letos na pomlad začeti z zidanjem, vendar iz neznanih vzrokov z deli še ni prišel. Zdi se pa, da bo stvar krenila z mrtve točke. Kakor znano, je kupil zavod od posestnika Ambrožiča večjo parcelo v Krekovi ulici. Na tej parceli so razni tovarniški objekti nekdanje tovarne perila Durjava, ki jih sedaj uporablja tvrdka Sofra. Te objekte sedaj podirajo.

m Dekliški krožek Maribor I ima drevi ob 7 svoj redni sešatek v mali dvorani Zadržne gospodarske banke. Udeležba obvezna.

m Gledališke novice. Shawova komedija »Pygmalion« se bo po daljšem presledku zopet ponovila jutri v četrtek, zvečer v mariborskem gledališču.

m Davčne zadeve. Davčna uprava za mesto Maribor opozarja, da je 15. maja potekel skrajni rok za plačilo II. četletnega obroka zgradarine, pridobnine, davka na poslovni promet in luksus, rentnine, davka na neoženjene osebe, družbenega davka, vojnice in posebnega davčnega dodatka na skupni bruto promet. Vse te zapadle davke je treba vplačati v teku osmih dni.

m Inozemski državljani, ki bivajo na področju predstojništva mestne policije v Mariboru in so v posesti zaposlitvenega dovoljenja z veljavnostjo za nedoločen čas, se ponovno pozivajo in opozarjajo, da isto še tekom meseca predložijo v svrhu overovljenja pri predstojništvu mestne policije v sobi št. 2. Izkaznice bodo sicer izgubile svojo veljavnost.

Gledališče

Sreda, 24. maja: Zaprti. Četrtek, 25. maja ob 20: »Pygmalion«. Red D.

Mladinski tabor v Mariboru

od 29. junija do 2. julija

Stanovska zborovanja Prosvetne zveze:

Ob priliki Mladinskega tabora v Mariboru priredi Prosvetna zveza v Mariboru svoja stanovska zborovanja po sledečem sporedu:

I. Dijaki in izobraženci: dne 30. junija ob 10 v Karlinovi dvorani. (Dijaško semenišče, Koroševa ulica 12.)
1. Kristus, naš voditelj, dr. Capuder.
2. Naša mladina — naš narod, dr. Korošec.
3. Totalitarna družba in krščanstvo, dr. Ahčin.
II. Učitelji: dne 30. junija ob 3 popoldne v Karlinovi dvorani. (Dijaško semenišče, Koroševa ulica 12.)
1. Slomšek in sodobni učitelji, dr. Brumen.
2. Vzgojna naloga sodobne vaške in mestne in mestne šole, dr. Ozvald.
3. Učitelj — posredovalec verskih vrednot, Terseglav.

III. Kmeti: dne 1. julija ob 10 v Karlinovi dvorani. (Dijaško semenišče, Koroševa ulica 12.)
1. Duševni temelji slovenskega kmetijskega doma, dr. Hohnjec.
2. Ali čuva današnji kmet svojo stanovsko samoniklost?, dr. Sušnik.
3. Izobražen kmetijski fant — izobražen kmetijski gospodar, Geratič.
4. Glavni pogoji gospodarskega napredka kmetijskega stanu, dr. Lavrič.
5. Izzeljsko vprašanje, F. Zakrajšek.

IV. Obrtniki: dne 1. julija ob 10 v dvorani Ljudske univerze. (Slomškov trg.)
1. Dobre obrtniške družine podlaga obrtniškega blagostanja, Zebot.
2. Kako obnoviti rokodelsko stanovsko omiko?, Fink.
3. Živiljenjska skupnost mojstra, pomočnika in vajenca, P. Laura.
4. Bodočnost in pomen obrti v modernem gospodarstvu, dr. Gosar.

V. Delavci: dne 1. julija ob 3 popoldne v dvorani Ljudske univerze. (Slomškov trg.)
1. Duševna stiska industrijske delavske družine, Oberžan.
2. Delavci, pionirji bodoče industrijske stanovske omike, Dornik.
3. Stanovska vzgoja delav. mladine, Preželj.
4. Socialni in gospodarski položaj slovenskega delavca, Smersu.
5. Pomen strokovne organizacije, P. Rozman.

Tudi Zveza dekliških krožkov bo imela zborovanje za dekleta in sicer v soboto, 1. julija dopoldne ob 10 v dvorani č. šolskih sester v Samostanski ulici.

Angleški kralj in kraljica v Kanadi

Vožnja po morju je končana, nadaljuje se popotovanje v dvornem vlaku

Ves evof, razen tistih, ki se morajo poklicno pečati z mučnejšimi vprašanji, govori o potovanju angleškega kralja in kraljice po Kanadi, o veličastnem sprejemu v Quebecu, o slovesnostih do vseh podrobnosti itd. Vožnja po morju tja je srečno končana, začelo se je že potovanje v dvornem vlaku po Kanadi, potovanje, ki je v vsakem mestu prekinjeno s sprejemom, pozdravi, govori, slavnostni obedi, slovesom — in ju dvorni vlak spet odpelje naprej.

»Ob 10.35 po kanadskem času 17. dne meseca maja je angleški kralj prvič postavil svojo nogo na asfaltna tla zgodovinskega mesta Quebec. Pol koraka za kraljem je stopala kraljica — s temi jednatimi besedami je »Daily Express« razglasil svojim bralcem zgodovinski dogodek.

Quebec je bil na dan sprejema že na vse zgodaj na nogah. Vreme je bilo krasno. Stotisoči so se valili po širokih ulicah, zlasti živo pa je bilo na obrežju reke Sv. Lovrenca, kjer so tisoči in tisoči čepeli vso noč, da bi bili zjutraj bliže slovesnostim. Zlasti so se potrudili Francozi, ki so med prebivalstvom Quebeca glavna plast. Ob sprejemu je 5000 francoskih otrok vihlo zastave v kanadskih in francoskih barvah in pelo narodno himno francoskih Kanadčanov »Vive le roi«. Kanadska konjenica, ki ji zaradi njene škrlatnordeče uniforme pravijo »mounties«, je delala špalir. Kralj je stopil med množico v uniformi angleškega admirala. Z mestnega gradu se je razleglo 21 strelav in napovedalo vsej daljni okolici, da sta toliko pričakovana gosta prišla. Po prvih pozdravih in predstavljanjih je kralj sedel v šest metrov dolg avto s posebnim kolesjem za počasno in tiho vožnjo in sredi množice, ki so ga viharno pozdravljale, odpeljal proti gradu Frontenac, ki je bil njemu in kraljici prepuščen v bivanje.

Iz Quebeca ju pot pelje v Montreal in dalje v glavno mesto Kanade Ottawa, odtod bosta odpotovala proti Torontu, kjer jima bodo pokazali slavne kanadske petorke. Vsa pot je dolga 6000 milj in jo bosta premerila v dvornem vlaku, ki ima 12 voz. Lokomotiva in vozovi so barvani modro s srebrnimi progami. V privatnem salonu kralja je zlat telefonski aparat, ki ga v vsakem mestu, kjer se vlak ustavi, takoj priključijo na mestno telefonsko mrežo. Ves čas tega potovanja je za kralja rezerviran podporni kabel Kanada—Anglija, da vsak čas more stopiti v zvezo z Buckinghamsko palačo v Londonu. Kralj in kraljica večkrat na dan govorita s svojimi otroci, ki so morali ostati v Londonu. Dvorni vlak spremlja 16 moških posebnih policije »Canadian Mounted Police« v pisanih uniformah, ki pa so bolj častna garda,

Angleški kralj in kraljica v Kanadi — prvi pozdravi v Quebecu. Ob sedežih poleg kralja kanadski ministrski predsednik Mackenzie King. (Slika je bila poslana v Evropo brezžičnim putem.)

KULTURNI OBZORNIK

Akademski pevski zbor v Mariboru

Če listamo po mariborski glasbeni kroniki zadnjih let, vidimo, da je Akademski pevski zbor skoraj vsak svoj večji program, ki ga je izvajal v Ljubljani, ponesel tudi v Maribor. Vedno se je APZ zavedal svojega poslanstva, ki ga vrši med narodom in za narod ne le s svojo dovršeno gojitvijo pevske umetnosti, marveč tudi kot glasnik — čuvar naše narodne, umetne in ljudje glasbe — ene izmed najdragocenejših narodnih svetlin. Slovenski Maribor je skoraj ob slehernem koncertnem obisku APZ iz Ljubljane razumel to pomembnost in je več ali manj vselej v lepi udeležbi na koncertu pokazal svojo naklonjenost, čeprav navdušenje in simpatije nista bili vedno in pri vseh krogih enaki. A tolikšnega spontanega priznanja, tolikšnih navdušenih ovacij že dolgo noben zbor ni bil deležen, pa tudi APZ menda tako še ni bil na svojih nastopih nikjer sprejet kot tokrat v Mariboru.

V dobesedno nabito polni unionski dvorani, kjer so se zbrali poleg številnih poslušalcev iz najširših plasti naše javnosti tudi najodličnejši predstavniki vseh oblasti in vseh stanov, so akademiki odpele zaokrožen koncertni spored pod enotnim naslovom: pesem slovenskega preporoda. O sporedu samem je bilo na tem mestu že nedavno več govora, ker APZ prireja sedaj koncerte z istim sporedom po vsej naši ožji slovenski domovini.

Za tolikšen uspeh koncerta je treba podčrtati dva momenta. Najprej si je APZ v vseh svojih nastopih iz prejšnjih let pridobil sloves enega najboljših zborov v državi. In to po vsej pravici. Saj se je izkazal tudi tokrat. Glasovno so posamezne skupine izpolnjene s prav solistično izšolanimi, pa nič manj naravno plemenitimi in bogatimi glasovi. Pri prvih tenorjih občuduješ lahko in prožno višino brez vsake pretirane rezkosti ter sočno barvitost, ki ostane v vseh legah enovita; to smo občutili tudi v obeh solističnih odstavkih, v »Veselim godcu«, zlasti pa še v Nedvedovi »Popotnikovi pesmi«, kjer se je solo stavek »Dežela ljuba, kje ležiš, zapet z nepopisno mehko in milino, pač neizbrisno vtisnil slehernemu v spomin. Drugi tenorji so morda v barvi manj enotni, pa zato polni in vztrajni; v prvih basih se je posebno odražala svojstvena mehka lirčnost, čeprav ne občutiš nikjer »ba-

sovsk« nasilnosti. Glasovne skupine so z morebitno malenkostjo zelo enotne, v petju pride homogenost zlitost in ubranost zbora v polni meri do veljave. Izrazna sredstva dinamike in agogike so enotno izvedena v vseh potankostih in v nepričakovanih oblikah, brez vseh tistih »za lase privlečenih« in odbijajočih razvad, ki skušajo doseči efektnost, pa strašno bijejo v uho in jih ne baš redko srečujemo pri naših zborih.

S tako dovršenimi glasovi in s tako izšolanimi pevci je pevovodji interpretiranje hvaležno delo z zagotovljenim uspehom. V vzorni pevski disciplini je zbor sledil svojemu pevovodji gosp. Francetu Maroltu, čigar posebna odlika je vprav v tem, da s svojo kretnjo zna pritegniti zbor na mah nase in ga vodi z lahkoto po poti svojega doživljanja ter interpretiranja. Ves prožen način petja spontano izraža, da se je pesem porodila iz enotne skupne občutenosti, da je nepriljeno privrela iz srca in zatorej tudi nujno ter prepričevalno seže do srca. Prav za prav pa pri poslušanju takšnega petja ne stopajo te ali one prednosti in posebnosti kar nič v ospredje; vtis imaš, da prihaja pesem iz enega grla in da je petje pač takšno, kakor mora biti in kot je edino pravilno ter naravno.

Drugo, kar je poleg pevskih odlik Akameškega pevkega zbora občinstvo tako močno navdušilo, je bil pa spored. Saj so se vrstile pesmi, ki so sicer umetne skladbe, a so tako občutene in tako naše, da so in ostanejo za vselej naša nepozabna last. Zvonikarjeva, Pri zibelci, Mlatiči, Pod oknom, Cerkevica, Lipa itd., te pesmi bodo med našim narodom ostale vedno lepe in vedno žive. Da pa vprav v naših dneh domorodni in brambovski glasi še posebno vžigajo, temu pa menda ni treba še razlage.

Ce vse to upoštevamo, potem nam je prav lahko razumljivo, da se navdušenje, ki so ga vzbudili akademiki-pevci s slovensko pesmijo, še dolgo po koncertu celo zunaj pred dvorano ni hotelo pomiriti. Za poslanstvo, ki ga vrši APZ s svojo pesmijo, mu je slovenski narod upravičeno hvaležen in zopet ponavljamo: Akademski pevski zbor je v tej formi in s takšno interpretacijo naše pesmi tudi med prvimi poklicani, da pojde reprezentirati slovensko pevsko umetnost tudi preko mej naše domovine! Bb.

Mariborsko gledališče

Roman Niewarowicz: Hoolywood. Komedia. — Režiral J. Kovič

Pričujoča satira na ameriško filmsko stvarstvo ni brez duhovitosti in humorja, dasi ne zagrebe nikjer v globino ter streže samo zabave željnemu občinstvu. Režijski problem tega dela je v bolj ali manj točnem posnemanju ameriškega okolja, v upodabljanju ameriškega človeka in zanj značilnega življenjskega odnosa — love za business, ki ga omiljuje svojstvena sentimentalnost. Tega problema mariborska uprizoritev ni rešila, še manj, niti približala se mu ni.

Na mešetarju Tomponu, ki ga je igral g. J. Kovič, ni bilo, razen imena, prav nič ameriškega. Ta lik, ki je vendar krepko risana karikatura polnokrvnega ameriškega poslovnega človeka, je bil v mariborski uprizoritvi brez barve in brez vsake verjetnosti. Tudi Mary, ki jo je igrala gđ. Branka Rasbergerjeva, je bila kljub nekaterim simpatičnim potezom brez ameriške domovnice. Enako Edo Verdonik kot Jack. Najboljša kreacija tega neuspelega večera je bil g. Lj. Cernobari kot Mac Niels.

Lojze Mav: Rajska hrana

11 evharističnih pesmi za mešani, triglasni zbor in solo. 1938. Samozaložba. Posamezni izvod 12 din. Nad 10 izvodov po 4 din pri skladatelju (v Ljubljani, v trgovini Kocutar, Stritarjeva ul.).

Prijatelji skladateljevih del — in to so menda vsi naši organi in pevci — bodo s pričujočo zbirko imeli sami veliko veselje zadovoljnosti, pri poslušalcih se bodo pa nabrali vse polno resnične hvalečnosti za te mehke, prijazne zveneče skladbe. Dve je skladatelj namenil celo za ljudsko petje. Za zborovsko sta gotovo dobri: ljudskemu petju bo pa morda v napotje besedilo. Kaj naj le preprosti ljudje naredijo n. pr. z »evharistično skrivnostjo« in še s čim?

Skladbe so po slogu zelo pisane. Od preproste recitativa (petega govora), preko običajnih pesemskih tvorbo do lepo razpletenega kontrapunkta po želji dobiš, kar iščeš. Za mesec junij in slovesnosti Jezusovemu Srcu na čast ima zbirka še dve pesmi Jezusovemu Srcu.

Najlepša in glasbeno najboljša je pesem »O kam, Gospod?«. V lepem kontrapunktu se love in prepletajo glasovi, tako da se po vrednosti marsikje bliža najboljši slovenski obhajilni pesmi — Spindlerjevi: »O kam, Gospod«. Pripis za brzino proti koncu: »počasje, je pač po pomoti pet takov prezgodaj. Dovolj bo, če bo veljal za zadnje štiri takte. — Na dve tiskovni napaki naj še opozorim: na 11. strani v zadnji vrsti naj ima tenor obakrat d (namesto di); na 5. strani v 4. taktu naj bo druga nota v basu e (ne fis).

Skladbe so kot glasba korista in zelo porabna obogatitev naše cerkveno-glasbene zakladnice.

Z novim besedilom je križ kar splošno po vseh zbirkah. »Cerkveni glasbenik« je letos o tem mimogrede že nekaj pisal. Koliko pesmi je po novejših zbirkah, ki imajo glasbo dobro, besedilo pa slabo, celo čisto žanič, brez vsebine, dogmatično nejasno, kočljivo; natrpano z besedami, ki naj bi lepo zvenele, se pa v resnici ališijo neprijetno, neslano. Kolikrat reči, ki bi morda dobro dele pobožni, v Boga zatopljeni nuni, navadnemu kristjanu pa nimajo kaj povedati. Saj imajo naši ljudje zdravo čustvo, odklikuje jih trezen razum, krepka volja. In tako marsikaka po glasbi lepa stvar zaradi besedila ni dobra. Krivi so po eni strani pesniki, ki take reči pojo, krivi pa tudi skladatelji, da take pesmi zbirajo, kriva cenzura, ki take mehko reči sprejema v razne nabožne liste; kriva pa najbolj glasbena cenzura, ki je neizbrano, prazno, zdravemu verskemu čustvovanju škodljivo besedilo morala odločno odklanjati. Pa očitno gleda le glasbo, dasi je pred vsem važno besedilo. Naj se cenzura vendar enkrat loti tudi te prve naloge.

K.

Vokalni in instrumentalni koncert Glasbene Matice v Ptuj. Dne 16. maja je priredila GM svoj zaključni vokalni in instrumentalni koncert v dvorani GM z zelo pestrim sporedom. Spored je otvorila gđ. Mara Kabaj, ki je zaigrala na klavirju Grieg E. »Svatba na Trolldaugenu« in

Liszt Fr. »Valse Impromptu«. Ob skladbi sta bili podani z veliko rutino in je pokazala da obvlada najtežje skladbe do dna. Gđ. M. Jošt je zapela dve pesmi za sopran in spremljavo klavirja, in sicer: Čajkovski: »Zakaj?« in Strilof: »Hodi, da Minka« (narodna). Solistinja še ni dosegla svojih nalogi, njen glas je sicer simpatičen in ji obeta ob dobri in vztrajni šoli lep napredek, bil je to njen prvi nastop kot solistinja. G. Čehovin je zaigral na čelo Debussy: »La fille aux cheveux de lin (Piavolasa deklica) in Goens: »Scherzo« in je pokazal, da obvlada svoj instrument. — Orkester (kvintet) je izvajal Gregorc J. Gozdno serenado za L. in II. violino, čelo, klarinet in klavir. Izvajalci gg.: D. Hasl, L. Ribič, F. Hribnik, B. Čehovin in Mara Kabaj. Salonski orkester pa Čajkovski: Andante cantabile in Verdijevo Aida. Ob izvedbi teh skladb se je človeku vrnilo v zavest, da bi za tako priliko pričakoval večje širine in stopnjevanje umetniške vrednote, saj je celota zapustila vtis neke raztrzanosti v skoraj preveliki izvajalski pestrosti in še ne dokončni popolnosti. Vendar je vse to v okviru koncerta imelo svoje vrednote.

Drugi del koncerta je izpolnil Matični pevski zbor. Moški zbor, številno precej močan, je zapel Prelovčev »Nageljni rdeči«, pri kateri pesmi je odpel g. prof. Rus z lepo donečim baritonom solo partije in je pesem vplivala na poslušalce. Ženski zbor je odpel Gröbningovo »Dekle pri oknu in Mirkovo »Medvedov ples« s spremljavo klavirja. Mešani zbor pa Jerebovo »Veterček moj« in Adamičevi »Za njega vse potrpe« in »Spi, sinček moj«.

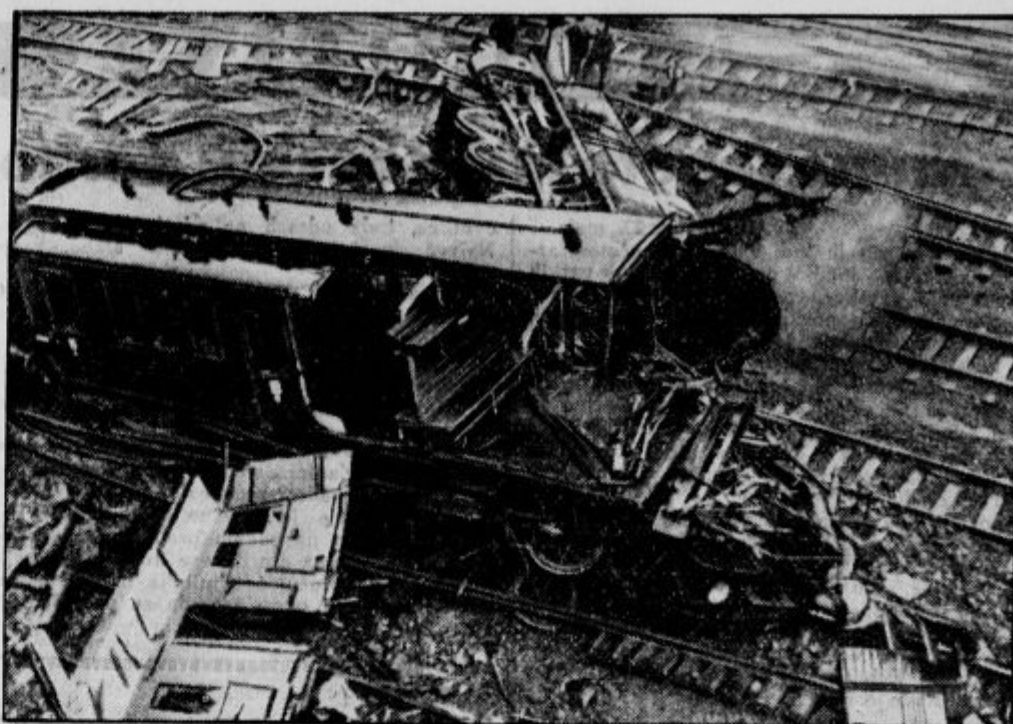
Matični zbor, ki ga vodi g. dirigent Čehovin, je sedaj izpopolnjen z novimi mladimi močmi in v sopranu in altu. — Koncert je bil dobro obiskan in je občinstvo pokazalo, da zna ceniti delo GM. Fras.

• Glas o prevodih iz bolgarščine v slovenščino. Bolgarski dnevnik »Dnes« od 11. maja t. l. prinaša izpod peresa Georgija Klisarova, prijatelja našega naroda, redaktorja in propagatorja planinarstva v Bolgariji, daljši članek o najnovejših prevodih na slovenščino iz bolgarske književnosti. Uvodoma spominja na prve prevode iz slovenščine na bolgarščino in obratno iz 90 let po našem pokojnem rojaku prof. Antonu Bezenku, nato pa podaja točen pregled prevodov iz bolgarščine v slovenščino v teku zadnjih let. Naglašja, da slovenski časopisi, tako dnevniški kakor tudi revije, v zadnjem času posevčajo veliko pozornost bolgarski književnosti in prav pridno priobčujejo prevedene bolgarske novele, ertice in drugo. Izmed del, ki so izšla v knjižni obliki, še posebej omenja »Bolgarske novele« v prevodu Toneta Polokarja (Družba sv. Mohorja, 1937), nato zgodovinski roman Ivana Vazova »Pod jarmom«, prvi in drugi del (Jugoslovanska knjigarna 1938/39), ki ga je prevedel dopisni član Zveze bolgarskih pisateljskih društev pisatelj France Berk, dalje njegovo knjigo potpisnih spominov in beležk »Deset dni po Bolgariji«, ki je izšla preteklo leto v Gorici. Posebno pohvalno pa ocenjuje prevod romana Jordana Jovkova »Zanje«, ki ga je izdala Modra ptica leta 1938, prevedel pa ga je Alojzij Bolhar. (Prinaša tudi njegovo sliko.) Poudarja vzoren prevod, dalje tisk in knjižno opremo ter govori o prizadevanju slovenske kulturne javnosti po čim večjem zblizanju in medsebojnem spoznavanju. Nadalje podaja pregled dosedanjega dela nekaterih slovenskih kulturnih delavcev, ki prednačijo pred vsemi Jugoslovani na polju zblizanja med nami in Bolgari. Članek zaključuje G. Klisarov z željo, da bi se tudi med bolgarskimi pisatelji našli slovenskega jezika zmnožni prevajalci ter prevedli in prikazali bolgarski javnosti leposlovne umotvorne najboljše slovenskih, še prav posebno pa sodobnih pesnikov in pisateljev.

Kat 30. knjigo zbirke »Zabavnik« je Srpska književna zadruga izdala »Pripovetke« pokojnega Karla Capka v prevodu Jaroslava Maljaja in s predgovorom dr. Krešimirja Georgijevića. Obsega 22 novel.

V Belgradu kakor tudi v Sofiji se pripravljata razstavi bolgarske oziroma srbo-hrvatske in slovenske knjige. Obe razstavi bosta odprti isti dan (11. junija t. l.).

Knjigarna Rajkovič v Belgradu je izdala Platonovo »Misi o vaspitanju« v prevodu Ivana Kanjuha.

Pogled na razdejanje, ki ga je povzročilo iztirjenje brzega vlaka Varšava—Gdinja na gdanskem kolodvoru. Lokomotiva leži ob strani in se iz nje še kadi. (Nesreča se je zgodila na Vnebohod.)

ŠPORT

Velika kolesarska dirka po Srbiji

Včeraj je bila prevožena prva etapa šestdnevne kolesarske dirke po Srbiji. Minister g. D. Čerjović je ob sedmih jutraj v Belgradu dal znamenje za štart. To tekmo je priredilo in zanjo tudi v podeželju pripravilo veliko zanimanje belgrajskega časopisja ter z njim v zvezi vodstvo belgrajske radijske postaje. Prvi del proge, ki je bil dolg 164 kilometrov (vodil je iz Belgrada do Užičke Požege), je bil izredno naporen. Drug za drugim so se vrstili težki klanci, zavoji in slabe ceste. Prvo etapo so za prilagajanje prireditelji razdelili na dve poletaji: iz Belgrada v Valjevo in iz Valjeva v Užičko Požego. Trije Zagrebčani so prvi prišli na cilj (Prosenik, Pokupec in stari Grgac), četrta pa je bil Slovenec Oskar Žerjal, član »Edinstva«. Sedmi je bil Premk, deveti Peternel, trinajsti Jaklič, sedemnajsti Krušič, trideseti Stibernik, enaintrideseti pa Kačič.

Na cilj včerajšnje etape v Užičko Požego je z veliko prednostjo pred vsemi ostalimi dirkači, ki jim je na drugem delu proge ušel, privozil zagrebški Slovenec Avgust Prosenik v času 5:33.40. Nato sledijo Josip Pokupec v času 3:41.42, 3. Stjepan Grgac (oba Zagreb) 5:44.41, 4. Tudose Romunija 5:45.43, 5. Kele Rudolf (Zagreb) 5:47.16, 6. Pavlik (Novi Sad) 5:49.35, 7. Georgi Kapčuk (Romunija) 5:49.35, 8. Rade Veljković (Belgr.) 5:49.36, 9. Ivan Peternelj (Hermest, Ljubljana) 5:49.36, 10. Heenčuk (Romunija) 8:49.36.

Davi so dirkači štartali za drugo etapo, ki vodi iz Užičke Požege v Kraljevo, odondot pa v Raško. Proga je v cellem dolga 177 km. V Kraljevu, kjer bodo na polovici današnje poti, bodo dirkači počivali do štirih popoldne. Avgust Prosenik, iz katerega belgrajske »Vreme« že dve leti zamažala dela Čeha Prosenika, je dejal, da je včerajšnji del proge prav gotovo najtežji, kar jih je bil kdaj vozil. Prosenik velja za glavnega favorita.

Drugo kolo tekem za Davisov pokal

V Bruxellesu je Belgija premagala Indijo z rezultatom 3:2. V Parizu je Francija porazila Kitajsko s 4:1. Kitajec Kho Sin Kie je na veliko presenečenje premagal Francoza Petraja. Izredno zanimanje vlada za tekmo med Nemčijo in Poljsko. Splošno je vladalo prepričanje, da bodo Nemci o Varšavi zmagali s 5:0 ali pa — v najslabšem primeru s 4:1. Zdaj so se pa nenadoma v tenisu prav zares do nedavnega popolnoma neznanu Poljaki Nemcem postavili v odlični maniri po robu. Stanje borbe je 2:2. Poljski igralec Tloczinski je poskrbel za izredno presenečenje. Potokel je zapovrsti oba svetovnoznana nemška teniška igralca Henkla in Menzla! Škoda le, da je drugi igralec, Hebda, znatno slabši od Tloczinskega! Tri ure je trajal izredno dramatični boj Tloczinskega z najboljšim nemškim teniškim igralcem Roderichom Menzлом! Poljak je Menzla utrudil in si osvojil točko v petih setih z 2:6, 6:1, 5:7, 6:2, 9:7. Danes popoldne je bila na vrsti odločilna tekma med Hebdo in Henklom. — Kako bi se prileglo, če bi Henkel in Menzel, ki po vsem videzu nista še dosegla letos svoje polne forme, prišla v roke Jugoslovana Mitiču in Punčecu! Zdi se, da bi bila bitka za Nemčijo že vnaprej izgubljena s 5:0 ali pa kvečjemu s 4:1. Nemcem letos tenisa ne gre posebno dobro od rok. Ze težko se bodo prebili do finala v evropskem pasu. Človek bi skoraj močno podvomil, če se jim bo utegnulo to posrečiti!

V Londonu je bil te dni teniški turnir profesionalnih igralcev. V finalni tekmi si je pred rekordnim številom gledalcev osvojil naslov letošnjega prvaka American Donald Budge, ki je premagal Nemca Nüssleina z rezultatom 13:11, 2:6, 6:4. Prvi set je bil izredno zanimiv, napet in poln tehničnih lepot.

Trije naši mušketirji, Mitič, Punčec in Pallada so snoči pod vodstvom dr. Pavliča in trenerja Visaula odstopovali v Milano, kjer bodo konec tedna nastopili proti teniški reprezentanci Italije, ki jo bosta v posamičnih igrah letos zastopala De Stefan in Canepelle, v dvojce pa naš rojak Kucelj in Rado. Menimo, da srečanje diši, kljub vročim milanskim tlem, močno po kakšnih 5:0 za nas!

Tekme, ki jih je odigrala na celine Anglija

V sledečem prinašamo razpredelnico tekem, ki jih je bila doslej na evropski celine odigrala angleška nogometna enajstotica proti posameznim evropskim državnim nogometnim zastopstvom. Bilanca za evropske kontinentalne države prav gotovo ni posebno laskava, saj pokaže, da je le redkokatera država doslej v Evropi premagala mojstre nogometne, Angleže.

Proti Avstriji: na Dunaju 1. 1908 6:1, 11:1, na Dunaju 1. 1909 8:1, na Dunaju 1. 1930 0:0, v Londonu 4:3, na Dunaju 1:2.

Proti Nemčiji: v Londonu 1. 1901 12:0, isto leto v Manchesteru 10:0, v Berlinu 1. 1930 3:3, v Londonu 1. 1936 3:0.

Proti Italiji: v Rimu 1. 1933 1:1, v Londonu 1. 1934 3:2, v Milanu 1. 1939 2:2.

Proti Španiji: v Barceloni 1. 1929 3:4, v Londonu 1. 1931 7:1.

Proti Češkoslovaški: v Pragi 1. 1934 1:2.

Proti Madžarski v Budimpešti 1. 1934 1:2, v Londonu 1. 1936 6:2.

Proti Franciji: v Parizu 1. 1923 4:1, v Parizu 1. 1924 3:1, v Parizu 1. 1925 3:1, v Parizu 1. 1927 6:0, v Parizu 1. 1928 5:1, v Parizu 1. 1929 4:1, v Parizu 1. 1931 2:5, v Londonu 1. 1933 4:1, v Parizu 1. 1938 4:2.

Proti Belgiji: v Bruxellesu 1. 1921 2:0, v Londonu 1. 1925 6:1, v Antwerpnu 1. 1923 2:2, 1. 1926 v Londonu 4:0, v Antwerpnu 1. 1931 3:1, v Bruxellesu 1. 1927 9:1, istotam 1. 1921 4:1 in 1. 1936 2:3.

Proti Luksemburški v Luksemburgu 1. 1927 5:2.

Proti Švici: v Bernu 1. 1930 4:0, leta 1938 v Zürichu 1:2.

Proti Švedski: v Stockholmu 1. 1925 4:2, leta 1928 istotam 3:1 in leta 1937 4:0.

Proti Holandski: v Amsterdamu 1. 1935 1:0.

Proti Norveški leta 1937 v Oslu 6:0.

Proti Finski leta 1937 v Helsingforsu 8:0.

Proti Jugoslaviji leta 1939 1:2.

Nemčija : Irsko

Meddržavna nogometna tekma med Nemčijo in Irsko bo odigrana danes v Bremenu. Dve tekmi sta letos že padli v vodo: srečanje s Holandijo in Francijo. Tekma z Irsko je letošnja četrta nogometna meddržavna reprezentančna tekma, ki jo bo odigrala Nemčija.

Irci se trenutno zamujajo na turneji po evropski celine. Dokazali so svojo letošnjo dobro formo že prejšnji teden, ko so v Budimpešti z reprezentanco Madžarske igrali neodločeno 2:2. Madžari so nastopili s svojimi najboljšimi igralci dr. Sarosyjem, Szűszom, Nagyjem, Kisom, Kollathom in drugimi — in vendar so Irci igrali neodločeno! To vsekakor v zadostni meri potrjuje, da so močje z »zelenega otoka« letos v odlični formi. Nemčija je pri prvem srečanju v Dortmundu zmagala lahko s 3:1, povračilno tekmo pa je lani 17. oktobra gladko izgubila v Dublinu z 2:5. Irci so proti Nemčiji jeseni postavili izredno trdno in sposobno moštvo, ki so ga povečini tvorili igralci profesionalni, Irci, ki igrajo v ligaskih klubih v Angliji in na Škotskem.

Moštv bosta danes nastopili takole: Nemčija: Jakob (Jahn, Regensburg), Janes (Fortuna, Düsseldorf), Streitle (Bayern, München), Kupfer (F. C. Schweinfurt), Rhode (Eimsbüttel), Kitzinger (F. C. Schweinfurt), Lehner (Schwab, Augsburg), Hahnmann (Admira, Dunaj), Gachel (Neuendorf), Schön (Dresdner Sp. Cl.), Arlt (Sp. V. Riesa).

Irsko: Mc. Kenzie (Southend), O'Neill (Dundalk), Hay (Dundalk), O'Reilly (Bohemians), O'Mahoney (Bristol Rovers), Sheir (Clyde), O'Flanagan (Bohemians), Dunne (Shamrock), Bradshaw (St. James Gate), Carey (Manchester) in Fallon (Sheffield United). Madžarske kritike vedo posebno pohvaliti sijajno ožjo obrambo.

Ostmark : Češkomoravski protektorat 7:1

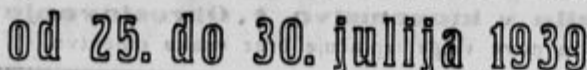
Vsi se pričakovali, da se bo po dveh tekmah, ki jih je bila odigrala z nemško državno nogometno reprezentanco (povečini brez Dunajčanov) reprezentanca češkomoravskega protektorata končala neodločeno (v Berlinu 3:3, v Stuttgartu 1:1), tudi tekma na Dunaju, kjer je bilo na vrsti vprašanje prestiža, kdo je boljši, Češka ali Avstrija, princela rezultat, ki bo podoben prejšnjima dvema. Pa se ni zgodilo nič podobnega. Dunajčani, ki so letos v sijajni formi kakor menda niti za časa Huga Meisla niso bili (zdaj so se šele spet vzdrnili iz lutargije), so Čeha odpravili z naravnost katastrofalnim rezultatom 7:1! V Praterskem stadionu se je nabralo 25.000 ljudi, ki so med tekmo morali preživeti hudo nevihto. Dunajčani so se na terenu prvi znašli ter so že v prvem polčasu prišli v vodstvo s 5:1, ker so kaj kmalu onemogli čiški način kratkega podajanja z dolgimi pasovi. Odlični je bil tokrat Binder, prav tako pa tudi Pesser in Reitermeier. Že v tretji minuti je Hanreiter zabil prvi gol za Avstrijo — 1:0. Takoj nato je Praga po Seneckem zenačila — 1:1. Binder je kmalu vzpel na 2:1 za Avstrijo, nato je Pesser dobil krassen predložek od Safarika ter zvišal na 3:1. Schore je nato v 33' zvišal na 4:1. Tik pred koncem prvega polčasa je Binder postavil 5:1. Po odmoru je zabil oba gola Reitermeier, ki je vstopil namesto poškodovanega Pessera. Postavi moštev: Avstrija: Platzer, Sesta, Schmaus, Wagner, Hofstädter, Skoumal, Hanreiter, Schors, Binder, Safarik, Pesser. — Češka: Boksay, Burger, Čtyroky, Koščalek, Bouček, Kolásky, Riha, Senecki, Bican, Nejedli, Vytlačil.

SK Litija (atletska sekcija)

V nedeljo 28. maja 1939 bo ob 9 na igrišču SK Litije propagandni meeting. Vrstni red tekmovanja je sledeč: 1. Skok v višino: seniorji, mladinci, juniorji C in B. — 2. Tek na 5000 m: seniorji. — 3. Tek na 1000 m: seniorji, mladinci, juniorji B in C. — 4. Met kroglice: juniorji C. — 5. Skok v daljavo: seniorji, mladinci, juniorji C in B. — 6. Tek na 1000 m: juniorji C in B. — 7. Skok ob palici: mladinci, juniorji C. — 8. Met kopja: seniorji, mladinci, juniorji C. — 9. Tek na 60 m: mladinci, juniorji C in B. — 10. Met diska: juniorji C. — 11. Trosek: seniorji, mladinci, juniorji C in B. — 12. Stafeta 4 krat 100 m.

Tekališče je orisano na nogometnem igrišču v dolžini 250 m, je posuto z ugaski in ima štiri nedvigljene zavoje. Prijavnine in nagrad ni. Prijave naj se pošljejo na naslov SK Litija, Litija. Zadnji rok za prijave je pol ure pred startom.

SK Litija opozarja na proslavo 20 letnice, ki bo 5. in 6. avgusta!

Gospodsvetska cesta šte. 1.

Množica se je zgrnila okrog avtomobila. Kričali so: »Prostor!

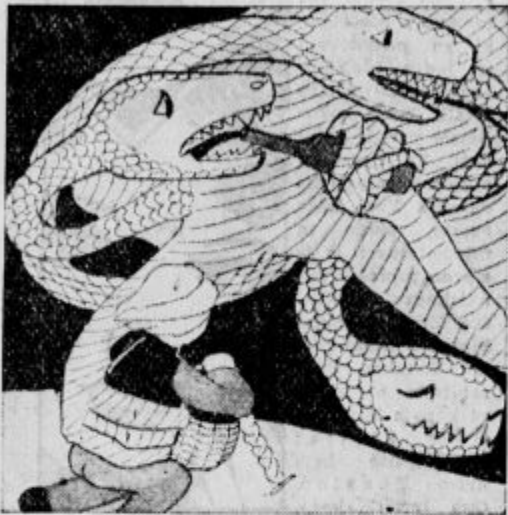
Novootvorjeni moderen

**HOTEL
»UNION PALAS«**Telef. 28-8-49 **BEOGRAD** Kosovska 11Apartmani, sobe s kopalnico in telefonom
Zmerne ceneIGNJAT PETROVIĆ, hotelir
dolgoletni bivši portir hotela „Srpski Kralj“

Otroški kotiček.

50

Konči Ahačiči

Nosan in Zalika

»Zmaj, ti budni vrtar, to košarico ti dam v dar. Kapljico sladko v usta nalij, dvigni kozarček, kar vse izpij!« Zmaj se da premočiti, odmaši steklenico in pokusi. »Bogme! To boljše je kot kri! Dokler pijem, naj Krasan živi! Potem se bomo pa že zmenili, kaj bomo z njim naredili,« reče zmaj in srka in srka.

Cim bolj pije zmaj, tem več vina je v Hamhamovi steklenici. Vse tri glave so že spile cela vedra, a vino še vedno teče in teče. Zdaj so že vse tri glave pijane in trdno spe in glasno smrče in klešče Krasana izpuste. Krasan prav nič ne pomišlja, temveč pobere šila in kopita in urno pobegne.

Umrla mi je moja draga žena, gospa

Milka Debevec roj. Jeglič

Pogreb blagopokojne bo v sredo, dne 24. maja 1939 ob 3 popoldne iz mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 23. maja 1939.

Debevec Ivan, soprog: Anica, Ivanka, sestri; Stanko, brat — in rodbine Debevec — Kunaver.

Umrla je naša dolgoletna in zvesta uradnica, gospa

Ljudmila Debevec

knjigovodkinja.

Pogreb se bo vršil v sredo, dne 24. maja ob 15 izpred mrtvašnice Splošne bolnišnice. Blagopokojnici ohranimo časten spomin.

Ljubljana, dne 23. maja 1939.

Tvrdba Ivan Jelačin.

PROMETNA BANKA D. D. V LJUBLJANI

Stritarjeva 2

Eskompt menic • Nakazila v inozemstvo • Obrestovanje vlog od 4% do 5%

Stare in nove vloge izplačuje brez vsake omejitve.

Ugodni trgovski krediti

Telefon 21-49

Birmanska darila

po nizkih cenah pri

J. VILHAR, urar
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 36.**Glasba**

Tega ne more nikdo

Poljubne najnovejša plošče samo po Din 30.—. Razen tega vzamemo tudi stare v račun. Zahtevajte seznam.

elektrotón
PASAJA NEBOTIČNIKA**Posestva**

Posestvo

vinogradno, sadonosno - kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Posestvo« 805/8260. (p)

Posestvo

mlin z žago venecijanko na 4 liste, poleg lepo posestvo, v industrijskem kraju, zaradi bolezni napredaj. Poizve se pri J. Oražem, Moste-Ljubljana

Pedikiranje

odstranjevanje kurjih oči brez krvavenja in bolečin, zdravljenje nohtov in masažo nog, bo odslej dalje v kopališču hotela »Slon« v novem lokalu izvrševal g Dekanič, odlični strokovnjak, za 9 din.

**Gnojnične črpalke
brzoparilniki
štedilniki****GAMA**novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabi, 10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje **Podražaj Ciril, lg 147 pri Ljubljani****NAFTALIN**Ia v luskinah, pakovan v 100 kg lesenih sođih, netto težina, prodaja po zelo ugodnih cenah **STANKO FLORJANČIČ**
kemo - tehnični predmeti — LJUBLJANA.
Poštni predal 231 :: Telefon št. 20-82**Mali oglasi**

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; tenitovanjki oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokotonska, 3 mm visoka petilna vrstica po 3 din. Za plamene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Iščem službo

kuhinske pomočnice v restavraciji. Helena Golob, Maribor, Stolina 3, dvorišče, desno. (a)

Pomočnica

samostojna moč za trgovino in gospodinjstvo — želi premeniti službo s 1. junijem, ali pa prevzame manjšo trgovino v najem. Ponudbe podružnici »Slovenca« Novo mesto pod zn. »Kavcije zmožna« 8251. (a)

Vajenci

Mesarskega vajenca

z dežele, pridnega, močnega, sprejme takoj Kos Avgust, Gameljne, St. Vid nad Ljubljano. (v)

Službo dobe

Mlado dekle

sprejemem za hišna in vrtna dela. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 804/8261. (b)

Gospodično

veščo vseh pisarniških poslov, sprejme veletrgovina v Ljubljani. Nastop 1. junija. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Mariljva« št. 8169. (b)

Sposobna uradnica

za vodstvo pisarne, z znanjem držav. in nemškega jezika, dobi takoj stalno službo. Ponudbe s prepisi spričeval in zahtevo plače na upravo »Slovenca« pod »Vestna uradnica« 8273. (b)

Razno

Gumbnice, gumbce, entel, ažur, monograme izvrši ekspres

Matek & MikešLJUBLJANA
Frančiškanska ulica

Denar

Vam leži na podstrešju in v raznih shrambah, ker predmetov, ki jih več ne potrebujete, ne ponudite v nakup tvrdki ABC, Ljubljana, Medvedova c. 8 (poleg kolo-dvora Šiška). (r)

Ugledna tvrdka išče

zmožnega

dobavitelja

za večjo množino

izgotovljenih desk in žičnih žebeljev

za pomarančne zaboje in

papirja

za zavijanje pomaranč.

Ponudbe upravi »Slov.« Maribor pod »Eksport« št. 788/8016. (r)

Kupimo

Bolniški voz

z gumijevimi obroči kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Bolniški voz« 8028. (k)

SOBE

ODDAJO:

Opremljeno sobo

mesečno, oddam s 1. junijem. Medvedova c. 19. Poizve se pri hišnici. (s)

IŠČEJO:

Gospod s hčerkico

išče lepo opremljeno sončno sobo s prehrano pri boljši družini. Prednost učitelji in profesorji. Ponudbe upravi »Slovenca« pod zn. »Solidni« št. 8198. (s)

Razpis

Občina Podsreda • okraj Brežice - razpisuje pragmatično mesto

občinskega tajnika in pogodbeno mesto občinskega referenta za vojaške posle.

Šolska izobrazba: višji tečajni izpit (velika matura) za oba mesta. - Varščina 5000 din za mesto tajnika. - Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbe o občinskih uslužbenih je vložiti tekom enega meseca po objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri tej občini.

Občina Podsreda, dne 17. maja 1939.

V Zagrebu se prodaja

dobro uvedena in rentabilna

trgovina z radio aparati, kolesi, nadomestnimi deli in elektr. potrebščinami

z dobrim prometom in brez konkurence. Najemna lokala majhna. - Vse potrebne informacije se dobi pri »SPECTRUM«, tovarna ogle-dal, Ljubljana VII., Celovška c. 81, tel. 23-13.

Prodamo

Moške srajce

velika izbira že od 14 din naprej, spodnje hlače od 9 din naprej. I. Tomšič, Sv. Petra cesta 38. (1)

Ugodno prodam

3 tovarne dire na vzmeteh in zapravljenček v dobrem stanju. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8170. (1)

Predno kupite kolo

oglejte si zalogo prvovrstnih tovarniških znamk Viktor Bohinec, Ljubljana, Tyrševa c. 12, dvorišče. (1)

Za birmance in birmanke

priporočam ročne torbice, denarnice, aktovke, nogometne žoge, nahrbtnike itd. Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova c. 13.

Premoq

koks, drva nudi

I. Pogačnik

Ljubljana, Bohoričeva 5

telefon 20-59

Postrežba brezhlbna

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst kupite pri

Centralni vinarni v Ljubljani.

TELEFON ŠTEV. 25-73

CONTINENTAL

mesečno po Din 200.—, za državne uslužbenice po Din 100.—

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44

Maribor, Vetrinjska 30

Denar**Hranilne knjižice**

3% obveznice

in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO. KOM. ZAVOD

Maribor, Aleksandrova 40

Vsem, ki ste ga poznali, naznanjam, da je kot žrtev dela umrl moj predobri in nepozabni soprog, brat, stric, gospod

Anton Štalec

strojnik

v starosti 44 let. — Pogreb predragega pokojnika bo v sredo, dne 24. maja ob pol 3 izpred mrliške veže splošne bolnišnice.

Ljubljana, dne 23. maja 1939.

Zalujoča Berta in ostalo sorodstvo.

Zapustila nas je za vedno ter mirno v Gospodu zaspala naša nadvse ljubljena zlata mamica, stara mama, gospa

Turin Marija roj. Tumpaj

bivša trgovka in posestnica

v starosti 90 let, previdena s sv. zakramenti. — Našo ljubljeno, nepozabno pokojnico bomo sprenili na njeni zadnji poti v četrtek, dne 25. maja ob 10 dopoldne iz hiše žalosti Sv. Lovrene na Dravskem polju.

Viktor, Anton, Ludvik in Maks, sinovi; Marija, Nežika, hčerki; Zeni, Fini, Malka, ssnabe; Finžgar, Tumpaj, Zupan, sorodniki.

Umrla je naša dobra in draga tovarišica, gospa

Ljudmila Debevec

knjigovodkinja tvrdke Ivan Jelačin.

K večnemu počitku jo bomo spremili v sredo 24. maja 1939 ob 15 izpred mrtvašnice Splošne bolnišnice. Drago pokojnico bomo ohranili v najboljšem spominu.

Ljubljana, dne 23. maja 1939.

Osebe tvrdke Ivan Jelačin.

LJUBLJANA

Varujmo lepoto ljubljanskih parkov

Ljubljana, 23. maja. Neumno in včasih tudi zločinsko početje raznih divjakov, ki lomijo po ljubljanskih parkih klopi, teptajo cvetlice, poškodejo drevesa ter pustijo naravo, je povzročilo že marsikaj skrbi mestni občini in njenim izvršujočim uslužbencem. Tudi turistični odbor mesta Ljubljane, ki je sestavljen iz nekaterih občinskih svetnikov in predstavnikov raznih društev, se je že pečal s to zadevo. Saj je na primer znano, da je mojster Plečnik dal postaviti v nekatere parke težke masivne klopi, samo da jih ne bi mogli zlikovci pokvariti in razdejati.

Snoči je bila zanimiva anketa, ki jo je sklical turistični odbor. Ankete se je udeležilo kar lepo število udeležencev. Poleg občinskih svetnikov dr. Steleta, Vončina, Vidra, polk. Andrejka, inšp. Silva Kranjca, inš. Westra, so se med drugim udeležili ankete tudi tajnik odbora sv. dr. Brilej, vrtn. nadzornik L. p. šolski upravitelj ljubljanskih šol prof. Janko Mlakar, inž. Rado Kregar in drugi.

Anketo je vodil v zastopstvu župana dr. Adlešiča, ki je dal pobudo za to anketo, predsednik dr. Stele. Naglašal je, da ima anketa namen najti eretike, ki naj preprečijo ali vsaj omeje pustošenje, kakor ga povzroča slabo vzgojena mladina po parkih in da bi se v mladini vzgojil čut ljubezni do narave.

Zanimivo poročilo je podal nato g. dr. Brilej. Navajal je več drastičnih primerov pustošenja, tako na pr. pri vremenski hišici v Zvezdi, pri orientacijski tabli na grajskem stolpu, o trganju cvetlic po parkih, o vrezavanju začetnih črk v drevesa, o pustošenju markacijah znamenj, orientacijskih tablic in tako dalje. Tega pa ne delajo samo otroci in mladina, temveč pogosto tudi odrasli. Tudi odraslo občinstvo je treba vzgojiti k spoštovanju do narave in do javnih naprav. Zlasti pa je treba mladino in odraslo občinstvo pripraviti do tega, da bi sama preprečevala taka razdejavanja ter sama energično posegla vmes, kjer bi kaj takega opazila. Pazniki in stražniki vendar ne morejo stati dan in noč pri vsaki klopi, pri vsaki cvetlici.

Tiskovni referent Gaber je podal lepo poročilo o tem vprašanju ter je o tem omenjal zlasti napore Sadijskega in vrtnarskega društva, da bi se mladina navadila spoštovati naravo. To društvo si zlasti prizadeva, da bi se na učiteljskih bodeci učitelji vzgajali bolj za praktične strokovnjake v kmetijstvu in vrtnarstvu, ne pa za filozofe. Taki učitelji bi mogli mladino tudi bolj vzgajati v tej smeri. Istega mnenja sta tudi predsednik Kmetijske zbornice in načelnik kmetijskega oddelka banske uprave.

G. Vončina je bil mnenja, da se mora v šolah uvesti pouk o lepem vedenju in da naj se posveti nadzor nasadov. Zlasti naj bi otroci pazili drug na drugega. Ljubljana mora čim prej dobiti čim več otroških igrišč, da otrokom ne bo treba skakati po cvetličnih nasadih. Otroci nimajo prostora, kjer bi se razvili. G. Vidar obžaluje, da ima le malo ljubljanskih šol poleg poslopja tudi igrišča. Resnica pa je tudi ta, da je več poškodb izvršenih ponoči, ko pridejo krokarji iz gostlin. Proti tem je treba nastopiti z ostriji kaznimi, ker prav ti tipi napravijo več škode kakor šoleka mladina. Polkovnik Andrejka je dal več nasvetov kako zatreti take zlonamerne poškodbe, zlasti pa bi bilo umestno, da se opozori nato ekavtska organizacija.

Komisar Mihelčič je naglašal, da je v splošnem mladina dobra in da škodo povzročajo le izjeme. Take izjeme je treba izločiti in jih odati poboljševalnim zavodom.

Prof. Mlakar je mnenja, da mladina ljubi

cvetlice, toda odrasli ne dajejo dobrih zgledov. Največ pustošenja povzročajo slabo vzgojeni turisti.

Insp. Silvo Kranjec je naglašal, da take poškodbe vrše navadno ljudje, ki so že izven šole, da celo taki z akademskim naslovom.

Insp. Westra pa je predlagal, naj bi šoleka mladina nosila posebne čepice z znaki, tako da bi bilo takoj omogočeno škodljivca javnih nasadov dobiti.

Inž. Rado Kregar se je pridružil mnenju, da je treba mladini dati čim več igrišč, da bo poškodovanje nasadov prenehalo.

Dr. Stele je končno podal jedro vse debate. V smislu navedenih predlogov in nasvetov bo mestna občina storila vse korake, ter se obrnila na vse odločujoče činitele in tudi sama bo nastopila dovolj energično, da se pustošenje javnih nasadov in naprav prepreči.

SVILA

ni le lepa valed pestrosti barv, temveč je tudi praktična kait kot pena lahka kvaliteta, ki jo imamo na zalogi se odlično nosi in lepo pere.

BRATA VLAJ, Wolfova 5

I Najkasneje v soboto bo tramvaj po Starem trgu zopet stekel. Kljub slabemu vremenu hite tramvajskimi deli na Starem trgu, kar le morejo. Do sobote hočejo progo na vsak način končati in jo zopet priključiti na ostalo tramvajsko omrežje. Na binkoštno praznike bo namreč na Rakovniku tradicionalno romanje k Mariji Pomočnici. Na te slovesnosti pride vsako leto veliko romarjev z dežele, pa tudi ljubljanci tisti dan radi pohite na Rakovnik vsaj na zaključno procesijo. Znano je, da ob takih prilikah dolenski tramvaj velikanskega prometa ni zmoževal, letos pa bo vsekakor bolje, ker bodo na prenovljeno progo lahko postavili večje vozove.

I Brivnice o binkošti. Združene brivcev in frizerjev vjudno obvešča cenjeno občinstvo, da bodo brivsko-frizerski saloni v Ljubljani na binkoštno soboto odprti do 21. na binkoštno nedeljo po od pol 8 do 12 popoldne, na binkoštno ponedeljek pa ves dan zaprti.

I K poročilo o novem mozaiku na pročelju župniške cerkve popravljamo v toliko, da to ni prvi slovenski domači mozaik, kakor smo pisali, da se nam zdi, temveč da mozaik iz umetnega marmorja izdeluje od l. 1932 dalje tvrdka »Alpeko«, trgovsko industrijska družba z o. z. Toliko v pojasnilo.

I Dve nesreči. Včeraj zjutraj so bili reševalci poklicani v Kristanovo mehanično delavnico na Dunajski cesti, kjer se je pri delu ponesrečil 38-letni manipulant Josip Flerin, doma iz Damžal. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil nogo. Na kolodvoru pa so včeraj reševalci prevzeli 72-letno bivšo služkinjo Barbko Vidmarjevo z Javornika pri Jesenicah. Tudi ta si je pri padcu zlomila nogo. Oba ponesrečena se zdravita v bolnišnici.

I Z rovnico nad žensko. Hudega soseda ima posestnikava žena Julka Vodenikova iz Poljsnika pri Litiji. V vasi Ravne jo je ta sosed napadel kar z rovnico ter jo občutno poškodoval po levi roki. Žena je morala v bolnišnico.

I Naval krošnjarjev. Pred približno pol leta je popolnoma prenehal naval krošnjarjev v Ljubljano in okolico. Sedaj na pomlad pa se je naenkrat skoro podvojil. Kdor je na Hrvaškem ali še južneje dolji brezposeln, misli, da bo še najbolj shajal, če pride v Slovenijo krošnjariti. Pa ti Bosanci in Dalmatinci, ki prodajajo galanterijo, niso

niti tako nevarni. Znano je, da ti kupujejo svojo drobnarijo povetini pri ljubljanskih trgovcih in se zadovoljujejo z majhnim dobičkom. Toda ti ljudje prodajajo večkrat tudi nekatere predmete, ki jih mora pošten človek odkloniti. So še drugi nereselni krošnjarji, ki poštenim krošnjarjem jemljejo ugled.

I Namesto venca na grob svojega sinčka je daroval g. inž. Schidjanski Dragotin iz Belgrada 500 din za reveže v Zavetišču sv. Jožefa, za kar mu izrekamo iskreno zahvalo.

ABBZIA — HOTEL EDEN

NAJLEPŠA OSREDNJA LEGA OB MORJU

Vse moderne udobnosti
Sijajna kuhinja

Popolni pension 40.— lir
Zahtevajte prospekte

I Posestne spremembe. Trgovec v Celovcu Rudolf Brosch je prodal njemu lastni 2/13 Gorupovih hiš na Cesti 29. oktobra in v Gorupovi ulici dr. Aleksandru Gorupu na Sušaku in Aleksandru Copaitihu na Reki za 250.000 din. — Wabra Ada, zasebnica v Ljubljani ob Zeleni jami št. 7 je kupila od viš. sod. ofic. v pok. Avgusta Juha hišo št. 12 v Udmatu za 1.500.000 din. — Trgovec Thaler Rado v Škofji Loki je prodal stavbno parcelo št. 471/1 k. o. Spodnja Šiška ob Ruski cesti v izmeri 551 kv. m za 137.750 din. — Od ustanove Marije Svetinove je kupil inštalacijski podjetnik na Gosposvetski cesti Anton Fuchs stavbišče pare. št. 109/7 k. o. Kapucinsko predmestje v izmeri 1529 kv. m za 137.200 din. — Vetrarovec Vok Ignacij je kupil pare. št. 30/19 k. o. Kapucinsko predmestje, ležečo ob Tyrševi cesti v izmeri 526 kv. m za 852.120 din. — Kvadratni meter je bil po 1620 din. Poprej je bila lastnica te parcele Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice.

Mladinski tabor v Mariboru

od 29. junija do 2. julija

Stanovska zborovanja Prosvetne zveze?

Ob priliki Mladinskega tabora v Mariboru priredi Prosvetna zveza v Mariboru svoja stanovska zborovanja po sledečem sporedu:

I. Dijaki in izobraženci: dne 30. junija ob 10 v Karlinovi dvorani. (Dijaško semenišče, Koroševa ulica 12.)

1. Kristus, naš voditelj, dr. Capuder.
2. Naša mladina — naš narod, dr. Korošec.
3. Totalitarna družba in krščanstvo, dr. Ahčin.
II. Učitelji: dne 30. junija ob 3 popoldne v Karlinovi dvorani. (Dijaško semenišče, Koroševa ulica 12.)

1. Slovesek in sodobni učitelji, dr. Brumen.
2. Vzgojna naloga sodobne vaske in mestne in mestne šole, dr. Ozvald.
3. Učitelj — posredovalec verskih vrednot, Terseglav.

III. Kmeti: dne 1. julija ob 10 v Karlinovi dvorani. (Dijaško semenišče, Koroševa ulica 12.)

1. Duševni temelji slovenskega kmetijskega doma, dr. Hohnjec.
2. Ali čuva današnji kmet svojo stanovsko samoniklost?, dr. Sušnik.
3. Izobražen kmetijski fant — izobražen kmetijski gospodar, Geraltič.
4. Glavni pogoji gospodarskega napredka kmetijskega stanu, dr. Lavrič.
5. Izseljenstvo vprašanje, F. Zakrajšek.
IV. Obrtniki: dne 1. julija ob 10 v dvorani Ljudske univerze. (Slomškov trg.)

1. Dobro obrtniške družine podlaga obrtniškega blagostanja, Zehot.
2. Kako obnoviti rokodelsko stanovsko omiko?, Fink.
3. Življenjska skupnost mojstra, pomočnika in vajenca, P. Laura.
4. Bodočnost in pomen obrti v modernem gospodarstvu, dr. Gosar.

V. Delavci: dne 1. julija ob 3 popoldne v dvorani Ljudske univerze. (Slomškov trg.)

1. Duševna stiska industrijske delavske družine, Oberžan.
2. Delavci, pionirji bodoče industrijske stanovske omike, Dornik.
3. Stanovska vzgoja delav. mladine, Preželj.
4. Socialni in gospodarski položaj slovenskega delavca, Smersu.
5. Pomen strokovne organizacije, P. Rozman.

Tudi Zveza dekliških krožkov bo imela zborovanje za dekleta in sicer v soboto, 1. julija popoldne ob 10 v dvorani č. šolskih sester v Samostanski ulici.

Trgovinski minister Jevrem Tomič odpotoval v Pariz

Belgrad, 23. maja. AA. Snoči ob 22.20 je odpotoval v Pariz minister za trgovino in industrijo Jevrem Tomič v spremstvu šefa turističnega oddelka Gršaševića in šefa kabineta Stanoja Jankovića. Ministra je spremlilo na postajo več narodnih poslancev in osebnih prijateljev ter francoski trgovinski ataše de Comines.

Beckove izjave o poljski manjšini v Nemčiji

Varšava, 23. maja. AA. (Pat.) Dva člana sejma sta interpellirala zunanjega ministra Becka za stran izvajanja reipročnostne politike glede na ravnanje s poljsko manjšino v Nemčiji. V zvezi s to interpelacijo je Beck podal sejmu sledečo izjavo:

Dejstva, ki jih navaja interpelacija o ravnanju s poljsko manjšino v Nemčiji, zdaj proučujemo. Ta dejstva so predmet interesa za vlado, ki jim pripisuje ustrežajoč pomen. Vlada misli dokazati poljskemu prebivalstvu, stanujočemu v Nemčiji, pravice, ki mu grede. Ta vprašanja tvorijo poglavje v splošnem razmerju med Poljsko in Nemčijo, razmerju, ki jih je izčrpno pojasnila izjava, ki sem jo podal 5. t. m. na plenarni seji sejma.

Odgovarjajoč na vprašanje, zadanjo v interpelaciji o najnovejših dogodkih v Srednji Evropi, je Beck izjavil:

Problem, o katerem govori interpelacija in ki se tiče splošnega razvoja mednarodnega razmerja, je predmet stalnega zanimanja vlade, katere stališče je orisala izjava, ki sem jo podal na plenarni seji sejma 5. t. m.

Iz Češko-Moravske General Gajda sili v ospredje

Praga, 23. marca. b. Današnje »Lidove Novine« naštevajo češke želje v 9 točkah. Glasom teh želja bi Češka in Moravska ne smeli biti samo »življenjski prostor«, temveč domovina svojemu narodu. Značaj protektorata se mora obdržati in zgraditi. Češkemu narodu je treba dati čast, da se uživi v nov politični položaj in da najde novo orijentacijo. Ako češki narod nekaj stori v državi po svoji volji, ni treba to takoj vzeti kot protest ali odpor, temveč je to izvajanje stvarne avtonomije. Češki narod se mora zavedati, da je pod varstvom Nemčije. Čehom pa je treba dovoliti, da še dalje gledajo na Prago kot na središče svoje češke kulture.

Praga, 23. maja. AA. Reuter: V Pragi krožijo vesti, da bi moral danes biti imenovan za člana vlade general Gajda, vodja čeških rasistov. Gajda naj bi prevzel notranje ministrstvo. Gajda je včeraj zahteval predsedniku Hachi spomenico, v kateri zahteva preosnovo vlade, sprejem zakona proti Judom ter dovoljenje, da se fašistična družba lahko organizirajo v stranko.

Praga, 23. maja. AA. DNB: V Brnu je prišlo snoči do manjših demonstracij čeških fašistov proti judom. Čehi, ki so šli v sprejedu v notranje dele mesta, so zahtevali, da morajo judje zapustiti kavarnarne in druge javne lokale. Do pretepotov ni prišlo nikjer.

Angleški kralj v Kanadi Velike slovesnosti v Toronto

Toronto, 23. maja. AA. Havas: Ob koncu slavnosti, prirejenih ob priliki obiska angleške kraljeve dvojice v Toronto, je bila včeraj konjska dirka, ki ji je prisostvovalo 40.000 gledalcev. Kralj je osebnopredal tradicionalno zlato kolajno zmagovalcu.

Angleški kralj in kraljica sta odpotovala s posebnim vlakom ponoči proti jezeru Ontario. Na železniški postaji v Torontu in pred postajo se je nabralo okoli 25.000 ljudi, ki so navdušeno vzklikali britanskima suverenoma. Kralj in kraljica sta pri oknu odzdravljala zbranimu ljudstvu.

Samomor nemškega pisatelja Tolerja

Newyork, 23. maja. AA. Reuter: Znani nemški književnik in politični publicist Ernst Toler je izvršil samomor. Obesil se je v sobi s pasom plašča. Pa sporočilo policije je Ernst Toler napravil samomor zaradi neozdravljive bolezni. Bil je star 46 let. Bil je nežnega zdravja ter je pogosto govoril o samomorilnih namelih. Samomor je odkril njegov osebni tajnik.

Nova nemška državna banka

Braunschweig, 23. maja. AA. Nemški minister za gospodarstvo in predsednik državne banke Funk je imel ob priliki proslave Hitlerjeve mladine govor, v katerem je izjavil, da je sprejel nov zakon o ureditvi nemške državne banke. V bodoče bo največja bančna ustanova Nemčije ustanova nemškega naroda in ne več banka kapitalistov sistema.

Drobne novice

Atene, 23. maja. c. Angleški gospodarstvi strokovnjak Leith Rosh je danes zaključil uspešno svoje gospodarske razgovore v Atenah in bo odpotoval nazaj v London, kjer se bado pogajanja nadaljevala.

Marigann, 23. maja. AA. Havas: Ameriško letalo »Yankee Cliper« je odletelo ob 7.50 proti Southamptonu.

Pariz, 23. maja. AA. Havas poroča iz Moskve: Zvedelo se je, da bosta Lozovski in Dekanozov imenovan za pomočnika komisarja za zunanje zadeve.

Za uvoznike surovin iz neklirinskih držav

Belgrad, 23. maja. AA. Na zahtevo uvoznikov surovin iz neklirinskih držav, da se domačim industrijskim podjetjem zagotovi pravočasna preskrba s potrebnimi surovinami, ki se uvažajo iz prekomorskih držav, je odbor za uvoz pri Narodni banki sklenil, da se zainteresiranim uvoznikom izdajo že zdaj dovoljenja za uvoz surovin v breme tretjega tromesečja tega leta. V zvezi s tem sklepom poziva odbor za uvoz vse zainteresirane uvoznike, ki so že izkoristili svoje kontingente za prvo polletje tekočega leta, da vložijo konkretne prošnje za uvoz potrebnih surovin v teku tretjega tromesečja t. l. kot do zdaj na posebnih obrazcih, ki jih dobe pri vseh sedežih Narodne banke. Dovoljenje za uvoz in plačilo se bo izdajalo posameznim uvoznikom samo v mejah razpoložljivih kontingentov za dobo od 1. julija do 30. septembra t. l. Z ozirom na to se bodo zdaj izdala dovoljenja na breme kontingentov za tretje tromesečje letošnjega leta mogla izkoristiti za uvoz in plačilo šele začenši s 1. julijem t. l. Pravočasno predhodno izdajanje dovoljenja za uvoz surovin daje domačim podjetjem možnost, da vnaprej pravočasno sklepajo pogodbe s tujimi tvrdkami o dobavi blaga. Na ta način se bodo domači uvozniki lahko pravočasno informirali o možnosti svojega uvoza za prihodnje tromesečje in ne bodo izpostavljeni nepotrebnim stroškom, ki bi jih imeli zaradi ležarine, pri vračanju blaga v inozemstvo in podobno. (Odbor za izvoz pri Narodni banki kraljevine Jugoslavije.)

Angleški kralj in kraljica v Kanadi Vožnja po morju je končana, nadaljuje se popotovanje v dvornem vlak

Ves svet, razen tistih, ki se morajo poklicno pečati z mučnejšimi vprašanji, govori o potovanju angleškega kralja in kraljice po Kanadi, o veličastnem sprejemu v Quebecu, o slovesnostih do vseh podrobnosti itd. Vožnja po morju tja je srečno končana, začelo se je že potovanje v dvornem vlak po Kanadi, potovanje, ki je v vsakem mestu prekinjeno s sprejemom, pozdravi, govori, elavnostmi obedi, slovesom — in ju dvorni vlak spet odpelje naprej.

Ob 10.35 po kanadekem času 17. dne meseca maja je angleški kralj prvič postavil svojo nogo na asfaltna tla zgodovinskega mesta Quebec. Pol koraka za kraljem je stopala kraljica — s temi jedrnatimi besedami je »Daily Express« razglasil svojim bralcem zgodovinski dogodek.

Quebec je bil na dan sprejema že na vse zgodaj na nogah. Vreme je bilo krasno Stotisoči so se valili po širokih ulicah, zlasti živo pa je bilo na obrežju reke Sv. Lovrenca, kjer so tisoči in tisoči čepeli vso noč, da bi bili zjutraj bliže slovesnostim. Zlasti so se potrudili Francozi, ki so med prebivalstvom Quebeca glavna plast. Ob sprejemu je 5000 francoskih otrok vihtelo zastave v kanadskih in francoskih barvah in pelo narodno himno francoskih Kanadčanov »Vive le roi«. Kanadska konjenica, ki ji zaradi njene škratnordeče uniforme pravijo »mounties«, je delala špalir. Kralj je stopil med množico v uniformi angleškega admirala. Z mestnega gradu se je razleglo 21 strelav in napovedalo vse daljni okolici, da sta toliko pričakovana gosta prišla. Po prvih pozdravih in predstavljanjih je kralj sedel v šest metrov dolg avto s posebnim kolesjem za počasno in tiho vožnjo in uredi množice, ki so ga viharno pozdravljale, odpeljal proti gradu Frontenac, ki je bil njemu in kraljici prepuščen v bivanje.

Iz Quebeca ju pot pelje v Motreal in dalje v glavno mesto Kanade Ottawo, odtod bosta odpotovala proti Torontu, kjer jima bodo pokazali slavne kanadske petorke. Vsa pot je dolga 6000 milj in jo bosta premerila v dvornem vlak, ki ima 12 voz. Lokomotiva in vozovi so barvani modro s srebrnimi progami. V privatnem salonu kralja je zlat telefonski aparat, ki ga v vsakem mestu, kjer se vlak ustavi, takoj priključijo na mestno telefonsko mrežo. Vsa časa tega potovanja je za kralja rezerviran podmorski kabel Kanada—Anglija, da vsak čas more stopiti v zvezo z Buckinghamsko palačo v Londonu. Kralj in kraljica večkrat na dan govorita s svojimi otroci, ki so morali ostati v Londonu. Dvorni vlak spremlja 16 mož posebnih policije »Canadian Mounted Police« v pisanih uniformah, ki pa so bolj častna garda,

ker za pravo varnost so ob vsej progi primerno preskrbeli drugi organi. Vlak je opremljen nad vse razkošno in omogoča največje udobje, ki je na tako dolgem potovanju tudi potrebno. Po hodnikih vozov tečejo povesod mehke preproge, barve sten so naravnost izbrane in nikjer ne bodejo oči, pohištvo je najdragocenejše, med pohištvom je tudi velika knjižnica; vlak ima seveda tudi kopalnico, brivski salon in praktični organizatorji potovanja tudi na — vinsko klet niso pozabili. Zlasti pa je po vsem vlak veliko rož. Zadnji voz je »observation car« — razglednik z izredno velikimi okni in balkonom, ki omogoča neoviran razgled po pokrajinah. Odgovornost za tehnično dovršenost vlaka in nemotno vožnjo nosi 25 strojevodij, ki se izmenjujejo v posameznih delih proge. V pomoč in kot svetlovalci so jim dodeljeni trije angleški inženirji.

Angleški kralj in kraljica v Kanadi — prvi pozdravi v Quebecu. Ob sedežih poleg kralja kanadski ministrski predsednik Mackenzie King. (Slika je bila poslana v Evropo brezžičnim potom.)

KULTURNI OBZORNIK

Akademski pevski zbor v Mariboru

Ce listamo po mariborski glasbeni kroniki zadnjih let, vidimo, da je Akademski pevski zbor skoraj vsak svoj večji program, ki ga je izvajal v Ljubljani, ponesel tudi v Maribor. Vedno se je APZ zavedal svojega poslanstva, ki ga vrši med narodom in za narod ne le s svojo dovršeno gojitvijo pevske umetnosti, marveč tudi kot glasnik in čuvár naše narodne, umetne in ljudje glasbe — ene izmed najdragocenejših narodnih svetlin. Slovenski Maribor je skoraj ob slehernem koncertnem obisku APZ iz Ljubljane razumel to pomembnost in je več ali manj vselej v lepi udeležbi na koncertu pokazal svojo naklonjenost, čeprav navdušenjem in simpatije nista bili vedno in pri vseh krogih enaki. A tolikšnega spontanega priznanja, tolikšnih navdušenih ovacij že dolgo noben zbor ni bil deležen, pa tudi APZ menda tako še ni bil na svojih nastopih nikjer sprejet kot tokrat v Mariboru.

V dobesedno nabito polni unionski dvorani, kjer so se zbrali poleg številnih poslušalcev iz najširših plasti naše javnosti tudi najodličnejši predstavniki vseh oblasti in vseh stanov, so akademiki odšli zaokrožen koncertni spored pod enotnim naslovom: pesem slovenskega prepoveda. O sporedu samem je bilo na tem mestu že nedavno več govora, ker APZ prireja sedaj koncerte z istim sporedom po vsej naši ožji slovenski domovini.

Za tolikšen uspeh koncerta je treba poudariti dva momenta. Najprej si je APZ v vseh svojih nastopih iz prejšnjih let pridobil sloves enega najboljših zborov v državi. In to po vsej pravici. Saj se je izkazal tudi tokrat. Glasovno so posamezne skupine izpolnile s prav solistično izčlenitvijo, pa ni manj naravno plemenitimi in bogatimi glasovi. Pri prvih tenorjih občuduješ lahko in prožno višino brez vsake pretilane rezkosti ter sočno barvitost, ki ostane v vseh legah enovita; to smo občutili tudi v obeh solističnih odstavkih, v »Veselim godcu«, zlasti pa še v »Nedvedovi« Popotnikovi pesmi, kjer se je solo stavek »Dežela ljuba, kje ležiš, zapet z nepopisno mehko in milino, pač neizbrisno vtisnil slehernemu v spomin. Drugi tenorji so morla v barvi manj enotni, pa zato polni in vztrajni; v prvih basih se je posebno odražala svojstvena mehka lirčnost, čeprav ne občutiš nikjer »ba-

sovske« nasilnosti. Glasovne skupine so z morebitno malenkostjo zelo enotne, v petju pride homogenost zlitost in ubranost zbora v polni meri do veljave. Izrazna sredstva dinamike in agogike so enotno izvedena v vseh potankostih in v nepričljivi obliki, brez vseh tistih »za lase privlečenih« in odbijajočih razvad, ki skušajo doseči efektnost, pa strašno bijejo v uho in jih ne baš redko srečujemo pri naših zborih.

S tako dovršenimi glasovi in s tako izšolanimi pevci je pevovodji interpretiranje hvaležno delo z zagotovljenim uspehom. V vzorni pevski disciplini je zbor sledil svojemu pevovodji gosp. Francetu Maroltu, čigar posebna odlika je vprav v tem, da s svojo kretno zna pritegniti zbor na mah nase in ga vodi z lahko po poti svojega doživljanja ter interpretiranja. Vse prožen način petja spontano izraža, da se je pesem porodila iz enotne skupne občutenosti, da je nepriljeno privrela iz srca in zatorej tudi nujno ter prepričevalno seže do srca. Prav za prav pa pri poslušanju takšnega petja ne stopajo te ali one prednosti in posebnosti kar nič v ospredje; vtis imaš, da prihaja pesem iz enega grla in da je petje pač takšno, kakor mora biti in kot je edino pravilno ter naravno.

Drugo, kar je poleg pevskih odlik Akademskega pevkega zbora občinstvo tako močno navdušilo, je bil pa spored. Saj so se vrstile pesmi, ki so sicer umetne skladbe, a so tako občutene in tako naše, da so in ostanejo za vselej naša nepozabna last. Zvonikarjeva, Pri zibel, Mlatiči, Pod oknom, Cerkvica, Lipa itd., te pesmi bodo med našim narodom ostale vedno lepe in vedno žive. Da pa vprav v naših dneh domorodni in brambovski glasbi se posebno vžigajo, temu pa menda ni treba še razlage.

Ce vse to upoštevamo, potem nam je prav lahko razumljivo, da se navdušenje, ki so ga vzbudili akademiki-pevci s slovensko pesmijo, še dolgo po koncertu celo zunaj pred dvorano ni hotelo pomiriti. Za poslanstvo, ki ga vrši APZ s svojo pesmijo, mu je slovenski narod upravičeno hvaležen in zopet ponavljamo: Akademski pevski zbor je v tej formi in s takšno interpretacijo naše pesmi tudi med prvimi poklican, da pojde reprezentirati slovensko pevsko umetnost tudi preko mej naše domovine! Bb.

Mariborsko gledališče

Roman Niewarowicz: Hoolywood. Komedija. — Režiral J. Kovič

Pričujoča satira na ameriško filmsko stvarstvo ni brez duhovitosti in humorja, dasi ne zagrebe nikjer v globino ter streže samo zabave željnemu občinstvu. Režijski problem tega dela je v bolj ali manj točnem posnemanju ameriškega okolja, v upodabljanju ameriškega človeka in zanj značilnega življenjskega odnosa — lova za business, ki ga omiljuje svojstvena sentimentalnost.

Tega problema mariborska uprizoritev ni rešila, še manj, niti približala se mu ni. Na meštarju Tompsonu, ki ga je igral g. J. Kovič, ni bilo, razen imena, prav nič ameriškega. Ta lik, ki je vendar krepko risana karikatura polnokrvnega ameriškega poslovnega človeka, je bil v mariborski uprizoritvi brez barve in brez vsake verjetnosti. Tudi Mary, ki jo je igrala gđ. Branka Rasbergerjeva, je bila kljub nekaterim simpatičnim potezom brez ameriške domovine. Enako Edo Verdonik kot Jack. Najboljša kreacija tega neuspelega večera je bil g. Lj. Crnobar kot Mac Niels. —o.

Lojze Mav: Rajska hrana

11 evharističnih pesmi za mešani, triglasni zbor in solo. 1938. Samozaložba. Posamezni izvod 12 din. Nad 10 izvodov po 4 din pri skladatelju (v Ljubljani, v trgovini Kocutar, Stritarjeva ul.). Prijatelji skladateljevih del — in to so menda vsi naši organiisti in pevci — bodo s pričujočo zbirko imeli sami veliko veselje zadovoljnosti, pri poslušalcih se bodo pa nabrali vse polno resnične hvalečnosti za te mehke, prijazno zvneče skladbe. Dve je skladatelj namenil celo za ljudsko petje. Za zborovsko sta gotovo dobri; ljudskemu petju bo pa zborovsko v napotje besedilo. Kaj naj le preprosti ljudje naredi n. pr. z »evharistično skrivnostjo« in še čim?

Skladbe so po slogu zelo pisane. Od preproste recitativa (pelega govora), preko običajnih pesemskih tvorbo do lepo razpletenega kontrapunkta po želji dobiš, kar iščeš. Za mesec junij in slovesnosti Jezusovemu Srcu na čast ima zbirka še dve pesmi Jezusovemu Srcu.

Najlepša in glasbeno najboljše je pesem »O kam, Gospod?«. V lepem kontrastu se love in prepleta, glasovi, tako da se po vrednosti marsikje bliža najlepši slovenski obhajilni pesmi — Spindlerjevi: »O kam, Gospod?«. Pripiš za brzino proti koncu: »počasje, je pač po pomoti pet taktov prezdaj. Dovolj bo, če bo veljal za zadnje štiri takte. — Na dve tiskovni napaki naj še opozorim: na 11. strani v zadnji vrsti naj ima tenor obkraj d (namesto di); na 5. strani v 4. taktu naj bo druga nota v basu e (ne fis).

Skladbe so kot glasba koristna in zelo porabna obogatitev naše cerkveno-glasbene zakladnice.

* Z novim besedilom je križ kar splošno po vseh zbirkah. »Cerkveni glasbenik« je letos o tem mimogrede že nekaj pisal. Koliko pesmi je po novejših zbirkah, ki imajo glasbo dobro, besedilo pa slabo, celo čisto zanič, brez vsebine, dogmatično nejasno, koščljivo; natrpano z besedami, ki naj bi lepo zvene, se pa v resnici ališijo neprijetno, neslano. Kolikrat reči, ki bi morla dobro dele pobožni, v Boga zatopljeni nuni, navadnemu kristjanu pa nimajo kaj povedati. Saj imajo naši ljudje zdravo čustvovanje, odlikuje jih trezen razum, krepka volja. In tako marsikaka po glasi lepa stvar zaradi besedila ni dobra. Krivi so po eni strani pesniki, ki take reči pojo, krivi pa tudi skladatelji, da take pesmi zbirajo, kriva cenzura, ki take mehkozne reči sprejema v razne nabožne liste; kriva pa najbolj glasbena cenzura, ki bi nezele, prazno, zdravemu verskemu čustvovanju škodljivo besedilo morala odločno odklanjati. Pa očitno gleda le glasbo, dasi je pred vsem važno besedilo. Naj se cenzura vendar enkrat loti tudi te prve naloge. K.

Vokalni in instrumentalni koncert Glasbene Matice v Ptuj. Dne 16. maja je priredila GM svoj zaključni vokalni in instrumentalni koncert v dvorani GM z zelo peštrim sporedom. Spored je otvorila gđ. Mara Kabaj, ki je zaigrala na klavirju Grieg E. »Svata na Troldhaugen« in

Liszt Fr. »Valse Impromptu«. Obe skladbi sta bili podani z veliko rutino in je pokazala da obvlada najtežje skladbe do dna. Gđ. M. Jošt je zapela dve pesmi za sopran in spremljavo klavirja, in sicer: Čajkovski: »Zakaj?« in Stritof: »Hodi, da Minka« (narodna). Solistinja še ni dorasla svoji nalogi, njen glas je sicer simpatičen in ji obeta ob dobri in vztrajni šoli lep napredek, bil je to njen prvi nastop kot solistinja. G. Čehovin je zaigral na čelo Debussy: »La fille aux cheveux de lin (Piavolasa deklica) in Goens: »Scherzo« in je pokazal, da obvlada svoj instrument. — Orkester (kvintet) je izvajal Gregore J. Gozdn serenade za I. in II. violino, čelo, klarinet in klavir. Izvajalci gg.: D. Hasl, L. Ribič, F. Hribnik, B. Čehovin in Mara Kabaj. Salonski orkester pa Čajkovski: Andante cantabile in Verdijevo Aida. Ob izvedbi teh skladb se je človeku vrnilo v zavest, da bi za tako priliko pričakoval večje širine in stopnjevanje umetniške vrednote, saj je celota zapustila vtis neke raztrganosti v skoraj preveliki izvajalski pestrosti in še ne dokončni popolnosti. Vendar je vse to v okviru koncerta imelo svoje vrednote.

Drugi del koncerta je izpolnil Matični pevski zbor. Moški zbor, številčno precej močan, je zapel Prelovočvo »Nageljni rdečec, pri kateri pesmi je odpel g. prof. Rus z lepo donečim baritonom solo partije in je pesem vplivala na poslušalce. Ženski zbor je odpel Grünigovo »Dekle pri oknu in Mirkovo »Medvedov ples« s spremljavo klavirja. Mešani zbor pa Jerebovo »Veterček moj« in Adamičevi »Za njega vse potrpim« in »Spi, sinček moj«.

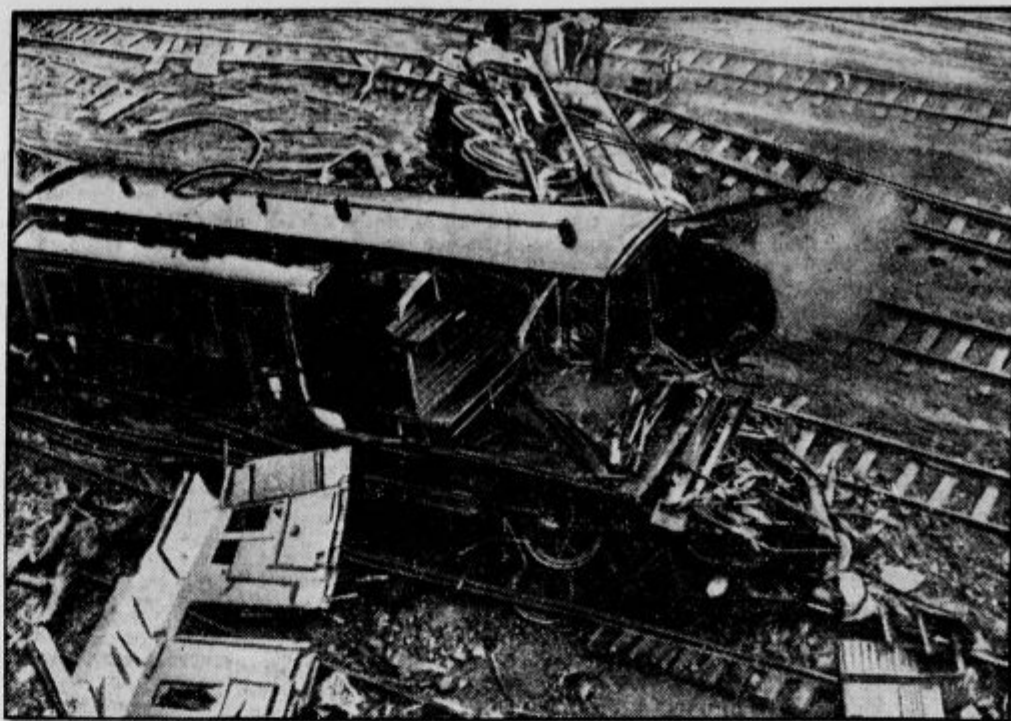
Matični zbor, ki ga vodi g. dirigent Čehovin, je sedaj izpopolnjen z novimi mladimi močmi v sopranu in altu. — Koncert je bil dobro obiskan in je občinstvo pokazalo, da zna ceniti delo GM. Fras.

Glas o prevodih iz bolgarščine v slovenščino. Bolgarski dnevnik »Dnes« od 11. maja t. l. prinaša izpod peresa Georgija Klisarova, prijatelja našega naroda, redaktorja in propagatorja planinarstva v Bolgariji, daljši članek o najnovejših prevodih na slovenščino iz bolgarske književnosti. Uvodoma spominja na prve prevode iz slovenščine na bolgarščino in obratno iz 90 let po našem pokojnem rojaku prof. Antonu Bezenšku, nato pa podaja točen pregled prevodov iz bolgarščine v slovenščino v teku zadnjih let. Naglašja, da slovenski časopisi, tako dnevniški kakor tudi revije, v zadnjem času posvečajo veliko pozornost bolgarski književnosti in prav pridno priobčjujejo prevedene bolgarske novele, črtice in drugo. Izmed del, ki so izšla v knjižni obliki, še posebej omenja »Bolgarske novele« v prevodu Toneta Potokarja (Družba sv. Mohorja, 1937), nato zgodovinski roman Ivana Vazova »Pod jarmom«, prvi in drugi del (Jugoslovanska knjigarna 1938/39), ki ga je prevedel dopisni član Zveze bolgarskih pisateljskih društev pisatelj France Bevk, dalje njegovo knjigo potopisnih spominov in beležk »Deset dni po Bolgariji«, ki je izšla preteklo leto v Gorici. Posebno pohvalno pa ocenjuje prevod romana Jordana Jovkova »Zanjec«, ki ga je izdala Modra ptica leta 1938, prevedel pa ga je Alojzij Bolhar. (Prinaša tudi njegovo sliko.) Poudarja vzoren prevod, dalje tisk in knjižno opremo ter govori o prizadevanju slovenske kulturne javnosti po čim večjem zblizanju in medsebojnem spoznavanju. Nadalje podaja pregled dosedanjega dela nekaterih slovenskih kulturnih delavcev, ki prednačijo pred vsemi Jugoslovani na polju zblizanja med nami in Bolgari. Članek zaključuje G. Klisarov z željo, da bi se tudi med bolgarskimi pisatelji našli slovenskega jezika zmožni prevajalci ter prevedli in prikazali bolgarski javnosti leposlovne umotvore najboljših slovenskih, še prav posebno pa sodobnih pesnikov in pisateljev.

Kat 30. knjigo zbirke »Zabavnik« je Srpeka književna zadruga izdala »Priprave« pokojnega Karla Čapka v prevodu Jaroslava Malija in s predgovorom dr. Krešimirja Georgijevića. Obsega 22 novel.

V Belgradu kakor tudi v Sofiji se pripravljata razstavi bolgarske oziroma srbo-hrvatske in slovenske knjige. Obe razstavi bosta odprti isti dan (11. junija t. l.).

Knjigarna Rajkovič v Belgradu je izdala Platonova »Misli o vaspitanju« v prevodu Ivana Kanjuha.

Pogled na razdejanje, ki ga je povzročilo iztirjenje brzega vlaka Varšava—Gdinja na gdanskem kolodvoru. Lokomotiva leži ob strani in se, iz nje še kadi. (Nesreča se je zgodila na Vnebohod.)

ŠPORT

Velika kolesarska dirka po Srbiji

Včeraj je bila prevožena prva etapa šestdnevne kolesarske dirke po Srbiji. Minister g. D. Cevjovič je ob sedmih zjutraj v Belgradu dal znamenje za štart. To tekmo je priredilo in zanjo tudi v podeželju pripravilo veliko zanimanje belgajsko časopisje ter z njim v zvezi vodstvo belgajске radijske postaje. Prvi del proge, ki je bil dolg 164 kilometrov (vodil je iz Belgrada do Uzičke Požege), je bil izredno naporen. Drug za drugim so se vrstili težki klanci, zavoji in slabe ceste. Prvo etapo so za prilaganje priredili razdelili na dve poletaji: iz Belgrada v Valjevo in iz Valjeva v Uzičko Požego. Trije Zagrebčani so prvi prišli na cilj (Prosenik, Pokupec in stari Grgac), četrti pa je bil Slovenec Oskar Zerjal, član »Edinstva«. Sedmi je bil Premk, deveti Peternel, trinajsti Jaklič, sedemnajsti Krušič, trideseti Štibernik, enatrideseti pa Kačič.

Na cilj včerajšnje etape v Uzičko Požego je z veliko prednostjo pred vsemi ostalimi dirkači, ki jim je na drugem delu proge ušel, privozil zagrebški Slovenec Avgust Prosenik v času 5:33.40. Nato sledijo Josip Pokupec v času 5:41.42, 3. Stjepan Grgac (oba Zagreb) 5:44.41, 4. Tudose Romunija 5:45.43, 5. Kele Rudolf (Zagreb) 5:47.16, 6. Pavlik (Novi Sad) 5:49.35, 7. Georgi Kapčuk (Romunija) 5:49.35, 8. Rade Veljkovič (Belgr.) 5:49.36, 9. Ivan Peternelj (»Hermes«, Ljubljana) 5:49.36, 10. Heenčuk (Romunija) 8:49.36.

Davi so dirkači štartali za drugo etapo, ki vodi iz Uzičke Požege v Kraljevo, odondot pa v Raško. Proga je v cellem dolga 177 km. V Kraljevu, kjer bodo na polovici današnje poti, bodo dirkači počivali do štirih popoldne. Avgust Prosenik, iz katerega belgajsko »Vreme« že dve leti zama delo Čeha Prosenika, je dejal, da je včerajšnji del proge prav gotovo najtežji, kar jih je bil kdaj vozil. Prosenik velja za glavnega favorita.

Drugo kolo tekem za Davisov pokal

V Bruxellesu je Belgija premagala Indijo z rezultatom 3:2. V Parizu je Francija porazila Kitajsko s 4:1. Kitajec Kho Sin Kie je na veliko presenečenje premagal Francoza Petraja. Izredno zanimanje vlada za tekmo med Nemčijo in Poljsko. Splošno je vladalo prepričanje, da bodo Nemci o Varšavi zmagali s 5:0 ali pa — v najslabšem primeru s 4:1. Zdaj so se pa nenadoma v tenisu prav zares do nedavnega popolnoma neznanatni Poljaki Nemcem postavili v odlični maniri po robu. Stanje borbe je 2:2. Poljski igralec Tloczinski je poskrbel za izredno presenečenje. Potolkel je zapovrstjo oba svetovnoznana nemška teniška igralca Henkla in Menzla! Škoda le, da je drugi igralec, Hebda, znatno slabši od Tloczinskega! Tri ure je trajal izredno dramatični boj Tloczinskega z najboljšim nemškim teniškim igralcem Roderichom Menzлом! Poljak je Menzla utrudil in si osvojil točko v petih setih z 2:6, 6:1, 5:7, 6:2, 9:7. Danes popoldne je bila na vrsti odločilna tekma med Hebdo in Henklom. — Kako bi se prileglo, če bi Henkel in Menzel, ki po vsem videzu nista še dosegla letos svoje polne forme, prišla v roke Jugoslovana Mitiču in Punčecu! Zdi se, da bi bila bitka za Nemčijo že vnaprej izgubljena s 5:0 ali pa kvečjemu s 4:1. Nemcem letos tenis ne gre posebno dobro od rok. Ze težko se bodo prebili do finala v evropskem pasu. Človek bi skoraj močno podvomil, če se jim bo utegnulo to posrečiti!

V Londonu je bil te dni teniški turnir profesionalnih igralcev. V finalni tekmi si je pred rekordnim številom gledalcev osvojil naslov letošnjega prvaka Američan Donald Budge, ki je premagal Nemca Nüssleina z rezultatom 13:11, 2:6, 6:4. Prvi set je bil izredno zanimiv, napet in poln tehničnih lepot.

Trije naši mušketirji, Mitič, Punčec in Pallada so snoči pod vodstvom dr. Pavliča in trenerja Visaulta odpotovali v Milano, kjer bodo konec tedna nastopili proti teniški reprezentanci Italije, ki jo bosta v posamičnih igrah letos zastopala De Stefani in Canepelle, v dvoje pa naš rojak Kucelj in Rado. Menimo, da srečanje diši, kljub vročim milanskim tlem, močno po kakšnih 5:0 za nas!

Tekme, ki jih je odigrala na celini Anglija

V sledečem prinašamo razpredelnico tekem, ki jih je bila doslej na evropski celini odigrala angleška nogometna enajsterica proti posameznim evropskim državnim nogometnim zastopstvom. Bilanca za evropske kontinentalne države prav gotovo ni posebno laskava, saj pokaže, da je le redkokatera država doslej v Evropi premagala mojstre nogometla, Angleže.

Proti Avstriji: na Dunaju 1. 1908 6:1, 11:1, na Dunaju 1. 1909 8:1, na Dunaju 1. 1930 0:0, v Londonu 4:3, na Dunaju 1:2.

Proti Nemčiji: na Londonu 1. 1901 12:0, isto leto v Manchesteru 10:0, v Berlinu 1. 1930 3:3, v Londonu 1. 1936 3:0.

Proti Italiji: v Rimu 1. 1933 1:1, v Londonu 1. 1934 3:2, v Milanu 1. 1939 2:2.

Proti Španiji: v Barceloni 1. 1929 3:4, v Londonu 1. 1931 7:1.

Proti Češkoslovaški: v Pragi 1. 1934 1:2.

Proti Madžarski v Budimpešti 1. 1934 1:2, v Londonu 1. 1936 6:2.

Proti Franciji: v Parizu 1. 1923 4:1, v Parizu 1. 1924 3:1, v Parizu 1. 1925 3:1, v Parizu 1. 1927 6:0, v Parizu 1. 1928 5:1, v Parizu 1. 1929 4:1, v Parizu 1. 1931 2:5, v Londonu 1. 1933 4:1, v Parizu 1. 1938 4:2.

Proti Belgiji: v Bruxellesu 1. 1921 2:0, v Londonu 1. 1925 6:1, v Antwerpnu 1. 1923 2:2, 1. 1926 v Londonu 4:0, v Antwerpnu 1. 1931 3:1, v Bruxellesu 1. 1927 9:1, istotam 1. 1921 4:1 in 1. 1936 2:3.

Proti Luksemburški v Luksemburgu 1. 1927 5:2.

Proti Švici: v Bernu 1. 1930 4:0, leta 1938 v Zürichu 1:2.

Proti Švedski: v Stockholm 1. 1925 4:2, leta 1928 istotam 3:1 in leta 1937 4:0.

Proti Holandski: v Amsterdamu 1. 1935 1:0.

Proti Norveški leta 1937 v Oslu 6:0.

Proti Finski leta 1937 v Helsinkforsu 8:0.

Proti Jugoslaviji leta 1939 1:2.

Nemčija : Irska

Meddržavna nogometna tekma med Nemčijo in Irsko bo odigrana danes v Bremenu. Dve tekmi sta letos že padli v vodo: srečanje s Holandijo in Francijo. Tekma z Irsko je letošnja četrta nogometna meddržavna reprezentančna tekma, ki jo bo odigrala Nemčija.

Irci se trenutno zamujajo na turneji po evropski celini. Dokazali so svojo letošnjo dobro formo že prejšnji teden, ko so v Budimpešti z reprezentanco Madžarske igrali neodločno 2:2. Madžari so nastopili s svojimi najboljšimi igralci dr. Sarosyjem, Szűszom, Nagyem, Kisom, Kollathom in drugimi — in vendar so Irci igrali neodločno! To vsekakor v zadostni meri potrjuje, da so možje z »zelenega otoka« letos v odlični formi. Nemčija je pri prvem srečanju v Dortmundu zmagala lahko s 3:1, povratilno tekmo pa je lani 17. oktobra gladko izgubila v Dublinu z 2:5. Irci so proti Nemčiji jeseni postavili izredno trdno in sposobno moštvo, ki so ga povečini tvorili igralci profesionalni, Irci, ki igrajo v ligških klubih v Angliji in na Škotskem.

Moštvu bosta danes nastopili takole: Nemčija: Jakob (Jahn, Regensburg), Janes (Fortuna, Düsseldorf), Streitle (Bayern, München), Kupfer (F. C. Schweinfurt), Rhode (Eimsbüttel), Kitzinger (F. C. Schweinfurt), Lehner (Schwab. Augsburg), Hahnemann (Admira, Dunaj), Gauchel (Neuendorf), Schöen (Dresdner Sp. Cl.), Arlt (Sp. V. Riesa).

Irska: Mc Kenzie (Southend), O'Neill (Dundalk), Hay (Dundalk), O'Reilly (Bohemians), O'Mahoney (Bristol Rovers), Weir (Clyde), O'Flanagan (Bohemians), Dunene (Shamrock), Bradshaw (St. James Gate), Carey (Manchester) in Fallon (Sheffield United). Madžarske kritike vedo posebno pohvaliti sijajno ožjo obrambo.

Ostmark : Češkomoravski protektorat 7:1

Vsi so pričakovali, da se bo po dveh tekmah, ki jih je bila odigrala z nemško državno nogometno reprezentanco (povečini brez Dunajčanov) reprezentanca češkomoravskega protektorata končala neodločno (v Berlinu 3:3, v Stuttgartu 1:1), tudi tekma na Dunaju, kjer je bilo na vrsti vprašanje prestiža, kdo je boljši, Češka ali Avetrija, prinesla rezultat, ki bo podoben prejšnjima dvema. Pa se ni zgodilo nič podobnega. Dunajčani, ki so letos v sijajni formi kakor menda niti za časa Huga Meissla niso bili (zdaj so se šele spet vzdrnili iz letargije), so Čeha odpravili z naravnost katastrofalnim rezultatom 7:1 v Praterskem stadionu se je nabralo 25.000 ljudi, ki so med tekmo morali preživeti hudo nevihto. Dunajčani so se na terenu prvi znašli ter so že v prvem polčasu prišli v vodstvo s 5:1, ker so kaj kmalu onemogočili češki način kratkega podajanja z dolgimi pasovi. Odlični je bil tokrat Binder, prav tako pa tudi Pesser in Reitermeier. Ze v tretji minuti je Hanreiter zabil prvi gol za Avstrijo — 1:0. Takoj nato je Praga po Seneckem zenačila — 1:1. Binder je kmalu vzpel na 2:1 za Avstrijo, nato je Pesser dobil krassen predložek od Safrika ter zvišal na 3:1. Schors je nato v 33' zvišal na 4:1. Tik pred koncem prvega polčasa je Binder postavil 5:1. Po odmoru je zabil oba gola Reitermeier, ki je vstopil namesto poškodovanega Pessera. Postavi moštve: Avstrija: Platzer, Sesta, Schmaus, Wagner, Holstädter, Skoumal, Hanreiter, Schors, Binder, Safarik, Pesser. — Češka: Boksay, Burger, Čtyrsky, Koščalek, Bouček, Kolsky, Riha, Senecki, Bican, Nejedli, Vytlačil.

SK Litija (atletski sekcija)

V nedeljo 28. maja 1939 bo ob 9 na igrišču SK Litija propagandni meeting. Vrstni red tekmovanja je sledeč: 1. Skok v višino: seniorji, omladinci, juniorji C in B. — 2. Tek na 5000 m: seniorji. — 3. Tek na 100 m: seniorji, omladinci, juniorji B in C. — 4. Met kroglice: juniorji C. — 5. Skok v daljavo: seniorji, omladinci, juniorji C in B. — 6. Tek na 1000 m: juniorji C in B. — 7. Skok ob palici: omladinci, juniorji C. — 8. Met koplja: seniorji, omladinci, juniorji C. — 9. Tek na 60 m: omladinci, juniorji C in B. — 10. Met diska: juniorji C. — 11. Troskok: seniorji, omladinci, juniorji C in B. — 12. Stafeta 4 krat 100 m.

Tekališče je orisano na nogometnem igrišču v dolžini 250m, je posuto z ugaski in ima štiri nedvigljene zavojce. Prijavnine in nagrad ni. Prijave naj se pošljejo na naslov SK Litija, Litija. Zadnji rok za prijave je pol ure pred startom.

SK Litija opozarja na proslavo 30 letnice, ki bo 5. in 6. avgusta!